

Friluftsliv i det åbne land 1994/95

Jensen, Frank Søndergaard

Publication date:
1998

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Jensen, F. S. (1998). *Friluftsliv i det åbne land 1994/95*. Forskningscentret for Skov & Landskab. Forest and landscape research Nr. 25

Forskningsserien
The Research Series

Nr. 25 • 1998

Friluftsliv i det åbne land 1994/95

Frank Søndergaard Jensen

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole

MILJØ- OG ENERGIMINISTERIET

FORSKNINGSCENTRET FOR
SKOV & LANDSKAB

Friluftsliv i det åbne land 1994/95

Frank Søndergaard Jensen

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole

MILJØ- OG ENERGIMINISTERIET

**FORSKNINGSCENTRET FOR
SKOV & LANDSKAB**

Forskningsserien udgives af Forskningscentret for Skov & Landskab (FSL) i samarbejde med Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL).

Redaktionsudvalg:

Niels Elers Koch (Ansvh. red.), Direktør, FSL og Professor, KVL.

Ellen Juel Christensen (Red. sekr.), FSL.

J. Bo Larsen, Professor, Sektion for Skovbrug, KVL.

Jørgen Primdahl, Professor, Sektion for Landskab, KVL.

Hans Roulund, Docent, Arboretet, KVL.

Titel:	Friluftsliv i det åbne land 1994/95
Serietitel, nr.:	Forskningsserien nr. 25-1998
Forfatter:	Frank Søndergaard Jensen Forskningscentret for Skov & Landskab
Bedes citeret:	Jensen, Frank Søndergaard (1998): Friluftsliv i det åbne land 1994/95. - Forskningsserien nr. 25, Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm, 1998. 151 s.
ISBN:	87-7903-021-1
ISSN:	1398-3423
Tryk:	Kandrups Bogtrykkeri, 2100 København Ø
Oplag:	800 eks.
Pris:	175 kr. (inkl. 25% moms)

Publikationen kan købes ved henvendelse til:

Forskningscentret for Skov & Landskab
Hørsholm Kongevej 11, 2970 Hørsholm
Tlf: 45 76 32 00 Fax: 45 76 32 33

1. ABSTRACT

JENSEN, FRANK SØNDERGAARD (1998): Friluftsliv i det åbne land 1994/95. - Forskningsserien nr. 25, Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm, 1998. 151 s.

Hvorledes benytter danskerne det åbne land til friluftsliv? - Og hvad er holdningerne til forskellige tiltag i relation hertil? Det er de hovedspørgsmål, der søges besvaret i denne rapport.

Dataindsamlingen har fundet sted ved en landsdækkende spørgeskema-undersøgelse af et repræsentativt udvalg af den voksne danske befolkning (ca. 16-77 år) ved Projekt "Friluftsliv '95" i perioden juni 1994 - juni 1995 blandt 2916 personer, hvoraf 86.3% svarede. Målingerne er hovedsageligt gennemført på baggrund af svar på lukkede spørgsmål vedrørende adfærd og holdninger i forbindelse med besøg i naturen/landskabet uden for byen (det åbne land).

Af hovedresultater vedrørende *befolkningens anvendelse af det åbne land (inkl. skovene)* kan nævnes: I 1994/95 er godt 95% af den voksne danske befolkning på en kortere eller længere tur i det åbne land mindst én gang om året (omkring 90% for alene strandenes og også omkring 90% for alene skovenes vedkommende). Det totale antal årlige naturbesøg i landskabet (inkl. skovbesøg) *skønnes* til ca. 75 mill. Skoven er den hyppigst besøgte naturtype, efterfulgt af stranden, marken og søen. I gennemsnit besøges 2-3 forskellige naturtyper på et besøg, hvor skoven og stranden er de klart væsentligste mål for gæsterne. Godt 60% af gæsterne har bevæget sig uden for vej og sti i forbindelse med det seneste naturbesøg, og knap 15% fulgte afmærkede ruter. Den gennemsnitlige varighed af naturbesøgene er bestemt til 2.5 timer (median 1.6 timer), og den gennemsnitlige gruppestørrelse er 5 personer (median 2 personer). Personbilen er det hyppigst anvendte transportmiddel ud til naturen/landskabet, efterfulgt af til fods og på cykel. Den gennemsnitlige transporttid og -afstand er henholdsvis godt 30 minutter og 18 km (tilsvarende median-værdier er 15 minutter og 5 km).

Befolkningens *kendskab til reglerne for færdsel* i naturen er generelt dårligst for de nyeste regler (færdsel på private markveje). Af de syv undersøgte færdselsformer er kendskabet bedst mht. muligheden for at plukke blomster og samle bær og svampe i statsskovene samt forbudet mod at cykle uden for veje samme steder.

Blandt hovedresultaterne vedrørende *befolkningens holdninger* til forskellige tiltag i relation til friluftslivet i det åbne land kan nævnes: Der er stor opbakning omkring Blå Flag-kampagnen samt skovrejsningsinitiativer - især bynær skovrejsning. Også hvad der kan karakteriseres som "naturgenopretningsinitiativer" bedømmes relativt positivt.

Afslutningsvis giver undersøgelsen *præliminære* svar på, hvad *motivationen* kan være bag befolkningens friluftsliv. Naturoplevelses-dimensionen fremstår som den væsentligste, efterfulgt af fred og ro, familieband, motion og social stimulering.

KEY WORDS: FRILUFTSLIV, DET ÅBNE LAND, NATURBESØG, ANVENDELSES-UNDERSØGELSE, PRÆFERENCE-UNDERSØGELSE, SPØRGESKEMA-UNDERSØGELSE.

2. FORORD

Hvorledes benytter danskerne det åbne land (naturen/landskabet) til friluftsliv? - Og hvad er holdningerne til forskellige tiltag i relation hertil?

Det er de hovedspørgsmål, der søges besvaret i denne rapport, der er den anden fra **Projekt "Friluftsliv '95"**. Projektets første rapport udkom i 1997 med titlen "*Friluftsliv i skovene 1976/77 - 1993/94*" (Jensen & Koch 1997).

Projekt "Friluftsliv '95" blev igangsat i 1993 ved Forskningscentret for Skov & Landskab med det overordnede formål at tilvejebringe et så tids-svarende og objektivt vejledningsgrundlag som muligt for politiske beslutninger og administrative handlinger i forbindelse med befolkningens anvendelse af de danske skove og andre naturområder til friluftsliv.

Projektet skal ses som en videreførelse af **Projekt "Skov og Folk"**, der blev oprettet i 1975 ved Statens forstlige Forsøgsvæsen som et såkaldt forskningsrådsinitiativ, finansieret af *Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd*.

Projekt "Friluftsliv '95" er finansieret af *Skov- og Naturstyrelsen, Tips- og Lottomidler til forskning i friluftsliv fra Friluftsrådet, Landbrugs- og Fiskeriministeriet samt Forskningscentret for Skov & Landskab*.

3. INDHOLDSFORTEGNELSE

1. ABSTRACT	3
2. FORORD	4
3. INDHOLDSFORTEGNELSE	5
4. INDLEDNING	8
5. UNDERSØGELSESMETODIK	12
5.1 Udvælgelsen af interview-personer	12
Definition af population (s. 12)	
Udvælgelseslisten, udvalgsenheden og udvælgelsen (s. 13)	
Undersøgelsens primære analyseenhed (s. 13)	
Er stikprøven "repræsentativ"? (s. 14)	
5.2 Indsamlingen af svar	14
Fordelingen af udspørgningen over ét år (s. 14)	
Spørgeskemaet (s. 15)	
Rykkerskrivelserne (s. 16)	
5.3 Indsamlingen af supplerende oplysninger	16
5.4 Databehandlingen og -analysen	17
5.5 Fejlkilder	17
Repræsentationsfejlen (s. 18)	
Bortfaldet (s. 18)	
Målemetoden (s. 20)	
Databehandlingen og analysemetodikken (s. 22)	
Undersøgelsens totale fejlniveau (s. 22)	
5.6 Oversigt over undersøgelserne ved Projekt "Friluftsliv '95"	23
6. RESULTATER	24
6.1 Antal naturbesøg og naturgæster	24
Tidsrum siden sidste naturbesøg (s. 24)	
Antal naturbesøg pr. år (s. 24)	
Ferie og overnatning i forbindelse med naturbesøg (s. 26)	
6.2 Besøgte naturområder	29
Typen af seneste besøgte naturområde (s. 29)	
Væsentligste mål for seneste besøg (naturtype) (s. 29)	
6.3 Naturbesøgenes varighed	31
Geografiske forskelle i besøgsvarigheden (s. 32)	

6.4	Gruppesammensætning og fællesarrangementer	34
	Gruppestørrelse (s. 34)	
	Børn (s. 35)	
	Fællesarrangementer (s. 35)	
6.5	Aktiviteter	37
6.6	Valg af naturområde	39
	Naturgæst-indeks (s. 39)	
	Naturgæst-selvforsyningsprocent (s. 42)	
	Anvendelsesintensitet pr. arealenhed (s. 42)	
6.7	Transporten til naturen	42
	Transporttid og -afstand (s. 42)	
	Geografiske forskelle i transporttiden (s. 44)	
	Transportmiddel (s. 46)	
	Transportafstandens betydning for valg af transportmiddel (s. 46)	
6.8	Anvendelsen af afmærkede ruter	48
6.9	Færdsel uden for veje og stier	48
6.10	Kendskab til reglerne for færdsel i naturen	51
6.11	Holdninger til Blå Flag-kampagnen	53
6.12	Holdninger til ændret anvendelse af landbrugsarealer	55
6.13	Holdninger til skovrejsning	57
6.14	Ønsker til forandringer i naturen	59
6.15	Årsager til besøg i naturen	62
	Fem motivations-/årsagsfaktorer (s. 64)	
7.	SAMMENDRAG	68
	Undersøgelsernes formål, baggrund og metodik (s. 68)	
	Resultater (s. 70)	
	Resultaternes usikkerhed (s. 77)	
8.	EFTERSKRIFT	78
9.	CITERET LITTERATUR	80
	APPENDIKS A: UDDYBENDE METODISKE REDEGØRELSE	85
	A.1 Stikprøvens repræsentativitet	86
	A.2 Svarpersonernes repræsentativitet	88
	A.3 Indhøstede erfaringer til brug ved fremtidige undersøgelser	90
	A.4 Symbolfortegnelse	91
	APPENDIKS B: RESULTATER FOR FORSKELLIGE BEFOLKNINGSGRUPPER	93
	Indledning (s. 94)	
	Resultater (s. 95)	

BILAG I: PRIMÆRE BILAG	131
I.1 Spørgeskemaets følgebrev	132
I.2 Spørgeskemaet	133
I.3 Første rykkerskrivelse	149
I.4 Anden rykkerskrivelse	150
I.5 Tredje rykkerskrivelse	151

BILAG II: SEKUNDÆRE BILAG

Disse bilag er *ikke* medtaget i rapporten, men kan erhverves fra
Forskningscentret for Skov & Landskab

- II.1 Instruks for klargøring af spørgeskemaerne til indtastning
- II.2 Kodenøgle
- II.3 Resultater for forskellige befolkningsgrupper (tabelbilag).

4. INDLEDNING

Baggrunden for de undersøgelser, der præsenteres i denne anden rapport fra **Projekt "Friluftsliv '95"**, er, at der fra politisk og administrativ side lægges stadig større vægt på naturområdernes betydning for befolkningens friluftsliv (jf. bl.a. *Skovloven* fra 1989 - senest ændret i 1996; *Naturbeskyttelsesloven* fra 1992 - senest ændret i 1998; Betænkning nr. 1267 om "*Strategi for bæredygtig skovdrift*" (Skov- og Naturstyrelsen 1994); Skov- og Naturstyrelsens bog "*Oplevelser i statsskovene. Friluftslivet på Skov- og Naturstyrelsens arealer*" (Skov- og Naturstyrelsen 1995); "*Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse 1995*" (Miljø- og Energiministeriet 1995) samt "*Friluftsliv for alle*" (Friluftsrådet 1997)).

Fra politisk side har man tilkendegivet, at samfundet er indstillet på at afholde relativt store omkostninger for at tilgodese befolkningens behov for friluftsliv. Eksempelvis anvendte Skov- og Naturstyrelsen godt 80 mill. kr. i 1997 inden for friluftslivs- og naturvejledningsområdet (Skov- og Naturstyrelsen 1998a, s. 29), ligesom amtskommunerne også er aktive i denne sammenhæng med udgifter på ca. 16 mill. kr. i 1996 (Amterne i Danmark 1997). Derudover anvender kommunerne også midler på dette område, ligesom en række private jordejere anvender midler på at tilgodese befolkningens friluftsliv. I denne forbindelse skal også den statslige skovrejsningspolitik nævnes, hvor hensynet til befolkningens friluftsliv er en væsentlig parameter i forbindelse med planlægningen af nye skovområder (jf. f.eks. Christensen 1994, Fodgaard 1995 og Skov- og Naturstyrelsen 1998b). Blandt de seneste tiltag kan nævnes "Spor i Landskabet". Der er tale om et samarbejde mellem Landbrugsrådet, Skov- og Naturstyrelsen, Friluftsrådet, Amtsrådsforeningen og Dansk Skovforening der startede i 1997. Formålet er at give mulighed for at skabe kontakt mellem lodsejer og befolkning, idet landmanden eller skovejeren åbner et afmærket spor på sin ejendom. For hvert spor udarbejdes der en folder, som fortæller hvad man har mulighed for at opleve undervejs. Omkring årsskiftet 1997/98 var der etableret omkring 15 spor, og målet er omkring 70 i den 5-årige projektperiode (jf. f.eks. Skytte 1997).

I forbindelse med **Projekt "Skov og Folk"** ved Statens forstlige Forsøgsvæsen (nu indgået i Forskningscentret for Skov & Landskab) er der tidligere gennemført omfattende undersøgelser af befolkningens friluftsliv. Disse er publiceret i fire dele: I., II., III. og IV. del af "Skovenes friluftsfunktion i Danmark" (Koch 1978, 1980, 1984 og Koch & Jensen 1988). Det er ca. 20 år siden, at dataindsamlingen til disse undersøgelser af befolkningens brug af og ønsker til (alene) skovene blev gennemført. Fra 1976 til 1978 gennemførte **Projekt "Skov og Folk"** to landsdækkende undersøgelser, der henholdsvis skulle afklare:

- a) Befolkningens *anvendelse* af skovene til friluftsliv (Koch 1978) og
- b) Befolkningens *ønsker/præferencer* til skovenes og det åbne lands udformning (Koch & Jensen 1988).

Formålet med at igangsætte Projekt "Friluftsliv '95" er følgende:

- 1) *Opdatering* af de hidtil eneste landsdækkende anvendelses- og præferenceundersøgelser (Projekt "Skov og Folk").
- 2) Analyse af *udviklingstendenserne* fra 1976/78 til 1993/94 i a) befolkningens anvendelse af skovene samt b) befolkningens ønsker til skovenes udformning.

(Disse to formål er opfyldt med udgivelsen af den første rapport fra projektet (Jensen & Koch 1997)).

- 3) Gennemførelsen af nye landsdækkende undersøgelser giver mulighed for at undersøge *nye problemstillinger* i forbindelse med befolkningens friluftsliv. - Problemstillinger der er blevet relevante i den forløbne periode siden undersøgelserne i 70'erne (se nedenfor).

Det overordnede formål med Projekt "Friluftsliv '95" er at tilvejebringe et så tidssvarende og objektivt vejledningsgrundlag som muligt for politiske beslutninger og administrative handlinger i forbindelse med befolkningens anvendelse af de danske skove og andre naturområder til friluftsliv.

Denne rapport indeholder således ikke alle resultaterne fra Projekt "Friluftsliv '95", men koncentrerer sig om at opfylde det ovenfor nævnte pkt. 3. I projektets styringsgruppe (jf. afsnit 8, s. 78) er mulighederne for nye undersøgelsesemner diskuteret grundigt. Det blev her besluttet at inddrage følgende nye emner i projektet:

- 1) Anvendelsen af lokale skovområder.
- 2) Befolkningens betalingsvillighed for adgang til skovene.
- 3) Anvendelsen af andre naturområder end skoven til friluftsliv.
- 4) Årsager til skov- og naturbesøg.
- 5) Anvendelsen af afmærkede ruter.
- 6) Færdsel uden for veje og stier.
- 7) Holdninger til Blå Flag-kampagnen.
- 8) Holdninger til skovrejsning.
- 9) Holdninger til ændret anvendelse af landbrugsarealer.

- 10) Ønsker til forandringer i naturen/landskabet set i relation til friluftsliv.
- 11) Kendskab til adgangsreglerne for færdsel i naturen.
- 12) Sammenhæng mellem friluftsliv og livskvalitet.

På grund af ønsket om at inddrage disse nye problemstillinger blev det besluttet at gennemføre projektet ved hjælp af *to dataindsamlinger* (jf. afsnit 5, s. 12 ff), idet det rent metodisk ville være uforsvarligt at indsamle så megen information ved én dataindsamling.

Nærværende rapport er koncentreret om undersøgelserne af befolkningens brug af og ønsker til *naturen/landskabet (det åbne land)*¹⁾. Det er således resultaterne vedrørende pkt. 3-11 i ovennævnte række af nye undersøgelsersemner der publiceres i nærværende rapport: "*Friluftsliv i det åbne land 1994/95*".

Lektor *Alex Dubgaard*, Sektion for Økonomi ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, har ansvaret for analysen og afrapporteringen af ovennævnte pkt. 2 vedrørende befolkningens betalingsvillighed for adgang til skovene (Dubgaard 1998). Forskningscentret har alene varetaget selve dataindsamlingen.

Hvad angår det sidstnævnte af de nye undersøgelsersemner - sammenhængen mellem friluftsliv og livskvalitet (pkt. 12) - er det *Søren Ventegodt*, Centerleder ved Forskningscenter for Livskvalitet, der har ansvaret for analysen og afrapporteringen af dette emne (Ventegodt 1998). - Også i dette tilfælde har Forskningscentret for Skov & Landskab alene varetaget dataindsamlingen.

(Førstnævnte pkt. vedrørende anvendelsen af lokale skovområder er behandlet i projektets første rapport (Jensen & Koch 1997, s. 34)).

Hovedsigtet med den foreliggende rapport er at videregive *egne* undersøgelsesresultater. Rapporten indeholder *ikke* en tilbundsgående analyse af de præsenterede resultater. Rapporten begrænser sig til at *beskrive*:

- a) Befolkningens konstaterede anvendelse af det åbne land¹⁾ til friluftsliv i 1994/95,
- b) Befolkningens holdninger til forskellige tiltag i relation til denne anvendelse samt
- c) En pilotundersøgelse af årsagerne til besøg i det åbne land.

¹⁾ Begreberne "det åbne land", "naturen" og "landskabet" benyttes synonymt i rapportens tekst. Begrebet "det åbne land" omfatter i nærværende sammenhæng naturen/landskabet uden for byen, dvs. at både landbrugs- og skovarealer indgår sammen med landskabets øvrige naturtyper.

Rapporten er opbygget på følgende måde: I det efterfølgende afsnit 5 er det beskrevet, hvorledes selve undersøgelsen er udført. De fundne resultater videregives i afsnit 6, og et sammendrag af disse findes i afsnit 7. Afslutningsvis gives der i forskellige appendiks og bilag uddybende metodiske og resultatmæssige informationer.

Endelig kan det nævnes, at der i figur 5.2 på s. 23 er givet en skematisk oversigt over de målinger af befolkningens friluftsliv der er foretaget ved Projekt "Friluftsliv '95" - herunder de enkelte målingers formål, datagrundlag og undersøgelsesmetodik.

5. UNDERSØGELSESMETODIK

I dette afsnit beskrives, hvorledes de data, som denne rapport er baseret på, er indsamlet og analyseret. Dataindsamlingen har fundet sted ved en landsdækkende interviewundersøgelse¹⁾, der har omfattet ca. 3000 personer repræsenterende den voksne befolkning (jf. afsnit 5.1 og 5.2).

De indsamlede data fra de udvalgte personer er siden suppleret med baggrundsuplysninger fra det Centrale Personregister (CPR) samt Danmarks Statistik (afsnit 5.3). Materialet er dernæst efter klargøring, kodning, indtastning og kontroltastning sammenstykket og analyseret (afsnit 5.4). I afsnit 5.5 beskrives fejlkilderne, mens der i afsnit 5.6 afslutningsvis gives en oversigt over datagrundlag og undersøgelsesmetodik for de to undersøgelser, der er gennemført ved Projekt "Friluftsliv '95".

5.1 Udvalgelsen af interview-personer

Idet formålet med undersøgelsen er at klarlægge befolkningens anvendelse af det åbne land samt befolkningens holdninger/præferencer til forskellige tiltag i relation hertil, er det *befolkningen*, der udgør den helhed/population, som ønskes undersøgt. Dette er gjort ved hjælp af en stikprøve-undersøgelse. Og det må da kræves: (1) at helheden/populationen er veldefineret, (2) at der foreligger en velegnet liste over hensigtsmæssige udvalgsenheder samt, (3) at udvælgelsen fra denne liste sker tilfældigt. Opfyldes disse krav ikke - hvilket hyppigt er tilfældet i forbindelse med interview-undersøgelser - kan resultaterne objektivt kun siges at repræsentere de personer, der har afgivet svarene.

Udvælgelsesproceduren har været den samme i Projekt "Skov og Folk" og "Friluftsliv '95". Hovedtrækkene skal gentages her, idet der for detaljer henvises til Koch (1978, s. 296 ff og 360 ff) og Koch & Jensen (1988, s. 275 ff).

DEFINITION AF POPULATION

Den population, som undersøgelsens resultater kan udstrækkes til, omfatter den i Danmark (eksklusive Grønland og Færøerne) bosiddende befolkning. Undersøgelserne repræsenterer befolkningen i alderen ca. 16-77 år. Den nedre aldersgrænse (15-16 år) er almindelig ved spørgeskemaundersøgelser blandt den *voksne* befolkning. En undersøgelse af *børns* naturanvendelse og -ønsker må anses for særdeles væsentlig, men ville

¹⁾ I rapporten anvendes begreberne "interview-undersøgelse" og "interview-person", hvilket betegner, at der er tale om indsamling af data ved hjælp af spørgeteknik/-skemaer. Der er i nærværende undersøgelse *ikke* tale om personlige "face-to-face" interviews, men derimod postomdelte spørgeskemaer (betegnes undertiden som "enquete-metoden"), jf. afsnit 5.2.

kræve en særlig undersøgelsesmetodik (jf. f.eks. Vangerow 1983, Kvan 1984 og Olwig 1986). Den øvre aldersgrænse (76-77 år) skyldes især økonomiske hensyn i forbindelse med undersøgelserne ved Projekt "Skov og Folk" i 1976/78, idet det ville have fordyret udvælgelsen, såfremt populationen også skulle omfatte personer født før år 1900. Af hensyn til sammenligneligheden er den samme aldersgrænse valgt for undersøgelserne ved Projekt "Friluftsliv '95".

UDVÆLGELSESLISTEN, UDVALGSENHEDEN OG UDVÆLGELSEN

Det Centrale Personregister (CPR) er benyttet som grundlag for udvælgelsen. Dette register må anses for at være et velegnet grundlag, idet det ajourføres for de vigtigste hændelser (flytning, dødsfald) med ca. 3 ugers forsinkelse.

Udvalgsenheden er det enkelte individ - den potentielle gæst - der således udgør *undersøgelsens primære analyseenhed* (se nedenfor).

Selve udvælgelsen til Projekt "Friluftsliv '95" er foretaget den 20. oktober 1993. Fra CPR er systematisk tilfældigt udtrukket 6479 personnumre. Denne basisstikprøve er dernæst systematisk tilfældigt opsplittet i to hovedgrupper á henholdsvis 3240 og 3239 personer. Hovedgruppen på 3240 personer er af ressourcemæssige årsager herefter reduceret med 10% til 2916 personer og anvendt i nærværende undersøgelse (jf. tabel 5.1, s. 19). Den anden hovedgruppe er anvendt i den første del fra Projekt "Friluftsliv '95" (herefter kaldt "*skov-undersøgelsen*"), som omhandler befolkningens anvendelse af og ønsker til *skoven* alene (Jensen & Koch 1997). Udvalgsproceduren er beskrevet i detaljer i I. del fra Projekt "Skov og Folk" (Koch 1978, s. 295 ff og 360 f).

Den én gang udtrukne stikprøve er i undersøgelsesperioden blevet ajourført med hensyn til f.eks. adresseændringer og afgang fra populationen som følge af dødsfald eller emigration (jf. tabel 5.1 på s. 19). Selve stikprøven ajourføres imidlertid ikke for tilgang til populationen i form af tilflytning fra udlandet. (For yderligere diskussion af dette mindre metodiske problem henvises der til I. del fra Projekt "Skov og Folk" (Koch 1978, s. 361)).

UNDERSØGELSENS PRIMÆRE ANALYSEENHED

Anvendelsen af det åbne land til friluftsliv kan opgøres i antal *naturgæster*, antal *naturbesøg* eller i antal *naturbesøgs-timer*. Når *naturgæsten* er analyseenhed (tællingsenhed), tages der udgangspunkt i de enkelte *individers* naturanvendelse. Dette er tilfældet i den her refererede undersøgelse (jf. Koch 1978, s. 295 f og Jensen & Koch 1997, s. 14 f for en nærmere illustration af de forskellige analyseenheder).

En omsætning mellem de forskellige enheder vil undertiden kunne etableres. Usikkerheden vil imidlertid afhænge af, hvilken enhed der er

valgt som primær analyseenhed ved dataindsamlingen. Med det opstillede hovedformål for Projekt "Friluftsliv '95" er det naturligt at benytte individet, den potentielle gæst, som udgangspunkt.

ER STIKPRØVEN "REPRÆSENTATIV"?

Selv om interview-personerne er tilfældigt udvalgt fra en velegnet liste over en veldefineret population, er det berettiget at spørge, om stikprøven "repræsenterer" den definerede population (emnet er mere indgående behandlet hos Koch 1978, s. 361 ff). Det kunne jo tænkes, at stikprøven - netop ved et tilfælde - havde en urimelig stor repræsentation af for eksempel ældre personer i Nordjyllands amt. Det er derfor undersøgt, om stikprøven adskiller sig fra befolkningen med hensyn til:

1. Aldersfordelingen for mænd, kvinder og samtlige.
2. Aldersfordelingen inden for hver amtskommune.
3. Fordelingen til køn.
4. Geografisk fordeling til amtskommuner for mænd, kvinder og samtlige.

Ligesom i projektets skov-undersøgelse (Jensen & Koch 1997, s. 16 og 142 f) har der for disse faktorer ikke kunnet konstateres nogen sikker, betydningsfuld forskel mellem stikprøven og den definerede population (jf. appendiks A.1, s. 86 f). Det kan derfor konkluderes, at *de udvalgte interview-personer repræsenterer den i Danmark (eksklusive Grønland og Færøerne) bosiddende befolkning i alderen 16-77 år.*

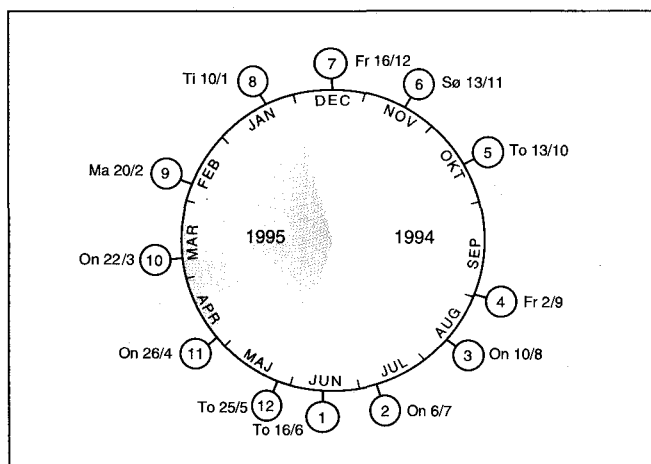
5.2 Indsamlingen af svar

FORDELINGEN AF UDSPØRGNINGEN OVER ÉT ÅR

Flere af de forhold, der karakteriserer et besøg i det åbne land, varierer med årstiden. Når der ønskes resultater, som kan generaliseres til forholdene for et helt år, er der da to muligheder: enten at lade interview-personen generalisere over tiden eller at spørge på repræsentativt fordelte tidspunkter. Førstnævnte løsning må formodes at mindske resultaternes gyldighed (eksterne validitet, jf. Koch & Jensen 1988, s. 262 f).

I denne undersøgelse er udspørgningen derfor repræsentativt fordelt over ét år - ligesom det var tilfældet ved projektets skov-undersøgelse. Den udvalgte netto stikprøve på 2916 personer (jf. tabel 5.1) er systematisk tilfældigt opdelt i 12 portioner á 243 personer (jf. Koch 1978, s. 360). Der er herefter udsendt spørgeskemaer til én portion på 243 personer i hver måned i perioden 1. juni 1994 til 31. maj 1995. Udsendelsesdagen i måneden er valgt tilfældigt, men dog med den restriktion, at der skal være

mindst to og højst seks uger mellem hver udsendelse. (Restriktionen skyldes dels praktiske hensyn, dels ønsket om en nogenlunde jævn fordeling over året). I figur 5.1 er vist de udvalgte udsendelsestidspunkter for spørgeskemaerne.

Figur 5.1. Udsendelsestidspunkterne for de 12 spørgeskemaportioner i 1994/95 i åben land-undersøgelsen ved Projekt "Friluftsliv '95".

SPØRGESKEMAET

Det benyttede spørgeskema er udarbejdet i relativ snæver tilknytning til de spørgeskemaer, der er anvendt i forbindelse med projektets skovundersøgelse samt I. og IV. del fra Projekt "Skov og Folk".

Svarprocenten er søgt øget ved:

1. Omhu ved udformningen af forsendelsens fysiske appel (jf. bilag I).
Forsendelsen er sket som brev i frimærkefrankeret brun konvolut med hvid adresseetikette og projektets bomærke trykt i blåt.
2. Omhu ved udformningen af følgebrevets verbale tilskyndelse til svarafgivelse (jf. bilag I.1).
3. Adresseret stempelfrankeret svarkuvert (hvid konvolut, blåt tryk).
4. Kort og enkelt spørgeskema (jf. bilag I.2).
5. Udsigt til personlig fordel ved besvarelse (lodtræknings-præmie).

Idet flere spørgsmål ønskedes besvaret, end det ville være forsvarligt at stille i ét spørgeskema, er spørgeskemaet udsendt i to udgaver - **E** og **F** (jf. bilag I.2, s. 133-148) - ligeligt fordelt over de 12 portioner. Anvendelsen af to spørgeskemaudgaver giver desuden mulighed for at afprøve visse spørgsmål i forskellig udgave. Dette er sket for spørgsmål nr. 2, 4, 7, F18/E19 og F21/E22.

RYKKERSKRIVELSENE

Der har været benyttet stort set de samme rykkerskrivelser og den samme fremgangsmåde som i projektets skov-undersøgelse samt I. og IV. del fra Projekt "Skov og Folk" (jf. Jensen & Koch 1997, s. 17 f, Koch 1978, s. 299 f og Koch & Jensen 1988, s. 282):

Første rykker er udsendt 14 dage efter udsendelsen af spørgeskemaet. Der er benyttet frimærkefrankeret brevforsendelse i Forskningscentrets officielle rudekonvolut. Personens navn og adresse samt dato er påført med samme skrifttype som den, der er anvendt i det i øvrigt trykte brev. Dette er desuden forsynet med personlig underskrift (jf. bilag I.3).

Anden rykker er udsendt 21 dage efter spørgeskemaet. Rykkerskrivelsen er håndskreven, men trykt i blå på spørgeskemaets følgebrev (jf. bilag I.4). Spørgeskema (med andet løbenummer) samt frimærkefrankeret svarkuvert er vedlagt. Der er ved udsendelsen benyttet en uofficiel, frimærkefrankeret hvid konvolut, hvor etikette med navn og adresse er påsat. Konvolutten er endvidere påtrykt en håndskreven, personlig afsenderbetegnelse. (Håndskriften er overalt den samme og fremtræder trykt eller skreven i den samme blå nuance).

Tredje rykker er udsendt 35 dage efter spørgeskemaets udsendelse. Den adskiller sig kun fra anden rykker ved: (1) skrivelsens ordlyd (jf. bilag I.5), (2) stempelfrankeret svarkuvert i stedet for frimærkefrankering samt (3) ved at navn og adresse er påført med håndskrift.

Der er, som det fremgår, lagt megen vægt på at få de udvalgte personer til at svare. De gentagne henvendelser har bevirket, at 13 personer har svaret to gange, hvorimod ingen har svaret tre gange. I de 13 tilfælde, hvor der foreligger to svar fra den samme person, er kun det ene svar - det mest fyldestgørende - medtaget.

5.3 Indsamlingen af supplerende oplysninger

Som det var tilfældet ved projektets skov-undersøgelse, er der fra CPR efter dataindsamlingens afslutning udtrukket en række baggrundsoplysninger om de udvalgte personer. Blandt de vigtigste kan nævnes: personnummer samt bopælskommune og -sogn. Endvidere er der fra Danmarks

Statistik indhentet oplysninger om bl.a. boligtype, familietype, uddannelse og beskæftigelse.

Det bemærkes, at baggrundsoplysningerne tidsmæssigt kan afvige op til ca. 13 måneder fra den information, der er indsamlet ved spørgeskemaerne.

5.4 Databehandlingen og -analysen

Klargøringen af spørgeskemaerne samt kodningen af de åbne spørgsmål er sket efter de instrukser og kodenøgler, der er gengivet i bilag II.1 og II.2 (jf. s. 7). Herefter er den indsamlede information indtastet og kontrolettet (af *C.D. DATA, København*). Ved hjælp af en registrering af samhörighed mellem personnummer og løbenummer på spørgeskema er den indsamlede information dernæst stykket sammen med baggrundsoplysningerne fra CPR og Danmarks Statistik.

Idet der ved dataindsamlingen er indsamlet personlige oplysninger af følsom karakter (spørgsmål 27A-27G i spørgeskemaets F-udgave, jf. bilag I.2 s. 147 f), er det indsamlede datamateriale, på påbud af *Registertilsynet*, omfattet af krav om høj datasikkerhed og anonymitet. Dette krav har Forskningscentret kun kunnet opfylde gennem et imødekommende samarbejde med Danmarks Statistik (jf. s. 78), der har påtaget sig opbevaringen af data (oprettelse af register). Herefter har kun personer autoriseret af Forskningscentret og Danmarks Statistik adgang til data (i anonymiseret form).

Sammenstyknngen af data, fejlsøgningen og analysen af data er først og fremmest udført ved hjælp af SAS, Statistical Analysis System version 6.12 (SAS Institute Inc. 1982a, b, 1985 og 1989).

5.5 Fejlkilder

Undersøgelser af denne type vil være behæftet med usikkerhed. Usikkerheden kan henføres til forskellige fejltper:

1. Repræsentationsfejlen.
2. Bortfaldsfejlen.
3. Målefejl.
4. Bearbejdningsfejl.

Disse fejltper vil kun blive diskuteret kort i dette afsnit, idet der henvises til Koch 1978 og Koch & Jensen 1988.

Der vil ikke blive foretaget en beregning af undersøgelsesernes totale fejlniveau, idet kun repræsentationsfejlen kan beregnes på objektiv vis. De øvrige fejl er af systematisk art, og deres retning og størrelse kan kun skønnes (jf. Koch & Jensen 1988, s. 293 f).

REPRÆSENTATIONSFEJLEN

Denne fejltype kan beregnes på objektiv vis (jf. Koch 1978, s. 303 og 364 f). Da alle personer i den definerede population har haft en på forhånd kendt sandsynlighed for at deltage i undersøgelsen, er det muligt at beregne, hvor stor en usikkerhed det medfører kun at betragte én stikprøve ud af et stort antal mulige. Ved hjælp af repræsentationsfejlen kan man med en vis sikkerhed (signifikansniveauet), der her fastlægges til 95%, angive den præcision (konfidensintervallet), hvormed den valgte stikprøve afspejler det gennemsnitlige resultat af samtlige mulige stikprøver. Er der således i den anvendte stikprøve fundet en hyppighed (et procenttal), kan det med 95%’s sikkerhed forventes, at det tilsvarende gennemsnit af samtlige mulige stikprøver vil være indeholdt i et interval på fire gange repræsentationsfejlen, beliggende symmetrisk omkring den hyppighed der er fundet i den anvendte stikprøve.

Undersøgelsens absolutte stikprøve-præcision kan med 95%’s sikkerhed antages at være bedre end $\pm 2\%$ på de fundne hyppigheder.

BORTFALDET

Bortfaldet kan opdeles i to typer:

- 1) *Interview-bortfald*, som opstår, når personer ikke svarer på hele interviewet.
- 2) *Partielt bortfald*, som opstår, når personer ikke svarer eller svarer forkert/uforståeligt på et eller flere spørgsmål.

Disse personer, der ikke svarer, adskiller sig således markant fra svarpersonerne med hensyn til svarvillighed og/eller svarevne. Bortfaldet må derfor også antages at adskille sig fra svarpersonerne med hensyn til de undersøgte forhold. Denne fejlkilde er ofte anledning til meget betydelige systematiske fejl i interview-undersøgelser (jf. Koch 1977, s. 52 ff og Koch 1980, s. 116 ff). Det er årsagen til den store omhu, der er lagt i at få den udvalgte stikprøve til at afgive svar (jf. afsnit 5.2). Undersøgelsens interview-bortfald, og dermed svarprocent, fremgår af tabel 5.1.

Den opnåede svarprocent (86.3%) må anses for tilfredsstillende (jf. Koch 1977, s. 53). Den høje svarprocent skyldes uden tvivl en kombination af en række faktorer, herunder undersøgelsens emne.

Projektets skov-undersøgelse opnåede også en høj svarprocent, nemlig 83.7% (Jensen & Koch 1997, s. 24). At svarprocenterne i Projekt “Fri-

luftsliv '95" er mindre end ved undersøgelserne i Projekt "Skov og Folk" (91.4% i I. del og 89.4% i IV. del, jf. Koch 1978, s. 303 og Koch & Jensen 1988, s. 290) kan skyldes følgende ændringer: 1) kraftig stigning i mængden af kommerciel "direct mailing" til befolkningen i perioden fra 1976/78 til 1993/95, 2) udvidelse af spørgeskemaet samt 3) ingen udsigt til lodtrækningsgevinst (skov-undersøgelsen alene). For at undersøge om bortfaldet ødelægger stikprøvens "repræsentativitet", er samtlige svarpersoners fordeling på de vigtigste grupperingsfaktorer sammenlignet med befolkningens fordeling på samme måde som omtalt for stikprøven i afsnit 5.1 (jf. appendiks A.2, s. 88 f). Da der ikke har kunnet konstateres nogen sikker, betydningsfuld forskel, antages det, at svarpersonerne (den realiserede stikprøve) repræsenterer den definerede population.

Det er ikke muligt eksakt at bedømme bortfaldets betydning. Bortfaldsfejlen får maksimal effekt, når samtlige de personer, der ikke svarer på et givet spørgsmål, adskiller sig ekstremt på én og samme måde fra de personer, der svarer.

Interview-bortfaldet kan således maksimalt - og ret usandsynligt - medføre en absolut fejl på 13.7% på de fundne hyppigheder (11.4 og 16.1% på de spørgsmål der alene indgår i henholdsvis E- og F-udgaven af spørgeskemaet).

Tabel 5.1. Svarprocenten i åben land-undersøgelsen ved Projekt "Friluftsliv '95" (1994/95).

Brutto stikprøve	3240		
10% reduktion af stikprøven ^{a)}	324		
Netto stikprøve (I)	2916		
	E	F	I alt
Fordeling til spørgeskemaets E- og F-udgave	1458	1458	2916
Afgang fra populationen ved død/emigration før kontakt ^{b)}	14	18	32
Netto stikprøve (II)	1444	1440	2884
Interview-bortfald	164	232	396
Antal svarpersoner	1280	1208	2488
Svarprocent	88.6	83.9	86.3

ANM.: ^{a)} Reduktionen af brutto stikprøven med 10% skete af ressourcemæssige årsager og ved systematisk tilfældig udvælgelse.

^{b)} 16 personer er døde, 12 personer udvandret, 4 personer ikke i Danmarks Statistiks registre. Antal svarpersoner er eksklusive 13 dobbeltsvar (jf. s. 16). Blandt interview-bortfaldet skyldes 1.0% (4 personer) ukendt adresse.

Som nævnt ovenfor antages undersøgelsens/spørgsmålenes emne at influerer på svarvilligheden. - En antagelse der kan bestyrkes af forskellene i svarprocenten mellem de to spørgeskemaudgaver i nærværende undersø-

gelse: F-udgaven opnår en svarprocent der er signifikant lavere (4.7%) end E-udgaven, jf. tabel 5.1 (χ^2 -test: $p < 0.001$). Den væsentligste forskel på de to udgaver af spørgeskemaet er, at F-skemaet indeholder - de måske mere kontroversielle/nærgående - spørgsmål omkring *livskvalitet* (jf. bilag I.2, s. 147 f samt Ventegodt 1998). Afslutningsvis skal det dog bemærkes, at det partielle bortfald (manglende svar på givne spørgsmål) på spørgsmålene omkring livskvalitet er meget lille (1.1%). En forklaring på dette kan være, at *når* man har besluttet sig for at svare på spørgeskemaet - med livskvalitetsspørgsmålene - så er man åben over for at besvare disse.

Det totale bortfald for et givet spørgsmål er lig *interview-bortfaldet* plus eventuelle manglende svar på det givne spørgsmål - det såkaldte *partielle bortfald*. For hovedspørgsmålene er det partielle bortfald lille - oftest under 3-4%.

MÅLEMETODEN

Informationens art kan være en vigtig kilde til systematiske målefejl, da interview-personen bevidst eller ubevidst kan dreje sine svarafgivelser (jf. Koch 1977, s. 36 f).

Informationer vedrørende interview-personens *ydre status* - f.eks. køn, alder, boligtype, erhverv, opvækst og husstandens rådighed over forskellige goder - må anses for at være relativt nøjagtige, idet interview-personen ofte vil være sig kontrolmuligheden bevidst. Desuden stammer flere af disse oplysninger fra CPR samt Danmarks Statistiks registre, der anses for meget lidt fejlbehæftede.

Anderledes stiller det sig med oplysninger om *informationsniveau/viden*. Sådanne informationer er vanskelige at indsamle fejlfrit ved postomdelte spørgeskema-undersøgelser, idet det ikke er muligt at kontrollere, om svarpersonen "snyder" ved at tilegne sig de pågældende kundskaber umiddelbart i forbindelse med svarafgivelsen. I undersøgelsen indgår der kun et enkelt spørgsmål af denne type, nemlig spørgsmålet om kendskab til reglerne for færdsel i naturen.

Oplysninger angående *adfærd* er underkastet usikkerhed som følger af:

1. Vanskeligheder ved at definere en given adfærd i spørgsmålene.
2. Interview-personens svigtende hukommelse og/eller trang til at generalisere og idealisere (herunder overdrive eller svare strategisk).
3. Begrænset kontrolmulighed, hvilket må formodes at være interview-personen bekendt.

I undersøgelsen drejer det sig navnlig om følgende emner: tidspunkt for sidste naturbesøg, valg af naturområder, valg af strande med Blå Flag, aktivitet, færdsel ad afmærkede ruter, færdsel uden for veje og stier, besøgsvareghed, transporttid, -middel og -afstand, gruppestørrelse samt

hvorvidt man er rytter, jæger, motionsløber eller ornitolog/botaniker. Risikoen for generalisering i forbindelse med informationerne om adfærd er begrænset, idet der indhentes oplysninger om *det sidst udførte besøg i "naturen/landskabet" - det åbne land*.¹⁾ Kravene til interview-personens hukommelse i disse tilfælde er desuden små, idet kun ca. hvert fjerde af disse naturbesøg havde fundet sted for mere end 2 uger siden (jf. figur 6.1 på s. 25). Risici for idealisering og misforståelser kan ikke udelukkes. Disse fejkilder er diskuteret nærmere i forbindelse med analysen af oplysningerne om adfærd ved skovbesøg i I. del fra Projekt "Skov og Folk" (Koch 1978, s. 308 ff).²⁾

Informationer om *holdninger/præferencer* er endnu vanskeligere at tilvejebringe med stor præcision, da kun den adspurgte selv er i stand til at afgive den ønskede information. Desuden er det vanskeligt objektivt at skelne den velfunderede indstilling fra den i hast dannede mening. Og endelig er der for disse informations vedkommende stor risiko for generalisering, idealisering og strategisk svarafvigelse. I undersøgelsen drejer det sig om spørgsmålene om holdning til Blå Flag (spørgsmål 17A i skemaets F-udgave), ønsker til forandringer i naturen/landskabet (spørgsmål E19/F18), ændret anvendelse af landbrugsarealer (spørgsmål E20/F19), skovrejsning (spørgsmål E21 og F20) samt afvejning mellem beskæftigelse og naturbevarelse (spørgsmål E22/F21). Disse fejkilder er nærmere diskuteret i IV. del fra Projekt "Skov og Folk" (Koch & Jensen 1988, afsnit 7 og appendiks A.4).

Kun én type informationer er vanskeligere at indsamle end informationer om præferencer, nemlig oplysninger om *årsager og motiver* til en handling eller en præference. I undersøgelsen indgår der en pilotundersøgelse, som søger at afdække befolkningens *årsager til naturbesøg* (spørgsmål E17).

Endvidere kan målefejl skyldes, at andre end den udvalgte person besvarer skemaets spørgsmål. Ved at sammenholde oplysningerne fra spørgeskemaerne med oplysningerne fra CPR, er det konstateret, at: 71 svarpersoner har forskel med hensyn til køn (47 mænd har ladet kvinder svare, og 24 kvinder har ladet mænd svare). Det kan således konstateres, at denne fejl forekommer i et vist, men dog begrænset omfang. Da det imidlertid ikke med sikkerhed kan konstateres, om en anden person end den udvalgte har besvaret spørgeskemaet, eller om der er sket en forkert

1) Det erindres om, at begreberne "det åbne land", "naturen" og "landskabet" benyttes synonymt i rapporten, samt at også *skovarealer* indgår i de nævnte begreber. I spørgeskemaet er formuleringen "naturen/landskabet" konsekvent benyttet, ligesom det er præciseret, at undersøgelsen kun omhandler friluftsliv/arealer "uden for byen" (jf. bilag I, s. 132 ff).

2) Et eksempel på denne problemstilling kan ses på s. 124 f, hvor det konstateres, at der er forskel i besvarelsen af spørgsmålet om hvorvidt man har været ved *stranden i løbet af det sidste år* i forhold til *svartidspunktet på året* (signifikant flere Ja-svar om sommeren end om vinteren).

udfyldning af spørgsmålet om køn, er det valgt ikke at holde disse skemaer uden for de foretagne analyser.

Det gælder generelt om *målefejl*, at de er umulige at kvantificere på objektiv vis. Man kan kun *skønne* over deres retning og størrelse. Målefejlene er søgt minimeret ved omhu med konstruktionen af spørgeskemaet og ved så vidt muligt at undgå en direkte påvirkning af dataindsamlingen.

DATABASEHANDLINGEN OG ANALYSEMETODIKKEN

Kontroltestning har bevirket, at det - trods intensiv fejlsøgning - kun har været muligt at finde ganske få indtastningsfejl. Selve databehandlingen er foretaget ved hjælp af gennemprøvede og velrenommerede statistikprogrampakker. *Det anses derfor for usandsynligt, at der skulle forekomme betydningsfulde systematiske fejl i forbindelse med databehandlingen og -analyserne.*

Det bør imidlertid fremhæves, at den anvendte analysemetodik kan foranledige læsere til at begå alvorlige fortolkningsfejl: I undersøgelser som denne, der er af deskriptiv/komparativ karakter, kan der *ikke* siges noget om årsag og virkning, idet andre variable kan have en afgørende vekselvirkning med den variabel, som man tror "forklarer" en funden sammenhæng, jf. s. 94 (se evt. Rosenberg 1968, Zeisel 1968, s. 118 ff, Koch 1977, s. 21 ff og Koch & Jensen 1988, s. 293 ff).

UNDERSØGELSENS TOTALE FEJLNIVEAU

Som nævnt i indledningen til afsnit 5.5 er der *ikke* foretaget en beregning af undersøgelsens totale fejlniveau. Men det skal her bemærkes, at repræsentationsfejlen (maksimalt $\pm 2\%$), fejlen fra interview-bortfaldet (maksimalt $\pm 13.7\%$ på de fundne hyppigheder - 11.4 og 16.1% på de spørgsmål der alene indgår i henholdsvis E- og F-udgaven af spørgeskemaet) samt det partielle bortfald ved de enkelte spørgsmål, er de absolut største bidragydere hertil, som det er muligt at kvantificere. Målefejl kan imidlertid have endnu større betydning; men da disse, som tidligere nævnt, ikke kan beregnes på objektiv vis, forekommer det meningsløst at beregne "undersøgelsens totale fejlniveau".

5.6 Oversigt over undersøgelserne ved Projekt "Friluftsliv '95"

I nedenstående figur 5.2 er der givet en skematisk oversigt over de målinger af befolkningens friluftsliv, som gennemføres ved Projekt "Friluftsliv '95", herunder de enkelte målingers formål, datagrundlag, undersøgelsesmetodik og resultater.

Projekt "Friluftsliv '95"		
Publikation	Friluftsliv i skovene 1976/77-1993/94 (Jensen & Koch 1997)	Friluftsliv i det åbne land 1994/95 (nærværende publikation)
Formål	At belyse udviklingen i befolkningens anvendelse af <i>skovene</i> fra 1976/77 til 1993/94, samt undersøge ændringer i befolkningens ønsker til <i>skovenes</i> udformning fra 1977/78 til 1993/94.	At belyse hvordan befolkningen anvender <i>det åbne land (naturen/landskabet)</i> i sit friluftsliv i 1994/95, samt undersøge befolkningens holdninger/præferencer til forskellige tiltag i relation hertil.
Dataindsamlingsprincip	Spørgeskemaer udsendt til 2916 personer repræsenterende befolkningen (15-76 år).	Spørgeskemaer udsendt til 2916 personer repræsenterende befolkningen (16-77 år).
Dataindsamlingsperiode	November 1993 - November 1994	Juni 1994 - Juni 1995
Landskabets præsentationsform	64 sort/hvide fotos, der par- eller gruppevist kun adskiller sig med hensyn til én faktor, samt 100 verbale påvirkninger.	Indgår som verbale beskrivelser i forbindelse med spørgsmålenes svarmuligheder.
Svarformat	Lukkede spørgsmål vedr. adfærd samt rangordning af henholdsvis 7 tilfældigt udvalgte fotos og verbale påvirkninger.	Hovedsageligt lukkede spørgsmål vedrørende adfærd og holdninger/præferencer.
Svarprocent	83.7%	86.3%
Resultater vedrørende	Befolkningens adfærd ved seneste skovbesøg i 1993/94 sammenlignet med adfærden i 1976/77, samt befolkningens præferencer for 64 sort/hvide fotos og 100 verbale påvirkninger i 1993/94. For 52 fotos og 81 verbale påvirkninger sammenlignes befolkningens præferencer i 1977/78 og 1993/94.	Befolkningens adfærd ved seneste naturbesøg, herunder bl.a. besøgt naturtype, besøgsvarighed, transportmiddel, -afstand og -tid. Kendskab til regler for adgang/færd i naturen. Holdninger/præferencer til lokale forandringer i naturen/landskabet, skovrejsning, Blå Flag m.m. Pilotundersøgelse af årsager til naturbesøg.

Figur 5.2. Oversigt over de to undersøgelser ved Projekt Friluftsliv '95".

6. RESULTATER

I dette afsnit præsenteres resultaterne af befolkningens anvendelse af det åbne land til friluftsliv i 1994/95 (Projekt "Friluftsliv '95"). Det skal endnu engang erindres om, at begreberne "det åbne land", "naturen" og "landskabet" benyttes synonymt i rapporten - inklusiv *skovarealer*. (I spørgeskemaet er formuleringen "*naturen/landskabet*" konsekvent benyttet, ligesom det er præciseret, at undersøgelsen kun omhandler friluftsliv/arealer "*uden for byen*", jf. bilag I, s. 132 ff).

Svarene er indsamlet i juni 1994 - juni 1995; og i det foregående afsnit 5 er det konstateret, at den gennemførte undersøgelse er repræsentativ for den danske befolkning i alderen ca. 16-77 år. Denne type resultater er behæftet med usikkerhed af forskellig type - der henvises til afsnit 5 samt til I. del fra Projekt "Skov og Folk" (Koch 1978) for en mere detaljeret analyse af mulige fejlkilder.

Af hensyn til rapportens overskuelighed er resultater for forskellige befolkningsgrupper *ikke* beskrevet i de efterfølgende resultat-underafsnit - en række af disse findes derimod beskrevet i appendiks B, jf. s. 94 f. (Det upublicerede sekundære bilag II.3 indeholder resultater i tabelform for undersøgelsens væsentligste variable opdelt efter forskellige befolkningsgrupper - som f.eks. køn, alder, bopælsamt og foreningsmedlemskab, jf. s. 7).

6.1 Antal naturbesøg og naturgæster

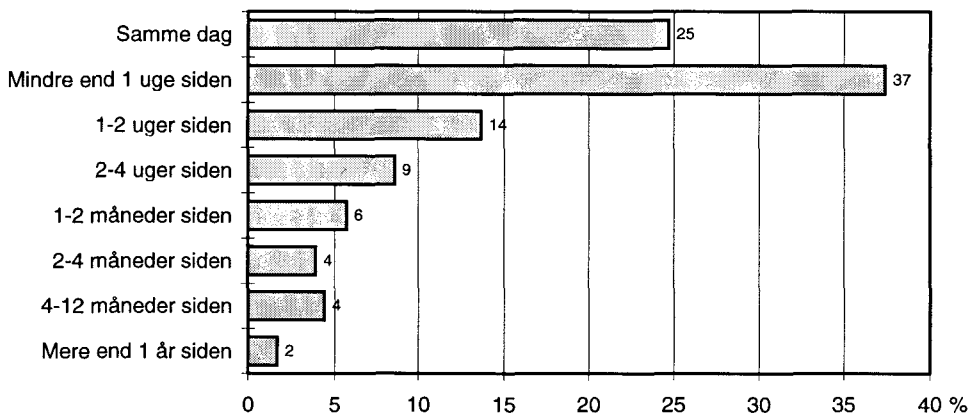
TIDSRUM SIDEN SIDSTE NATURBESØG

Omkring 3/4 af svarpersonerne har, på de tilfældigt valgte tidspunkter, været en tur ude i naturen/landskabet inden for de sidste fjorten dage, jf. figur 6.1. Ca. 1/4 var ude i naturen den dag, de svarede; og endelig oplyste knap to procent i 1994/95, at det var mere end ét år siden, de sidst var en tur ude i naturen/landskabet.

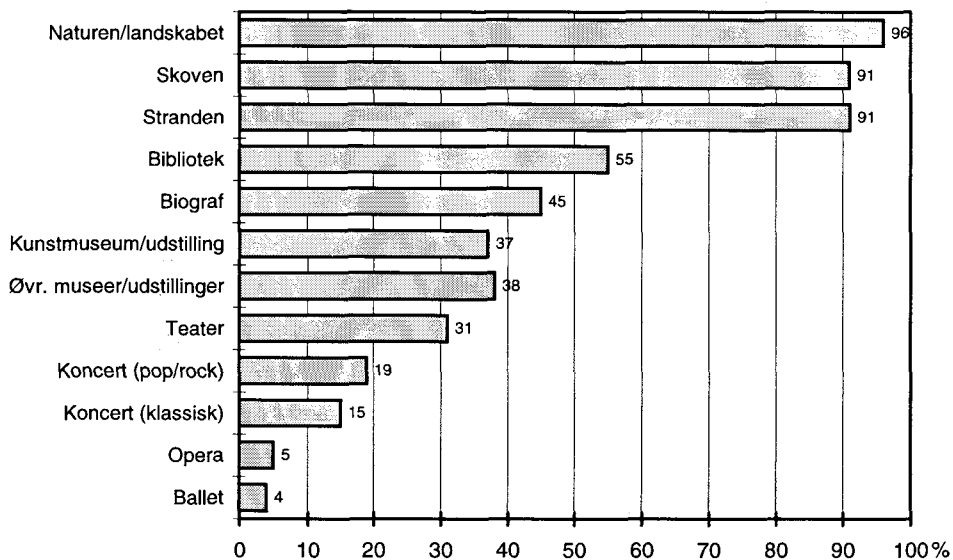
ANTAL NATURBESØG PR. ÅR

Det kan konstateres, at den danske natur har en stor rekreativ betydning: Omkring 96%¹⁾ af den voksne danske befolkning er på en kortere eller længere tur i *naturen/landskabet mindst én gang om året*. Det betyder, at naturen tiltrækker en betydelig større andel af den voksne befolkning end bibliotekerne, kunstudstillingerne, teatrene, sportspladserne og koncertsalene (jf. figur 6.2).

¹⁾ Beregnet på baggrund af figur 6.1, samt Jensen & Koch 1997, s. 151 f.

Figur 6.1. Svarpersonernes fordeling efter tidsrum siden sidste naturbesøg i 1994/95. (n=2457).¹⁾

Figur 6.2. Forskellige fritidstilbuds tiltrækning. Andelen af den voksne danske befolkning der har benyttet de nævnte fritidstilbud mindst én gang om året.

ANM.: Skov-oplysningerne er indsamlet ved skov-undersøgelsen i Projekt "Friluftsliv '95" i 1993/94 (Jensen & Koch 1997). Naturen/landskabs- og strand-oplysningerne er indsamlet i nærværende undersøgelse. Begrebet naturen/landskabet" (det åbne land) omfatter i nærværende sammenhæng naturen/landskabet uden for byen, dvs. at både landbrugs-, strand- og skovarealer indgår sammen med landskabets øvrige naturtyper. Øvrige data er indsamlet af Danmarks Statistik i 1991 gennem telefon-interview. 1800 danskere over 16 år blev tilfældigt udvalgt til undersøgelsen. Svarprocenten var 61 (jf. Ahlin 1993).

¹⁾ I afsnittets figurer vil der kunne forekomme mindre uoverensstemmelser mellem de anførte søjleværdier (på grund af afrunding) og selve den grafiske fremstilling.

I første del af “Friluftsliv ’95”, hvor alene befolkningens anvendelse af landets skove analyseres, konstateres det, at omkring 91% af den voksne danske befolkning er på en kortere eller længere tur i skoven mindst én gang om året (jf. Jensen & Koch 1997, s. 30 f) - nærværende undersøgelse dokumenterer, at *strandene* benyttes af lige så stor en andel af befolkningen som skovene - 91%¹⁾.

Svarpersonerne er ikke blevet bedt om oplysninger om det årlige antal naturbesøg. Men på baggrund af beregningerne af det årlige antal skovbesøg, foretaget i forbindelse med projektets skov-undersøgelse (Jensen & Koch 1997), er det muligt at give et skøn over befolkningens antal *naturbesøg* årligt.

I projektets skov-undersøgelse er det estimeret, at den voksne danske befolkning i 1993/94 havde ca. 50 mill. skovbesøg. På baggrund heraf, samt oplysningerne om hvilke naturtyper der er besøgt i forbindelse med det seneste besøg i naturen/landskabet (jf. figur 6.7, s. 29), er det muligt at estimere de forskellige naturtypers besøgstal - samt befolkningens årlige antal besøg i det åbne land (inkl. skovbesøg).

Besøgstillene for de enkelte naturtyper fremgår af figur 6.3, hvor det ses, at skovene og strandene med henholdsvis ca. 50 og 36 mill. besøg er de mest besøgte naturtyper, mens hedearealer i den anden ende af skalaen modtager ca. 5 mill. besøg af (voksne) danskere. - Det skal bemærkes, at der alene er tale om besøgstal for den i Danmark bosiddende voksne befolkning. Der er således *ikke* indregnet besøg af *udenlandske turister*, hvilket specielt har betydning for strandenes vedkommende.

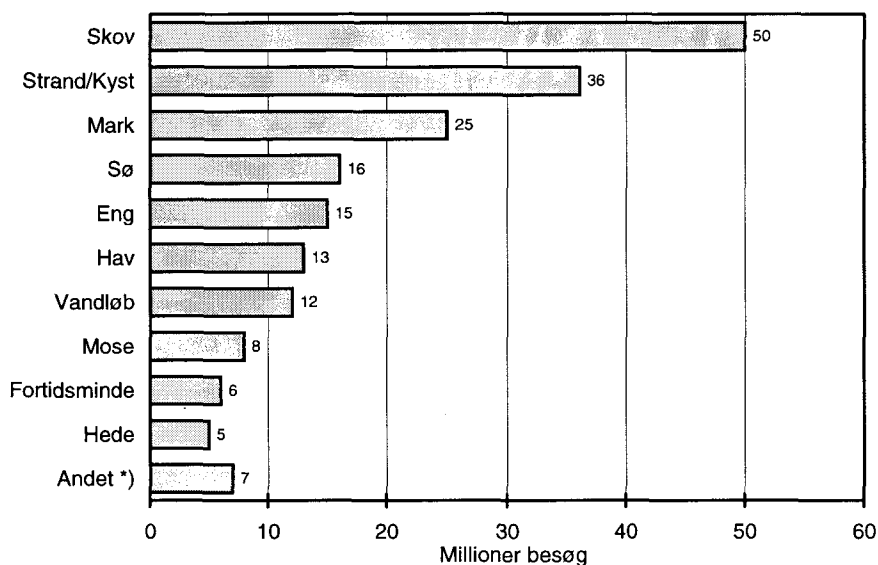
Endvidere kan *det totale antal årlige naturbesøg skønnes til ca. 75 mill.*²⁾

FERIE OG OVERNATNING I FORBINDELSE MED NATURBESØG

Knap 60% af svarpersonerne angiver, at de havde fri under en eller anden form, mens de resterende godt 40% angiver, at deres seneste naturbesøg har været på en hverdag, jf. figur 6.4. Desuden angiver ca. en femtedel, at de overnattede uden for hjemmet i forbindelse med deres seneste naturbesøg (“turister”), jf. figur 6.5. Den markant hyppigste overnatningsform var sommerhus (knap 45%), med campingplads, privat overnatning samt hotel/kro som de næst hyppigst nævnte (jf. figur 6.6).

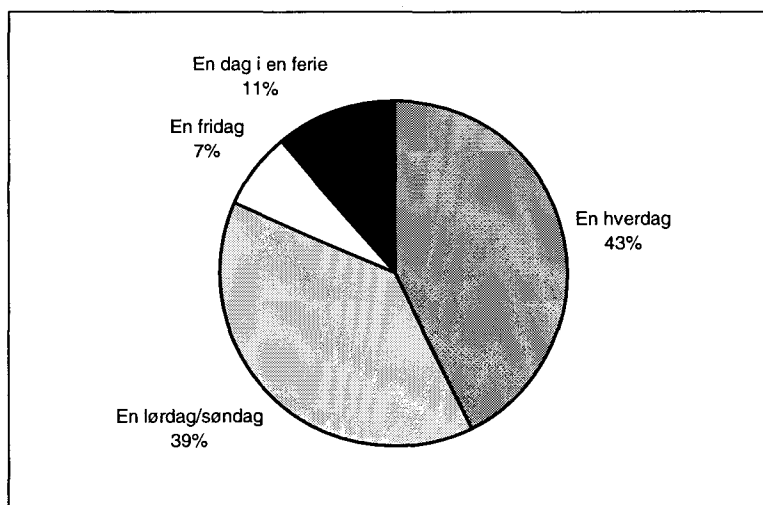
1) Beregnet på baggrund af spørgsmål 17B (spørgeskemaets F-udgave, s. 145 samt Jensen & Koch 1997, s. 151 f.

2) Beregningsgrundlag: 1) i forbindelse med 67% af naturbesøgene indgår besøg i skoven (jf. figur 6.7); 2) det årlige antal skovbesøg er estimeret til 50 mill. For nærmere dokumentation af beregningerne af antal skovbesøg henvises der til Jensen & Koch 1997, s. 30-33, 152 f, hvor også fejlkilder samt problematikken omkring median-/gennemsnitstal diskuteres.

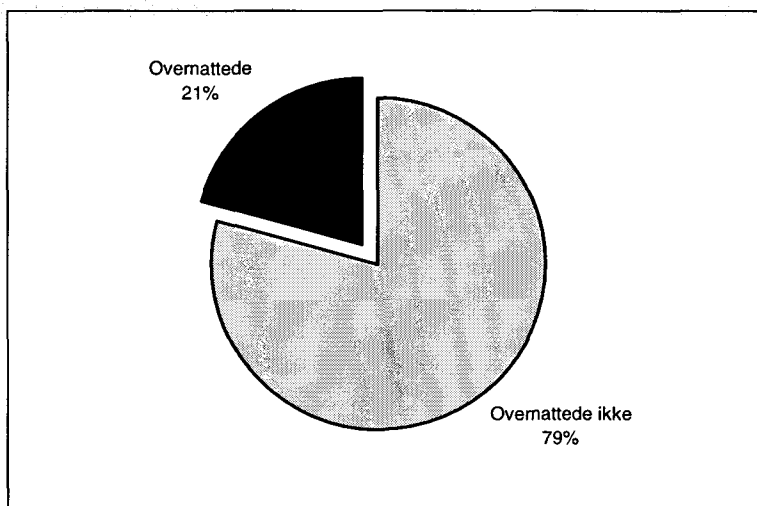

Figur 6.3. Naturtypernes årlige antal besøg af den voksne danske befolkning i 1994/95. (n=2469).

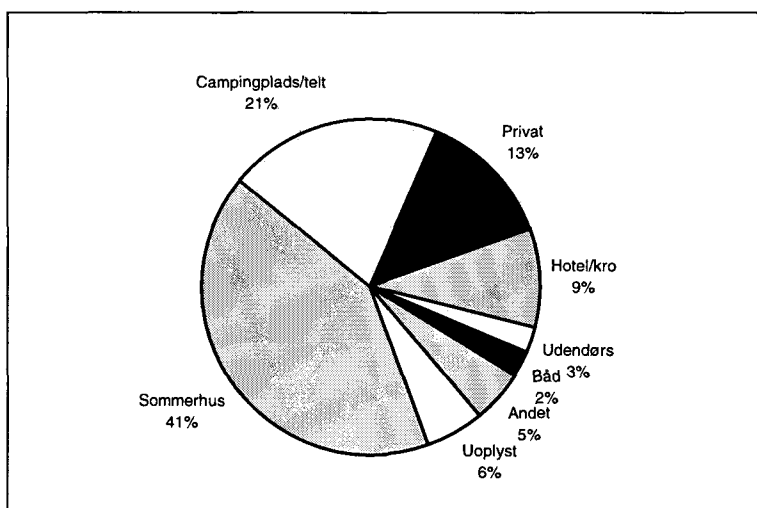
ANM.: *) I gruppen "Andet" indgår svar som f.eks.: Ø, fjord, herregård, ås, bakke, "fredet område", golfbane, stisystemer, råstofområde.

Figur 6.4. Svarpersonernes fordeling efter hvilken type dag det seneste besøg i naturen/landskabet fandt sted i 1994/95. (n=2382).

Figur 6.5. Svarpersonernes fordeling efter hvorvidt der fandt overnatning sted uden for hjemmet i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2430).

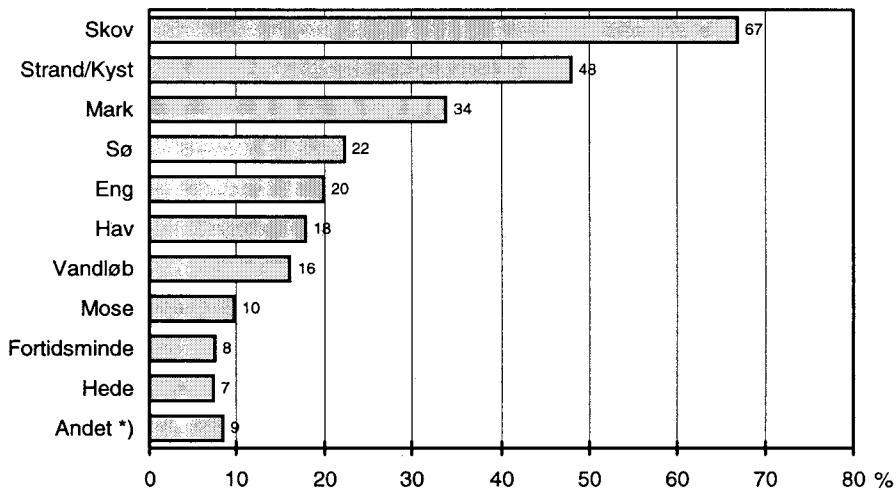
Figur 6.6. Fordeling efter overnatningsform af de 21% af svarpersonerne der overnattede uden for hjemmet i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95. (n=509).

6.2 Besøgte naturområder

TYPEN AF SENESTE BESØGTE NATUROMRÅDE

Figur 6.7 giver et overblik over hvilke naturtyper der er de mest besøgte i forbindelse med den danske befolknings ture i det danske landskab. *Skoven* (67%) og *stranden* (48%) er - måske som forventet - de mest besøgte naturarealer med marken og søen på de næste pladser med 34 og 22%.

Friluftsliv indebærer ofte besøg på *flere naturtyper* i forbindelse med den samme tur. Svarpersonerne tilkendegiver således, at der i gennemsnit besøges 2-3 forskellige naturtyper på en tur ud i naturen/landskabet.

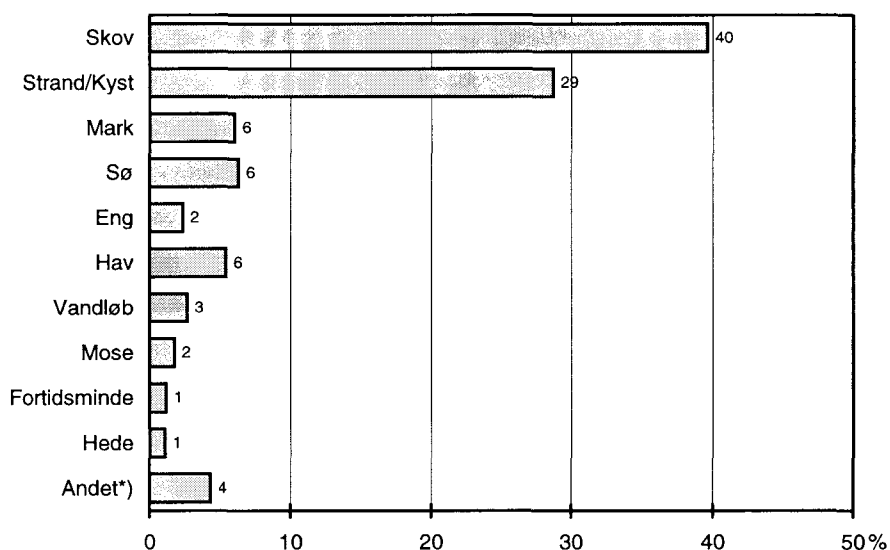
Figur 6.7. Svarpersonernes fordeling efter den besøgte naturtype ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (Der var mulighed for at sætte kryds ved mere end én naturtype, $\Sigma\%=259$, $n=2469$).

ANM.: *) I gruppen "Andet" indgår svar som f.eks.: Ø, fjord, herregård, ås, bakke, "fredet område", golfbane, stisystemer, råstofområde.

VÆSENTLIGSTE MÅL FOR SENESTE BESØG (NATURTYPE)

Men hvilket af disse naturområder var så det *væsentligste mål* for turen? Ifølge spørgeskema-oplysningerne angives *skoven* og *stranden* som det vigtigste mål for henholdsvis ca. 40 og 30% af gæsterne. Herefter er der et ganske stort spring ned til de næste områder, nemlig søen, marken og havet med ca. 6%, jf. figur 6.8.

Som tidligere nævnt besøges der i gennemsnit 2-3 forskellige naturtyper på en tur ud i naturen/landskabet. Hvilke naturtyper er det, at der besøges ud over det naturområde der var det væsentligste mål for den seneste tur? Tabel 6.1 giver en sådan oversigt, som eksempler kan nævnes: 1) Når skoven er det væsentligste mål for turen, besøges f.eks. 27% i den forbindelse desuden stranden/kysten, 28% marken, 24% søen osv. 2) Når stranden/kysten er det væsentligste mål for turen, besøges f.eks. 40% i den forbindelse desuden skoven, 23% havet, 21% marken, 13% engen osv. Der synes at være ganske god overensstemmelse mellem "sammenhængen" mellem de naturtyper der besøges, som eksempel herpå kan det nævnes, at marken besøges af 58% og vandløb af 36% når det er engen der er det væsentligste mål. Tabel 6.1 giver også det billede, at når skoven, stranden eller marken er det væsentligste mål, besøges der relativt få andre naturtyper; mens der i forbindelse med besøg hvor det er fortidsmindet der er hovedmålet, besøges relativt flere andre naturtyper (jf. $\Sigma\%$ -linjen i tabel 6.1).

Figur 6.8. Svarpersonernes fordeling efter den besøgte naturtype der blev anset for det væsentligste mål ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (n=1932).

ANM.: *) I gruppen "Andet" indgår svar som f.eks.: Ø, fjord, herregård, ås, bakke, "fredet område", golfbane, stisystemer, råstofområde.

Tabel 6.1. Yderligere besøgte naturtyper i forbindelse med besøget på den naturtype der var det væsentligste mål ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (%)

Væsentligste mål											
Også besøgt...	Skov	Strand/ kyst	Mark	Sø	Eng	Hav	Vand- løb	Mose	Fortids- minde	Hede	Andet
skov	(100)	40	36	62	47	33	38	35	57	68	44
strand/kyst	27	(100)	9	8	11	68	15	9	44	23	34
mark	28	21	(100)	30	58	15	51	35	17	18	34
sø	24	8	12	(100)	15	6	13	21	35	14	12
eng	15	13	27	22	(100)	7	42	27	0	9	15
hav	7	23	3	2	2	(100)	2	6	26	9	11
vandløb	14	8	19	18	36	7	(100)	9	17	9	12
mose	8	4	14	12	11	3	8	(100)	0	14	7
fortidsminde	6	6	2	3	0	2	6	12	(100)	14	14
hede	6	5	6	4	6	11	6	6	4	(100)	11
andet*)	2	3	6	3	2	2	4	6	9	9	(100)
Σ%	237	231	234	264	288	254	285	266	309	287	294
n (Σ=1932)	766	554	118	124	47	105	53	34	23	22	86

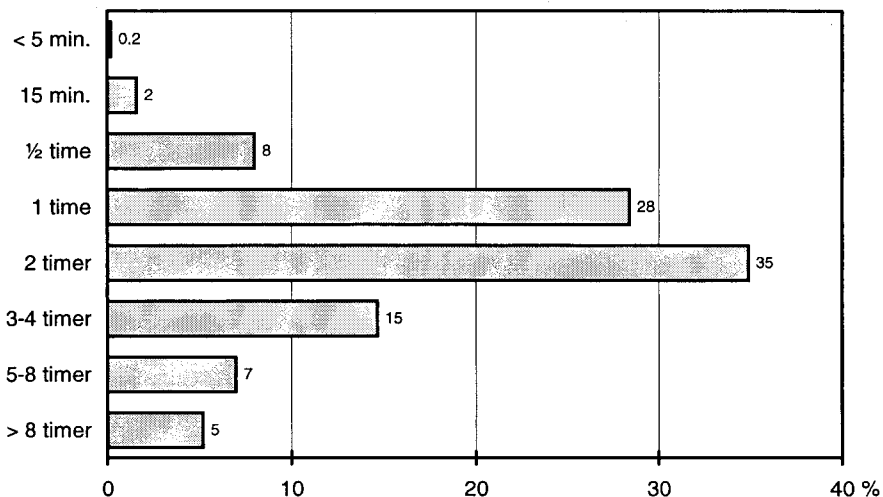
ANM.: *) I gruppen "Andet" indgår svar som f.eks.: Ø, fjord, herregård, ås, bakke, "fredet område", golfbane, stisystemer, råstofområde.

6.3 Naturbesøgenes varighed

Figur 6.9 viser *varigheden* af gæsternes besøg. Besøgstiden er *hyppigst*¹⁾ 1-2 timer (2/3 del af alle besøg) mens de korte besøg (1/2 times tid og derunder) - og de lange besøg (5 timer og derover) hver tegner sig for ca. 10%.

Ud fra intervalmidtpunkterne i den foretagne klassificering af besøgets varighed kan det beregnes, at den *gennemsnitlige* besøgsvarighed pr. gæst var 2.5 timer med en *median*-værdi på 1.6 timer (tabel 6.2 og figur 6.9).

¹⁾ Betegnelsen "*hyppigst forekommende (benyttede/udførte)*" bruges her og i det efterfølgende synonymt med det statistiske begreb *modus* (typetallet) defineret som den værdi, hvor frekvensfunktionen har maksimum.

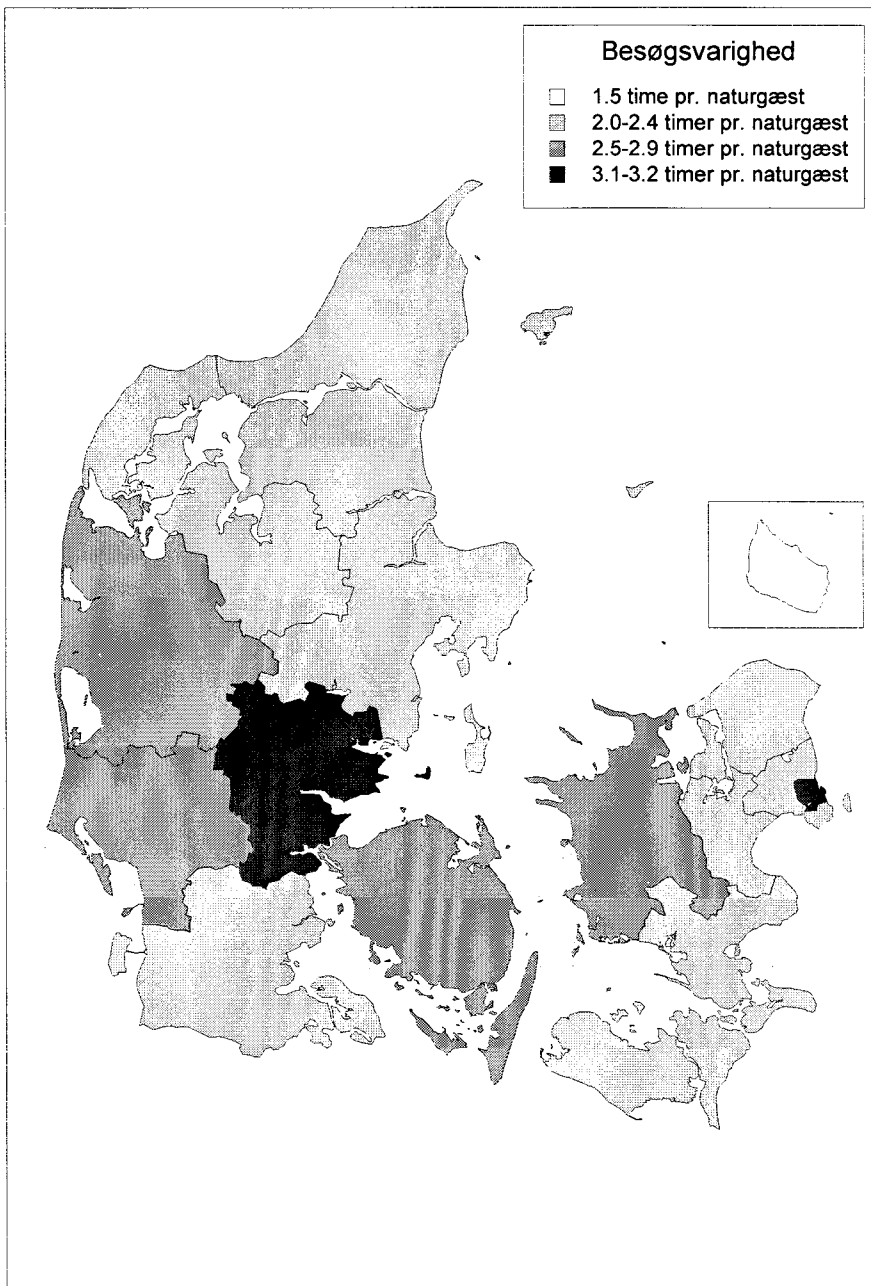
Figur 6.9. Svarpersonernes fordeling efter varigheden af det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2433).

Tabel 6.2. Den gennemsnitlige besøgsvarighed (i timer) ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95.

Middelværdi (\bar{x})	Median	Spredning (s)	Antal obs. (n)
2.5	1.6	3.14	2433

GEOGRAFISKE FORSKELLE I BESØGSVARIGHEDEN

Analyser for forskellige befolkningsgrupper (køn, alder, m.fl.) kommenteres som tidligere nævnt *generelt ikke* i teksten i denne rapport, men gives i appendiks B. Her skal dog fremdrages de geografiske forskelle i naturgæsternes besøgsvarighed (uden hensyntagen til transporttiden), jf. figur 6.10. Det kan således konstateres, at besøgsvarigheden (opgjort pr. naturgæst) er betydelig længere blandt personer bosat i Københavns kommune og Vejle amt og betydelig kortere blandt personer bosat på Bornholm end blandt personer bosat i den øvrige del af landet.

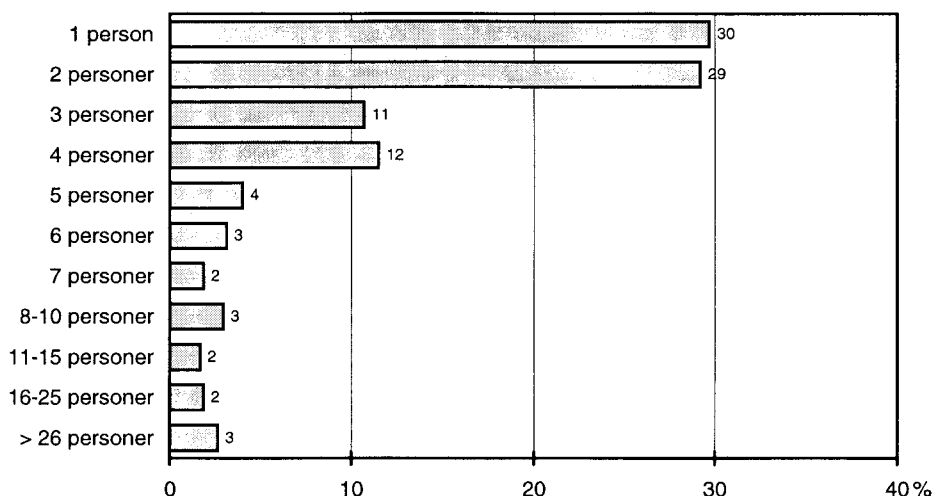
Figur 6.10. Svarpersonernes gennemsnitlige besøgsvarighed i de enkelte amtskommuner i 1994/95. (n=2433).

6.4 Gruppesammensætning og fællesarrangementer

GRUPPESTØRRELSE

Af figur 6.11 fremgår det, at en *gruppестørrelse* på 1 eller 2 personer har været lige *hyppige* med ca. 30%. (Det skal her bemærkes, at det i forbindelse med *skovbesøg* ses, at under 20% kommer alene i skoven (Jensen & Koch 1997, s. 38). Skovbesøg synes således at have mere karakter af en "fællesoplevelse" - eller er der måske tale om "skovfrygt"?). Den "almindelige" (*median*) naturgæst-gruppe bestod af 2 personer, mens den *gennemsnitlige* gruppестørrelse pr. gæst i naturen er 5 personer, jf. tabel 6.3.

Det ses endvidere af figuren, at godt 80% af gæsternes seneste besøg er sket i grupper på fire eller færre - samtidigt kom ca. 5% af gæsterne i grupper på mere end 15 personer.

Figur 6.11. Svarpersonernes fordeling efter gruppестørrelse ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2404).

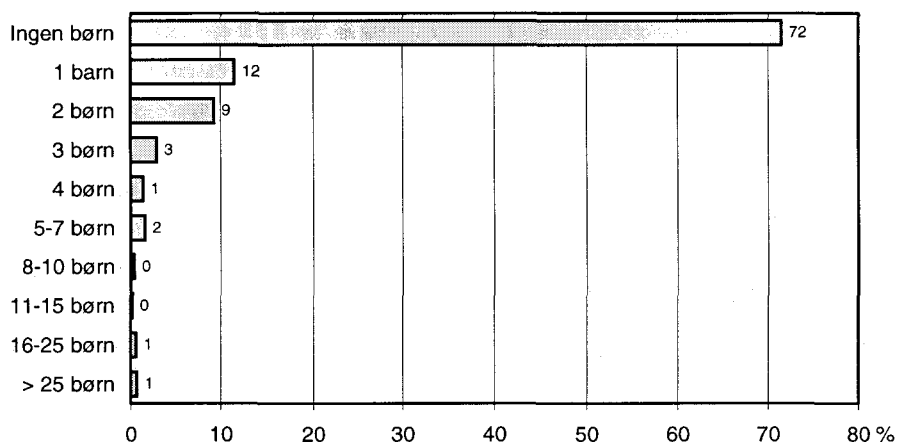
Tabel 6.3. Den gennemsnitlige gruppестørrelse ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95.

	Middelværdi (\bar{x})	Median	Spredning (s)	Antal obs. (n)
Alle observationer	5.0	2	15.14	2404
Grupper < 90 personer ¹⁾	4.1	2	7.10	2391

ANM.: ¹⁾ Der er her *ikke* medtaget 13 besøg i grupper på 90 personer eller flere af hensyn til eventuelle sammenligninger med skov-undersøgelserne (Koch 1978 samt Jensen & Koch 1997).

BØRN

Undersøgelserne rummer *ikke* oplysninger om den selvstændige naturanvendelse blandt børn (yngre end ca. 15-16 år) og personer ældre end ca. 77 år (jf. afsnit 5.1 og 5.6). *Børns naturanvendelse i selskab* med personer tilhørende den definerede population kan imidlertid delvis analyseres på grundlag af oplysningerne på spørgsmål nr. 15. Det kan således konstateres, at knap 30% af svarpersonerne, på deres seneste besøg i naturen/landskabet, har været ledsaget af mindst ét barn. I figur 6.12 er der vist børnegruppens fordeling efter størrelse ved det seneste naturbesøg *i selskab* med voksne. Det ses, at når børn mellem 0 og 14-15 år er med voksne i naturen, er der *hyppigst* tale om et til to børn og *median*-børnegruppen består af to børn.

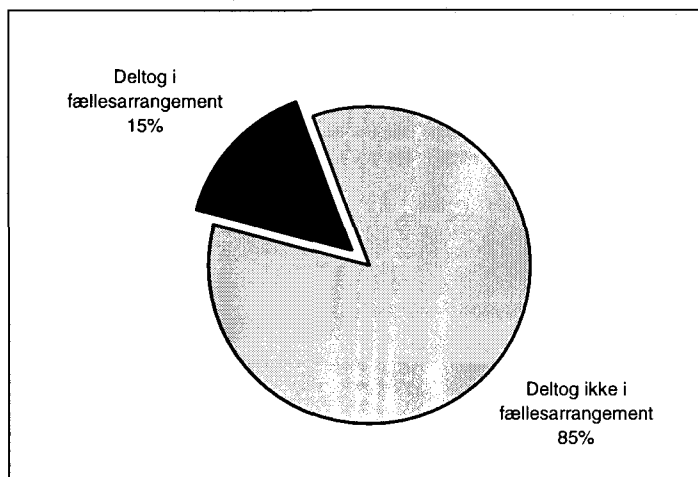

Figur 6.12. Fordelingen af børnegruppen efter størrelse i selskab med voksne ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95.

FÆLLESARRANGEMENTER

Der er stillet et særskilt spørgsmål om deltagelse i *fællesarrangementer* i forbindelse med det seneste besøg (jf. spørgsmål 16 i bilag I.2, samt appendiks A.3, (s. 90) hvor spørgsmålets præcision kommenteres). 15% af svarpersonerne angiver, at seneste naturbesøg var et led i et fællesarrangement af en eller anden form, jf. figur 6.13. “Udflugt med familie/venner” er det mest typiske fællesarrangement der angives (ca. 1/3 blandt de 15% der angiver at have deltaget i et fællesarrangement). Blandt andre typer af arrangementer kan nævnes motionsarrangementer/marcher med ca. 10%, samt skoleudflugter med ca. 8% deltagelse (blandt de 15%), hvorimod *specifikke* aktiviteter der kræver egentlig medlemskab/tilhørsforhold har en deltagelse på 1.5% for O-løbs vedkommende, ca. 2% for

militær-/politiøvelsers og knap 4% for spejdertures vedkommende. Fællesarrangementer i regi af medlemskab/tilhørs-forhold der *ikke* er specifikke har en deltagelse på knap 8% for foreningsudflugters og knap 3% for firmaudflugters vedkommende, jf. tabel 6.4.

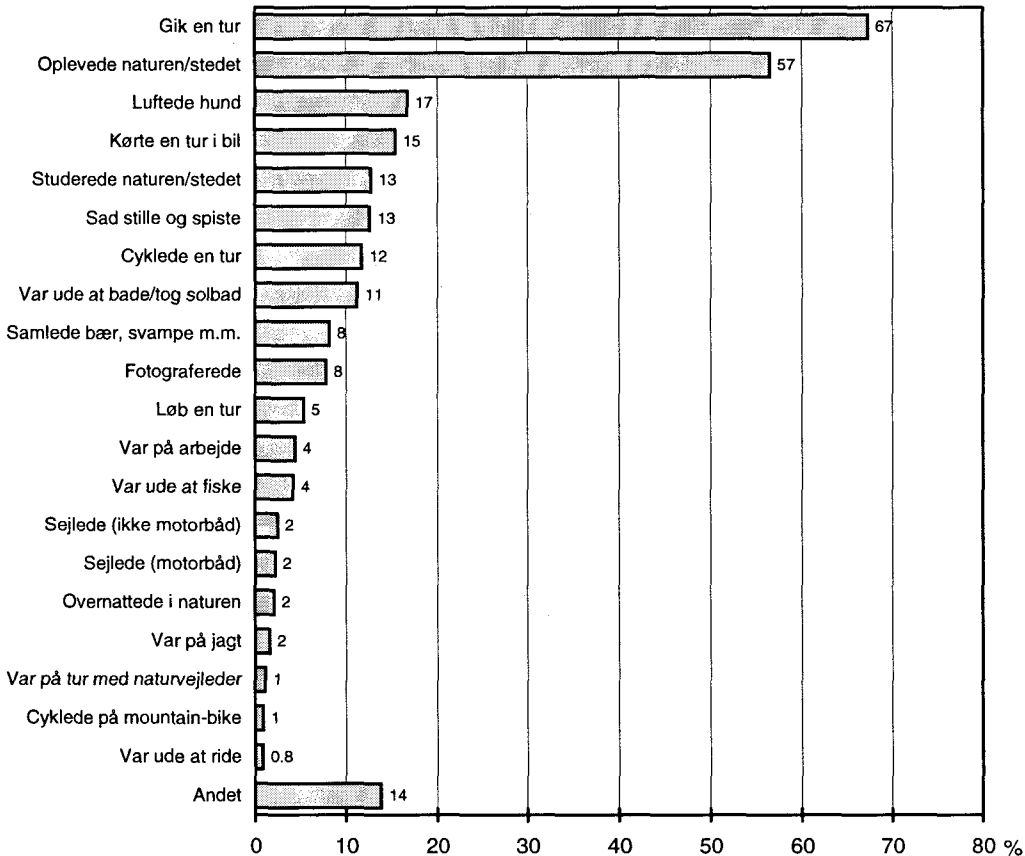
Figur 6.13. Svarpersonernes fordeling efter hvorvidt man deltog i et fællesarrangement eller ej i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2440).

Tabel 6.4. Fordeling efter typen af fællesarrangement af de 15% af svarpersonerne der deltog i et fællesarrangement i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95.

Fællesarrangement	n	%
Udflugt med familie/venner	109	32.5
Motionsløb eller march	32	9.6
Foreningsudflugt	26	7.8
Skoleudflugt (børn)	26	7.8
Jagt/fiskeri	20	6.0
Spejdetur	13	3.9
"Skole"udflugt (voksne)	13	3.9
Udflugt m. børn under skolealderen	10	3.0
Firmaudflugt	9	2.7
Udflugt med ældre/handicappede	8	2.4
Øvelser (militær/politi)	7	2.1
O-løb	5	1.5
Øvrige	57	17.0
I alt	335	100
<i>(Uoplyst)</i>	<i>(37)</i>	

6.5 Aktiviteter

Naturgæsternes *aktiviteter* fremgår af figur 6.14: To tredjedele af gæsterne har *blandt andet* beskæftiget sig med at gå en tur i forbindelse med deres seneste besøg i det åbne land. Knap 60% "oplevede naturen/stedet", mens badning/solbadning, en cykeltur, at sidde stille og spise samt studier af naturen/stedet er beskæftigelser, der alle blev sat kryds ved af 10-15 procent af naturgæsterne. Aktiviteter som eksempelvis ridning, mountain-bike cykling, på tur med naturvejleder, jagt, overnatning i naturen samt sejlads og fiskeri blev udøvet af relativt få personer, jf. figur 6.14. Det kan endelig bemærkes, at der i gennemsnit anføres 2-3 forskellige aktiviteter i forbindelse med besøget.

Figur 6.14. Svarpersonernes fordeling efter aktiviteter ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2446).

ANM.: Hver svarperson har sat kryds ved én eller flere aktiviteter, $\Sigma\%$ =259.

Tabel 6.5. Aktiviteten "Andet". Svarpersonernes fordeling efter andre aktiviteter pr. naturgæst end de på spørgeskemaet anførte, udført ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95.

Aktiviteter			Antal svar	%
Indtagelse af mad og/eller drikkeelse			10	3.8
Afbildet elementer i det besøgte område (Tegning, maleri o.l.)			6	2.3
Udnyttelse af naturens produkter			47	17.9
Samlet mos og lav	1	0.4		
Samlet nødder	1	0.4		
Hentet juletræ	8	3.0		
Samlet brænde/træ	3	1.1		
Samlet kogler/frø	3	1.1		
Samlet ting til juledekorationer	3	1.1		
Samlet sten/rav	23	8.7		
Samlet muslingeskaller	5	1.9		
Vildt- og jagtpleje (fodring af dyr)			16	6.1
Forlystelser i tilknytning til naturen/landskabet (Koncerter, fester o.l.)			7	2.7
Seværdigheder i tilknytning til naturen/landskabet (Naturseværdigheder, bygningsværker o.l.)			6	2.3
Deltaget i fællesarrangementer			52	19.8
Motionsløb eller march	5	1.9		
Spejdertur	6	2.3		
Skoleudflugt	9	3.4		
Foreningsudflugt	4	1.5		
Udflugt med børn u. skolealderen	1	0.4		
Hubertusjagt	2	0.8		
Drageflyvning	4	1.5		
Overlevelsestur	4	1.5		
Øvr. special arrangementer	12	4.6		
Militærovelse	5	1.9		
Specielle aktiviteter			49	18.6
Amourøse gerninger	4	1.5		
Privat undervisning af/ leg med yngre generation	41	15.6		
Gennemfærdsel	4	1.5		
Uspecificeret eller dårligt defineret			70	26.6
I alt			263	100
Uddybning af de i spørgeskemaet anførte svar- kategorier			127	
Heraf: Stået på ski/kælket	3			
Heraf: Kørt i hestevogn	3			
Heraf: Kørt i kørestol	2			
Heraf: Spillet golf	11			
Heraf: Studeret dyr	7			
Heraf: Studeret fugle	6			
Heraf: Samlet bær	1			
Heraf: Samlet svampe	3			
Heraf: Samlet planter	3			
Heraf: Camping/overnatning i naturen	5			
Heraf: Sejlet i kano/kajak	6			
Heraf: Motorkørsel på stranden	1			
Heraf: Set på sol op-/nedgang	2			

Knap 15% af naturgæsterne i 1994/95 *uddybende* svarkategorierne nærmere eller anførte én eller flere *andre* aktiviteter, jf. figur 6.14. Det må forventes, at disse aktiviteter ville være blevet valgt af flere, hvis de havde været specificeret på listen i spørgsmål 7 (Koch 1977, s. 41, Jensen & Koch 1997, s. 41). Eksempelvis ville aktiviteter som at samle sten eller muslingeskaller formodentligt være blevet nævnt af flere end henholdsvis 23 og 5 personer, som det var tilfældet, jf. tabel 6.5.

6.6 Valg af naturområde

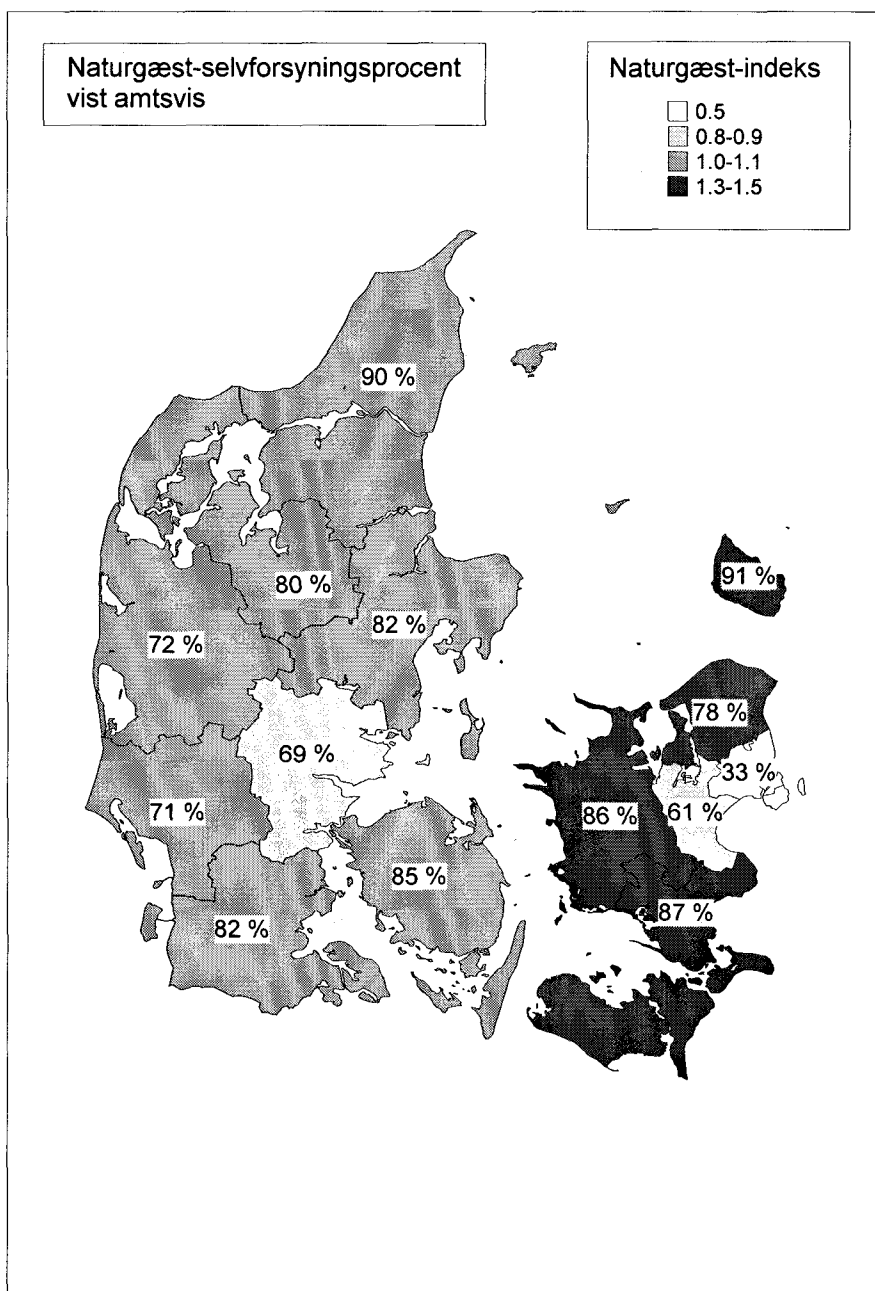
Naturgæstens seneste besøg i det åbne land er i undersøgelsen blevet lokaliseret til kommune ("besøgskommune") efter følgende fremgangsmåde: Som udgangspunkt er benyttet svarpersonens oplysninger på spørgsmål nr. 6 (navnet på det besøgte område eller eventuelt navnet på den nærmeste by), samt spørgsmålene om startsted og transportafstand (jf. bilag I.2). Ved lokaliseringen er benyttet "Danske skovdistrikter 1995" (Danske Forstkandidaters Forening 1995), "Skov- og Naturstyrelsens Oversigtskort (SOK)" (Skov- og Naturstyrelsen 1992), "Fredede områder i Danmark" (Dahl 1995) og kortbøgerne "Danmark i 1:100 000" (Kort- og Matrikelstyrelsen 1989) og "Danmark i 1:200 000" (Geodætisk Institut 1976).

Grupperingen til besøgs-kommune er samlet på amtsniveau til "besøgsamt". Ud fra denne gruppering kan der dannes en såkaldt *turmatrix* mellem bopælsamt og besøgsamt. Denne afspejler, hvorfra et amts naturgæster kommer, og hvortil et amts indbyggere tager på naturbesøg. Med støtte i turmatricen kan for hver amtskommune bl. a. beregnes amtskommunens *naturgæst-indeks* samt dens *naturgæst-selvforsyningsprocent*.

Det skal fremhæves, at den beskrevne anvendelse (valg af naturområde) kun omfatter den definerede population. Anvendelsen af naturområder/amter i egne med stor *turisme* (f.eks. Vestkysten og Bornholm) er derfor relativt noget større end det her viderebragte giver indtryk af.

NATURGÆST-INDEKS

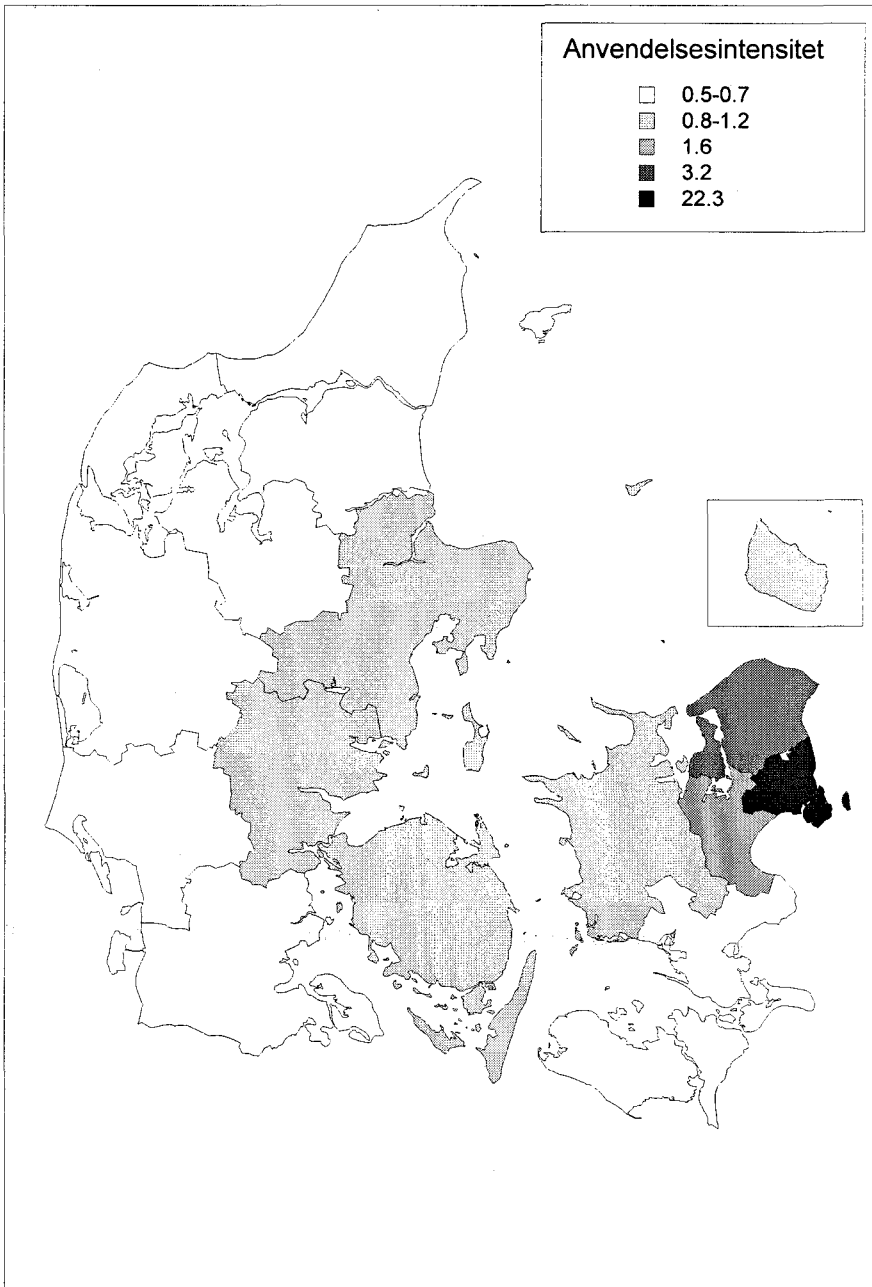
Naturgæst-indekset defineres for et givet område, som områdets modtagne antal naturgæster sat i forhold til områdets folketal. Størrelsen er illustreret i figur 6.15, der viser, at antallet af naturgæster er meget større i Frederiksborg, Vestsjællands, Storstrøms og Bornholms amter end hvad man skulle forvente ud fra indbyggertallet. Det modsatte er tilfældet for Hovedstadsområdet (Københavns amt samt især Københavns og Frederiksberg kommuner) og for Roskilde og Vejle amter.

Figur 6.15. Besøgsamternes naturgæst-indeks og naturgæst-selvforsyningsprocent i 1994/95. (n=2357).

ANM.: Besøgsamtets naturgæst-indeks er lig det antal naturgæster, der foretager naturbesøg i besøgsamtet, sat i forhold til amtskommunens indbyggertal.

Besøgsamtets naturgæst-selvforsyningsprocent er lig den procentiske andel af de i amtet bosatte naturgæster, der foretager besøg i eget (besøgs)amt - anført som procenttal i de enkelte amter. (Hovedstadsområdet: Københavns amt og kom. samt Frederiksberg kom.)

Figur 6.16. Den gennemsnitlige relative anvendelsesintensitet pr. naturareal-enhed i de enkelte besøgsamter i 1994/95. (n=2357).

ANM.: Naturareal defineres her som summen af landbrugsarealer, skovarealer, fredede arealer samt vandarealer (Amterne i Danmark 1997).

NATURGÆST-SELVFORSYNINGSPROCENT

På figur 6.15 er endvidere angivet amtskommunernes *naturgæst-selvforsyningsprocent*, der for et givet område defineres som den procentiske andel af de i området bosatte naturgæster, hvis seneste besøg på et tilfældigt valgt tidspunkt har fundet sted inden for områdets grænser. Selvforsyningsgraden er, som det fremgår af figuren, relativ lav for Ribe, Ringkøbing og Vejle amter, men specielt for Hovedstadsområdet og Roskilde amt.

ANVENDELSESINTENSITET PR. AREALENHED

Som et mål for den gennemsnitlige intensitet, hvormed naturen/landskabet i de forskellige amtskommuner anvendes af den voksne befolkning, kan beregnes forholdet mellem besøgsamtets relative andel af gæsterne og besøgsamtets relative andel af naturareal¹⁾.

Til trods for, at der er tale om gennemsnitstal for ret store enheder, er forskellene iøjnefaldende, jf. figur 6.16. Naturarealerne i Hovedstadsregionen (Københavns amt samt Københavns og Frederiksberg kommuner) modtager således i gennemsnit pr. naturareal-enhed næsten 50 gange så mange gæster som de tilsvarende arealer i Ringkøbing amt. - Som tidligere nævnt skal det dog fremhæves, at anvendelsen af eksempelvis den jyske Vestkyst er større, end det her viderebragte giver indtryk af, på grund af den udenlandske turisme.

6.7 Transporten til naturen

TRANSPORTTID OG -AFSTAND

Den *gennemsnitlige transporttid*, brugt på udturen i forbindelse med det seneste besøg i naturen/landskabet, var i 1994/95 på 33 minutter, og den *gennemsnitlige transportafstand* 18 km, jf. tabel 6.6 og 6.7.

Tabel 6.6. Den gennemsnitlige transporttid ud til naturen/landskabet ved det seneste naturbesøg i 1994/95. (Opgjort i minutter pr. naturgæst).

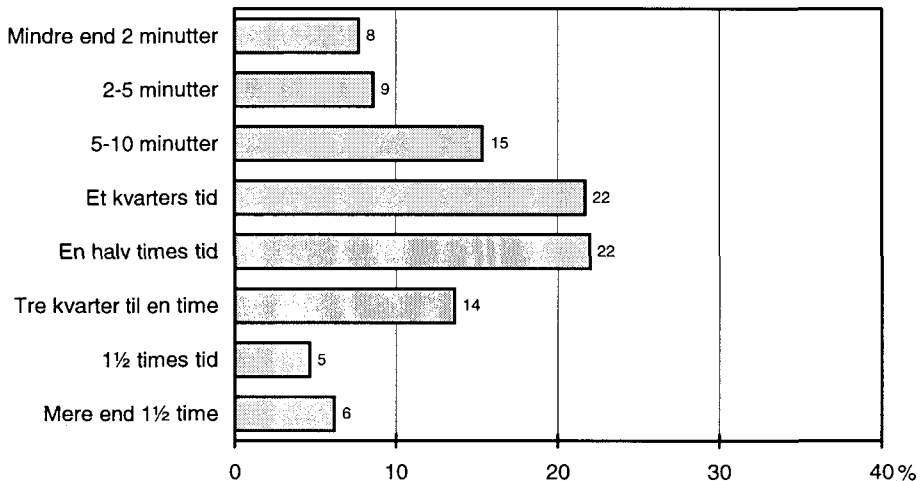
Middelværdi (\bar{x})	Median	Spredning (s)	Antal obs. (n)
33	15	37	2431

¹⁾ Naturareal defineres her som summen af landbrugsarealer, skovarealer, fredede arealer samt vandarealer (Amterne i Danmark 1997).

Tabel 6.7. Den gennemsnitlige transportafstand ud til naturen/landskabet ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (Opgjort i km pr. naturgæst).

	Middelværdi (\bar{x})	Median	Spredning (s)	Antal obs. (n)
Afstand < 500 km	17.7	5	42.3	2287
Afstand < 90 km ¹⁾	10.7	5	14.9	2193

ANM.: ¹⁾ Ved denne beregning af gennemsnitlig transportafstand er der ikke medtaget 103 svar med en transportafstand >89 km af hensyn til eventuelle sammenligninger med skov-undersøgelserne (Koch 1978 samt Jensen & Koch 1997).

Figur 6.17. Svarpersonernes fordeling efter transporttiden ud til naturen/landskabet ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. ($n=2431$).

De to tilsvarende *median*-værdier er henholdsvis 15 minutter og 5 km. (Her og i det efterfølgende er den gennemsnitlige transportafstand beregnet uden hensyn til 9 svarpersoner med mere end 500 km's transport ud til det senest besøgte naturområde, idet disse svar anses for irrelevante).

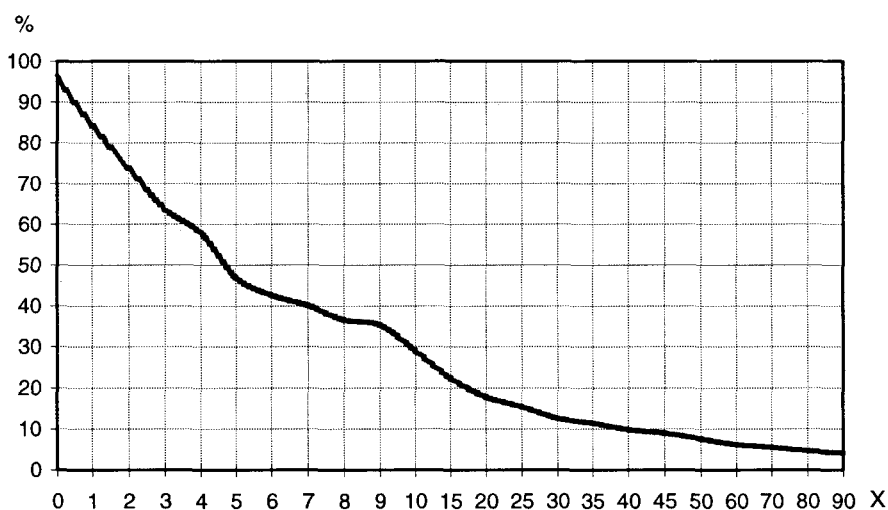
Omkring 75% af naturgæsterne brugte mindre end en halv times tid på transporten ud til naturen/landskabet. Af figur 6.17 fremgår det endvidere, at godt 15% brugte under 5 minutter, mens ca. 10% brugte 1½ time eller mere på transporten.

Over 2/3 af naturgæsternes seneste besøg i det åbne land fandt sted inden for en radius af ca. 10 km fra startstedet, ca. 1/4 inden for 2 km's transportafstand mens knap 20% bevægede sig mere end 20 km fra startstedet i forbindelse med deres seneste besøg i 1994/95, jf. figur 6.18.

GEOGRAFISKE FORSKELLE I TRANSPORTTIDEN

Transporttiden (og -afstanden) er gennemgående, som figur 6.19 sammenholdt med figur 6.10 illustrerer det for transporttidens vedkommende, gennemgående betydeligt længere i amtskommuner, hvor indbyggerne har længere naturbesøg (og dermed formodentligt også færre besøg, jf. Jensen & Koch s. 36-38 og 50) - som eksempler kan nævnes Københavns og Frederiksberg kommuner, Fyn, Ringkøbing og Ribe amtskommuner.

At der også er - en naturlig - sammenhæng mellem transporttiden og regionens naturgæst-selvforsyningsprocent (den procentiske andel af de i besøgsamtets bosatte naturgæster, der foretager besøg i eget amt) ses ved at sammenholde figur 6.19 med figur 6.15, hvor sammenhængen er specielt tydelig for Københavns og Frederiksberg kommuner. På figur 6.15 er selvforsyningsprocenten angivet til 33% for Hovedstadsregionen; beregnes den alene for Københavns og Frederiksberg kommuner fås den absolut *laveste selvforsyningsprocent* blandt de geografiske regioner, nemlig 7%. Et resultat der kan sammenholdes med den absolut *længste gennemsnitlige transporttid* på 45 minutter.

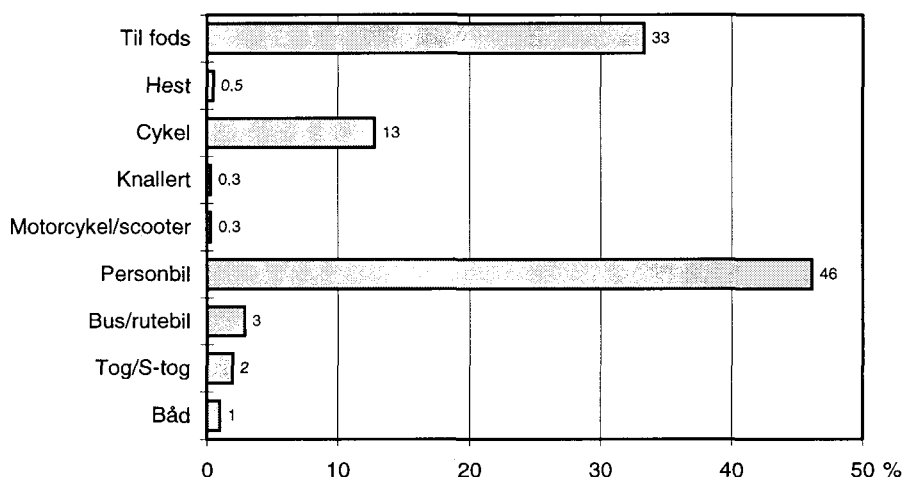
Figur 6.18. Den procentiske andel af svarpersonerne, der transportererede sig mere end "X" km ud til besøgsområdet ved deres seneste naturbesøg i 1994/95. (n=2287).

Figur 6.19. Svarpersonernes gennemsnitlige transporttid ud til natu-
ren/landskabet i de enkelte amtskommuner i 1994/95. (n=2431).

TRANSPORTMIDDEL

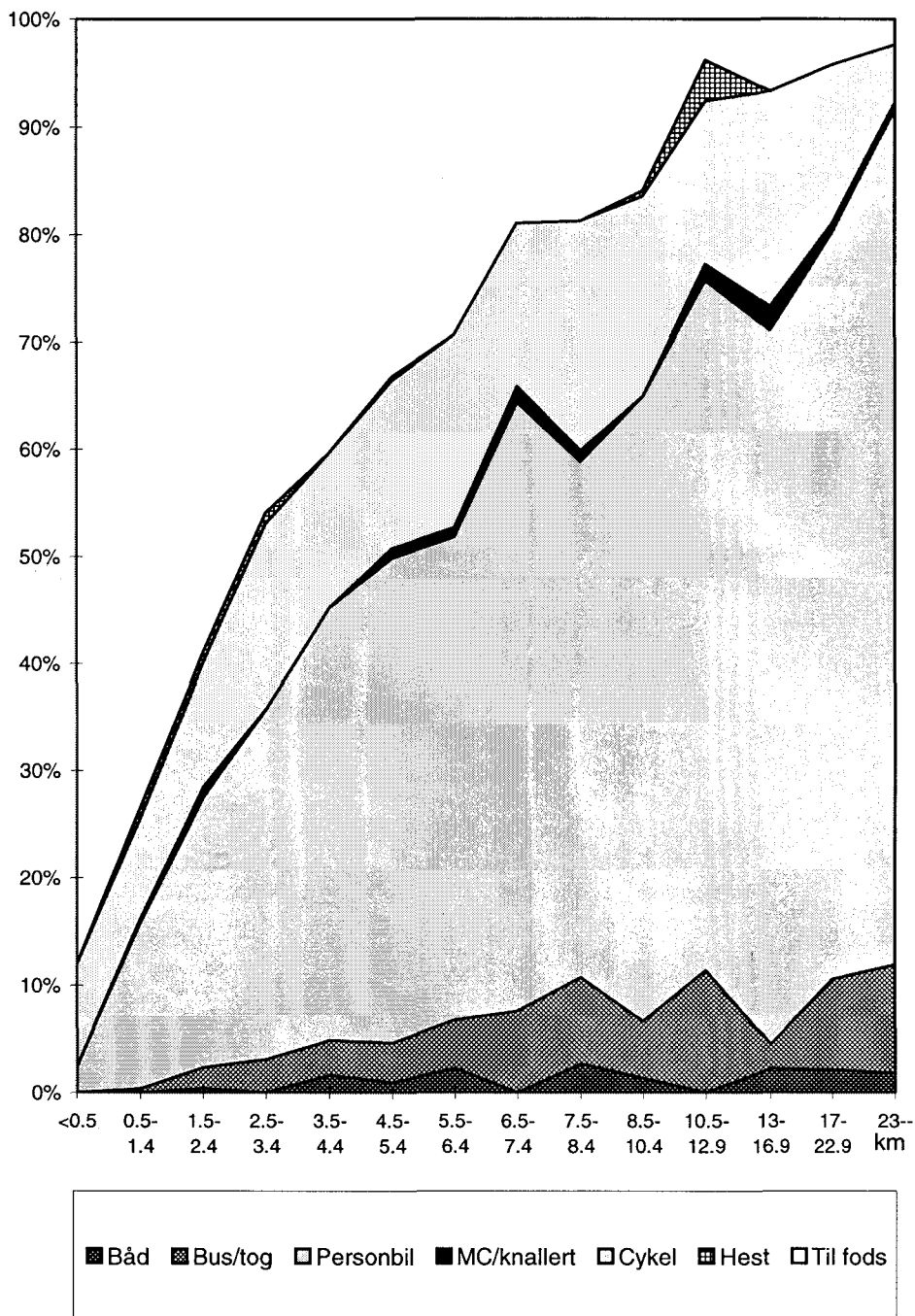
Personbilen var i 1994/95, som figur 6.20 viser, det *hyppigst benyttede transportmiddel* ved besøg i det åbne land. Knap halvdelen af de besøgende kørte således i bil ud i det åbne land ved deres seneste naturbesøg. Lidt færre, ca. 1/3 af svarpersonerne, gik, mens knap 15% cyklede. De offentlige transportmidler, bus og tog, blev benyttet af ca. 5%, knallert og motorcykel hver under 0.5%, mens båd blev benyttet af 1%. Det kan endvidere iagttages, at den andel, der kom til hest (0.5%), var lidt mindre end den andel, der oplyste, at de havde været ude at ride en tur (0.8%). Dette er i overensstemmelse med, at spørgsmålet efterlyste *det* transportmiddel, “der blev benyttet den længste strækning”.

Figur 6.20. Svarpersonernes fordeling efter benyttet transportmiddel ud til naturen/landskabet ved det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2412).

TRANSPORTAFSTANDENS BETYDNING FOR VALG AF TRANSPORTMIDDEL

Af figur 6.21 ses det, at i 1994/95 kom gæsterne overvejende gående til det naturområde/landskab der var målet for turen, når dette lå inden for en afstand af ca. 2.5 km fra startstedet. Cykel blev benyttet af en relativ stor andel af naturgæsterne på afstande fra ca. 2-20 km, og såfremt det seneste besøg fandt sted mere end 5-6 km fra startstedet, havde ca. halvdelen af gæsterne kørt i bil til målet for turen. Når afstanden var over ca. 10 km, benyttedes bilen af mere end ca. tre fjerdedele af de besøgende. Kun på afstande større end 5-6 km havde de offentlige transportmidler en vis betydning.

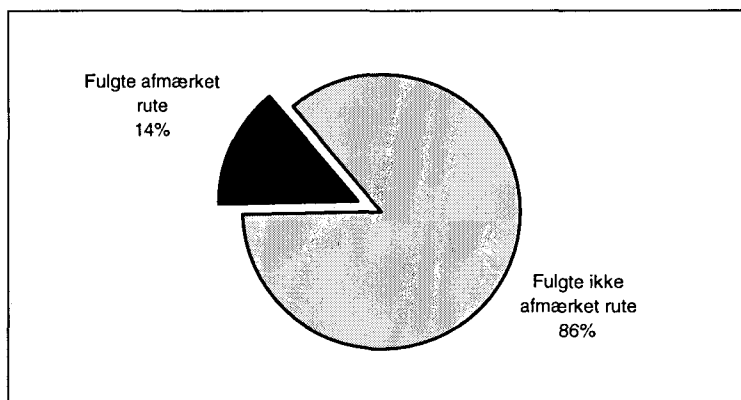

Figur 6.21. Transportafstandens betydning for valg af transportmiddel i forbindelse med det seneste besøg i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2245).

6.8 Anvendelsen af afmærkede ruter

Hvorvidt en afmærket rute blev fulgt på den seneste tur i naturen/landskabet er undersøgt på baggrund af spørgeskemaets spørgsmål nr. 8 (jf. bilag I.2, s. 135). I forbindelse med spørgsmålet blev der givet en forklarende tekst til hvad der skal forstås ved en afmærket rute, nemlig: "ruten kan f.eks. være afmærket med skilte eller med malede pletter på træer". Af figur 6.22 ses det, at 14% fulgte en afmærket rute.

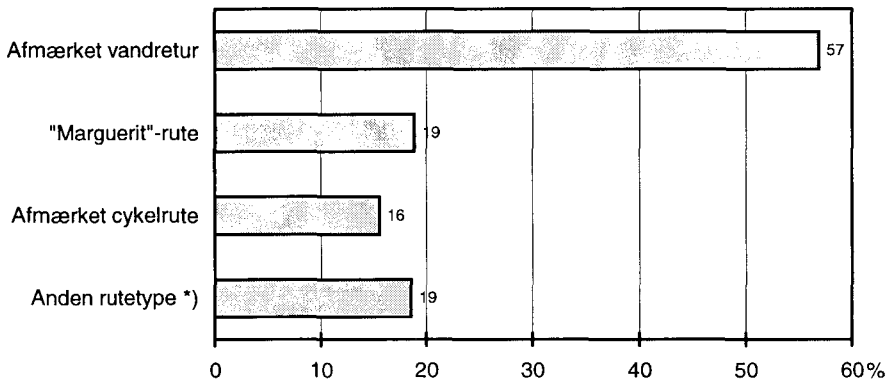
Afmærkede vandreture er den type rute, der bliver fulgt absolut hyppigst - knap 60% blandt de svarpersoner der har angivet, at en afmærket rute blev fulgt. Derefter følger "Marguerit"-ruter med knap 20% og afmærkede cykelruter med godt 15%, jf. figur 6.23.

Figur 6.22. Svarpersonernes fordeling efter hvorvidt en afmærket rute blev fulgt eller ej i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95. (n=2425).

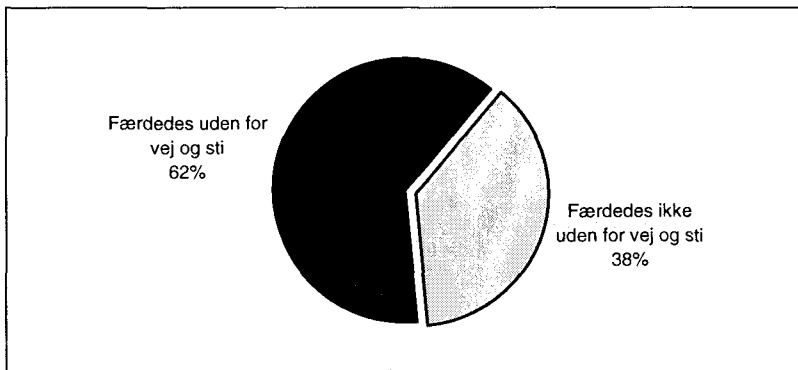
6.9 Færdsel uden for veje og stier

Færdsel uden for veje og stier er en problemstilling der ofte debatteres i friluftspolitikken (jf. f.eks. Friluftsrådet 1997; Berner & Studsgaard 1997). Nærværende undersøgelse giver mulighed for at kaste lys over denne problemstilling. I forbindelse med svarpersonernes seneste besøg i naturen/landskabet oplyser godt 60% at de færdedes uden for veje og stier, jf. figur 6.24.

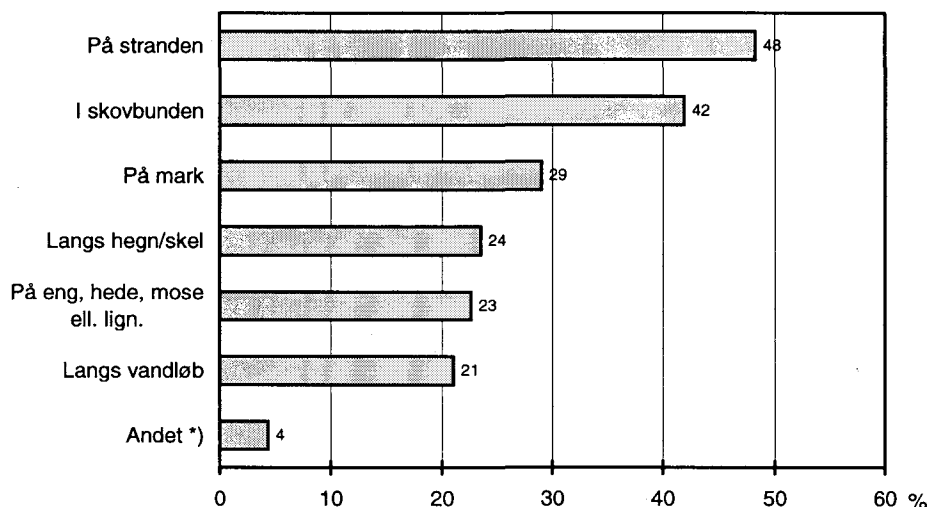
Figur 6.23. Fordeling efter typen af den fulgte rute for de 14% af svarpersonerne der fulgte en afmærket rute i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95. (Der var mulighed for at sætte kryds ved mere end én rutetype, $\Sigma\%=111$, $n=334$).

ANM.: *) I gruppen "Anden rutetype" indgår svar som f.eks.: Stisystemer, afmærkning i forbindelse med arrangement, golfbane.

Figur 6.24. Svarpersonernes fordeling efter hvorvidt man færdedes uden for vej eller sti i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95. ($n=2428$).

Generelt er det især færdsel på stranden og i skovbunden der angives som de steder man færdes, når det sker uden for vej og sti - henholdsvis knap 50 og godt 40% - mens færdsel på marken angives af ca. 30%, jf. figur 6.25.

Figur 6.25. Fordelingen af de 62% af svarpersonerne der færdedes uden for vej eller sti i forbindelse med den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95, efter hvor man færdedes. (Der var mulighed for at sætte kryds ved mere end ét sted, $\Sigma\%=191$, $n=1509$).

ANM.: *) I gruppen "Andet" indgår svar som f.eks.: På havet/vandet/søen, klitter, søbred, skrænter/bakker/klipper.

Tabel 6.8. Færdselen uden for vej/sti fordelt til den naturtype der var det væsentligste mål for den seneste tur i naturen/landskabet i 1994/95 - samt fordeling til type af færdsel uden for vej og sti for de enkelte naturtyper der var det væsentligste mål. (Maksimumsværdier for væsentligste mål og færdselsform er markeret med henholdsvis **fed** og understregning). ($n=1175$).

Væsentligste mål for besøget	Færdsel uden for vej/sti	Fordeling af færdselen uden for vej/sti til type af færdsel uden for vej og sti ¹⁾ for de enkelte naturtyper der var det væsentligste mål						
		Mark	Hegn/skel	Vandløb	Skovbund	Eng ²⁾	Strand	Andet
Skov	54	25	24	23	81	19	20	2
Strand/kyst	75	12	13	8	16	12	95	4
Mark	65	88	53	25	12	22	3	3
Sø	46	35	22	36	47	40	6	4
Eng	59	63	30	52	19	74	7	0
Hav	68	13	8	8	16	18	90	14
Vandløb	75	46	23	87	15	31	10	13
Mose	53	56	22	22	39	83	0	0
Fortidsminde	73	19	25	25	50	13	25	6
Hede	64	7	21	14	29	86	14	0
Andet	63	28	32	24	24	22	38	18

ANM.: ¹⁾ Svarpersonerne kan have færdedes på mere end én måde uden for vej og sti forbindelse med besøget, jf. figur 6.25. ²⁾ Indeholder: eng, hede, mose, overdrev eller lignende.

Sammenhængen mellem den naturtype, der var det væsentligste mål for den seneste tur i naturen/landskabet, og færdsel uden for vej og sti ses af tabel 6.8: Det er især, når besøgsålet er vandløb, stranden/kysten og fortidsminder, at der foregår færdsel uden for vej og sti (i over 70% af tilfældene) - omvendt er det især i forbindelse med besøg ved sø, mose og i skoven, at der foregår den mindste færdsel uden for vej og sti (i ca. 50% af tilfældene). At der findes denne sammenhæng, synes umiddelbart at være i rimelig overensstemmelse med udbudet af færdselsveje og -stier på de pågældende lokaliteter. Tabel 6.8 viser desuden, at der er ganske god overensstemmelse mellem den naturtype der var det væsentligste mål og selve færdselsformen/-stedet uden for vej og sti, jf. procenttallene med fed skrift. Afslutningsvis kan det konkluderes, at det er når det væsentligste mål for turen i det åbne land er besøg ved vandløb, mose og eng, at flest forskellige færdselsformer/-steder uden for vej og sti benyttes (godt 2.5 former/-steder i gennemsnit); mens det er i forbindelse med strandbesøg og skovbesøg, at det færreste antal færdselsformer/-steder uden for vej og sti benyttes (ca. 2 i gennemsnit).

6.10 Kendskab til reglerne for færdsel i naturen

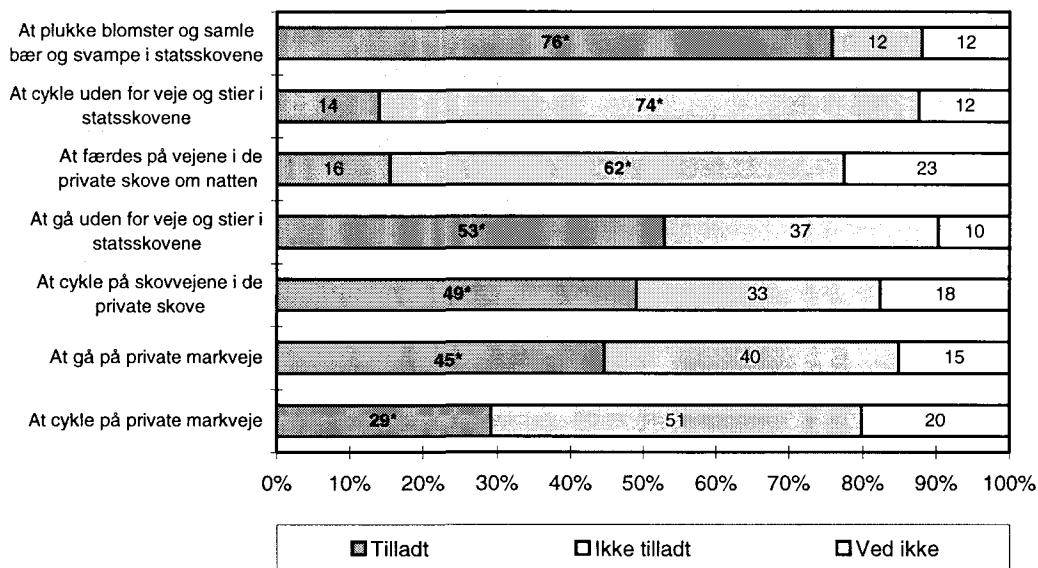
I forbindelse med revisionen i 1992¹⁾ af reglerne for offentlighedens adgang til naturen (Naturbeskyttelsesloven - lov nr. 9 af 3. januar 1992 samt Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 574 af 25. juni 1992 om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen) blev der i 1993 iværksat en oplysningskampagne om indholdet af disse nye bestemmelser. Dette informationsarbejde skete i samarbejde mellem Miljøministeriet (Skov- og Naturstyrelsen), Amter i Danmark, Dansk Skovforening, Danske Husmandsforeninger, De danske Landboforeninger, Dansk Erhvervsjordbrug samt Friluftsrådet, jf. Skov- og Naturstyrelsen & Amterne i Danmark 1992, Skov- og Naturstyrelsen & Amterne i Danmark 1993 og Skov- og Naturstyrelsen 1993. Ud over de her nævnte tryksager blev der desuden gennemført TV-spots i DR's informationsudsendelse "OBS".

I forbindelse med gennemførelsen af nærværende undersøgelse faldt det således naturligt at inddrage spørgsmål om befolkningens *kendskab* til visse af reglerne om offentlighedens færdsel. For de i alt syv forskellige færdselsformer, der nævnes i spørgeskemaet, skulle svarpersonerne indikere, hvorvidt man mente færdselsformen er tilladt eller ej - eller svare "ved ikke" (spørgsmålet indgik kun i spørgeskemaets E-udgave, jf. tabel 5.1, s. 19 og bilag I.2, spørgsmål 18, s. 137).

¹⁾ Naturbeskyttelsesloven er senest ændret ved lov nr. 478 af 1. juli 1998.

Resultaterne fremgår af figur 6.26. I figuren er færdselsformerne ordnet i rækkefølgen: "bedst kendskab" (flest korrekte svar) til "dårligst kendskab" (flest forkerte svar). Det fremgår heraf, at det generelt er de nyeste regler, som befolkningen har dårligst kendskab til (færdsel til fods og på cykel ad private markveje - 45 og 29% rigtige svar - samt færdsel på cykel ad skovvejene i de private skove - 49% rigtige svar). Omvendt er der bedst kendskab til de regler der har været gældende i en længere årrække (plukning af blomster og indsamling af bær og svampe til eget forbrug i statsskovene - 76% rigtige svar - samt forbudene mod at cykel uden for veje og stier i statsskovene og at færdes i de private skove om natten - 74 og 62% rigtige svar. Samtidig er det specielt i forbindelse med den natlige færdsel i de private skove, at den største del af svarpersonerne indikerer "ved ikke", nemlig 23%.

Det skal bemærkes, at der i selve spørgsmålsformuleringen er indføjet "- som hovedregel -". Dette har været nødvendigt, idet det af spørgetekniske grunde ikke har været muligt at gøre opmærksom på de undtagelsesregler der findes for de forskellige færdselsformer i lovgivningen. Afslutningsvis skal opmærksomheden henledes på de mulige målefejl i forbindelse med denne type spørgsmål, jf. s. 20.

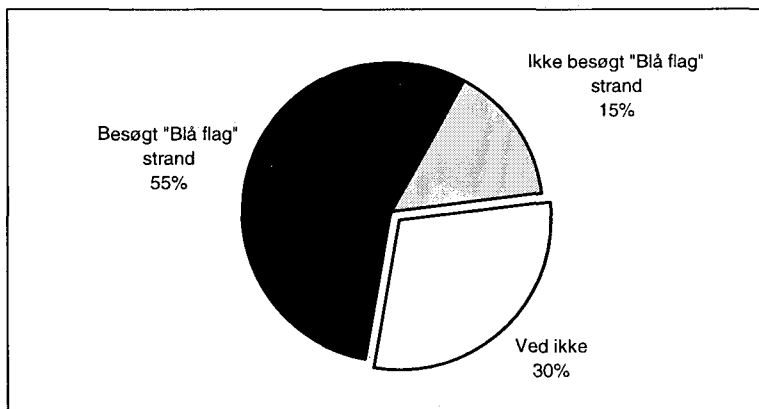
Figur 6.26. Svarpersonernes kendskab til hvorvidt syv udvalgte færdselsformer i naturen er tilladt eller ej i 1994/95. Det korrekte svar er markeret med en *. (n=1222-1185).

6.11 Holdninger til Blå Flag-kampagnen

Blå Flag er en international miljøkampagne der arbejder for et renere hav- og kystmiljø. Det Blå Flag tildeles af FEEE (Foundation for Environmental Education in Europe) som en anerkendelse af strande og lystbådehavne, hvor der ydes en særlig indsats for miljøet. Blå Flag-kampagnen stiller 26 krav til strandene. Blandt disse kan nævnes: der skal være adgang og særlige faciliteter for handicappede, adgangsveje til stranden skal være let tilgængelige og sikre, friluft aktiviteter må ikke skade naturen, strandfaciliteter skal vedligeholdes samt en række krav om et rent vand og strandmiljø. Kampagnen startede i 1987, og i dag (1998) bærer 185 danske strande og 81 lystbådehavne det Blå Flag. I nærværende undersøgelse belyses dette arbejde ved tre spørgsmål i spørgeskemaets F-udgave, jf. spørgsmål 17A-17C, s. bilag I.2, s. 145.

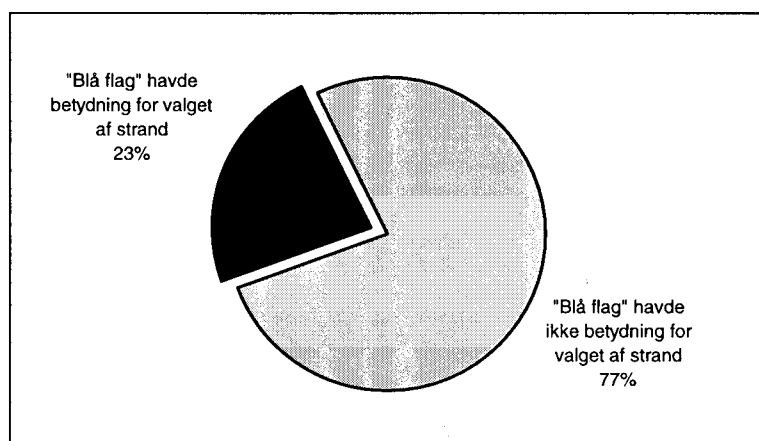
Strandene er blandt de mest populære naturtyper i forbindelse med befolkningens udøvelse af friluftsliv. Det konstateres, at der foretages ca. 36 mill. strandbesøg om året, samt at omkring 91% af den voksne danske befolkning er på en kortere eller længere tur ved stranden mindst én gang om året (jf. s. 26).

Men hvor stor en del af strandgæsterne har så besøgt strande med det Blå Flag? Af nedenstående figur 6.27 fremgår det, at godt halvdelen af strandgæsterne (55%) har besøgt Blå Flag-strande i forbindelse med besøgene inden for det sidste år, mens 15% ikke har besøgt Blå Flag-strande. - Det er bemærkelsesværdigt, at mere end 2/3 har bemærket/kunnet huske, hvorvidt der har fundet besøg sted eller ej på strande, der er kvalificeret til at anvende det Blå Flag - et resultat der tyder på, kampagnen er ganske godt forankret i befolkningens bevidsthed.

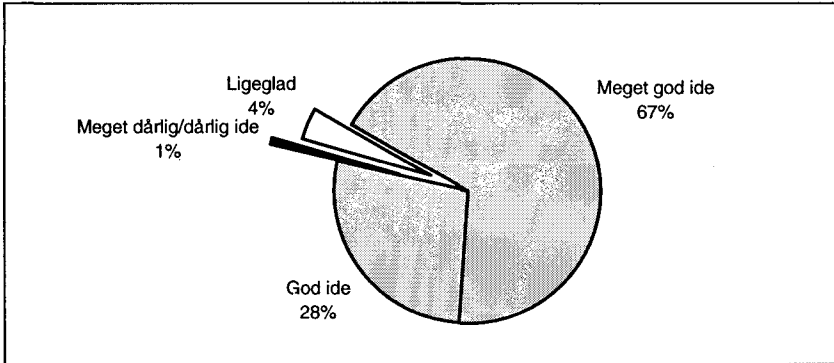
Figur 6.27. Fordelingen af strandgæsterne efter hvorvidt der har fundet besøg sted eller ej på strande med det Blå Flag i 1994/95. (n=1103).

Om det Blå Flag havde betydning eller ej i forbindelse med valget af strand giver figur 6.28 svar på: knap 1/4 af svarpersonerne angav, at det Blå Flag havde betydning i forbindelse med valg af strandområde, mens det for godt 3/4 *ikke* havde nogen indflydelse på valget af strand ved det seneste strandbesøg. Det er tidligere blevet grundigt dokumenteret, for befolkningens skovbesøg, at afstanden til/tilgængeligheden af et besøgsområde er en meget væsentlig faktor for det endelige valg (Jensen & Koch 1997 s. 34 og 119) - at dette også synes at være tilfældet for strandbesøgenes vedkommende, understøttes af nærværende resultater.

Figur 6.28. Fordelingen af svarpersonerne efter hvorvidt det Blå Flag havde betydning for valget af strand eller ej sidste gang man var ved stranden i 1994/95. (n=1123).

Selv om resultatet ovenfor antyder, at det måske snarere er undtagelsen end regelen, at det Blå Flag direkte er bestemmende for hvilken strand der besøges, kan man godt have en positiv - eller negativ - holdning til selve ideen med at "kvalitetsstemple" de danske strande. At der generelt synes at være en positiv holdning til selve konceptet fremgår tydeligt af figur 6.29. Hele 95% angiver, at Blå Flag-kampagnen er en meget god eller god ide. Under 1% tilkendegiver at man synes det er en dårlig eller meget dårlig ide (henholdsvis 6 og 2 svarpersoner ud af i alt 1195). Mens 4% angiver, at man er "ligeglad". Det kan således konkluderes, at der er god opbakning i befolkningen omkring Blå Flag arbejdet, idet der dog afslutningsvis skal erindres om fejlkloderne i forbindelse med spørgsmål om holdninger/præferencer, jf. s. 21.

Figur 6.29. Fordelingen af svarpersonerne efter hvorvidt man synes om ideen med det "Blå flag" i 1994/95. (n=1195).

6.12 Holdninger til ændret anvendelse af landbrugsarealer

I undersøgelsen indgår der et spørgsmål om befolkningens holdning til 11 mulige *fremtidige arealanvendelser for landbrugsarealer* der eventuelt udgår af den normale landbrugsdrift¹⁾. Spørgsmålet behandler ikke et specifikt friluftsliv-tema, men er interessant set i lyset af den fremtidige arealanvendelse i det åbne land (herunder skovrejsningspolitikken) - der jo er af ganske stor betydning for befolkningens kommende muligheder for adgang til og brug af landskabet.

I figur 6.30 er de 11 udvalgte forslag rangordnet således, at det forslag der bedømmes mest positivt er nævnt først (vandløbsnære arealer udlægges til naturområder), mens det forslag der får den mest negative bedømmelse står nederst (udnyttelse af arealer til golfbaner). Af figuren fremgår det, at godt 90% mener, at det er en meget god ide/god ide, at arealer omkring vandløb og søer udlægges til naturområder. Bedømmelsen af, at landbrugsarealer der udgår af driften generelt udlægges til naturområder, er på samme niveau - dog med relativt færre der mener, at det er en *meget* god ide. Også skovtilplantning med løvskov eller blandet løv- og nåleskov bedømmes relativt positivt af befolkningen - ligesom anvendelse af arealer til græssende dyr. Omvendt er der ikke stor opbakning bag braklægning - hverken permanent eller over en årrække - idet ca. 2/3 mener, at det en dårlig/meget dårlig ide.

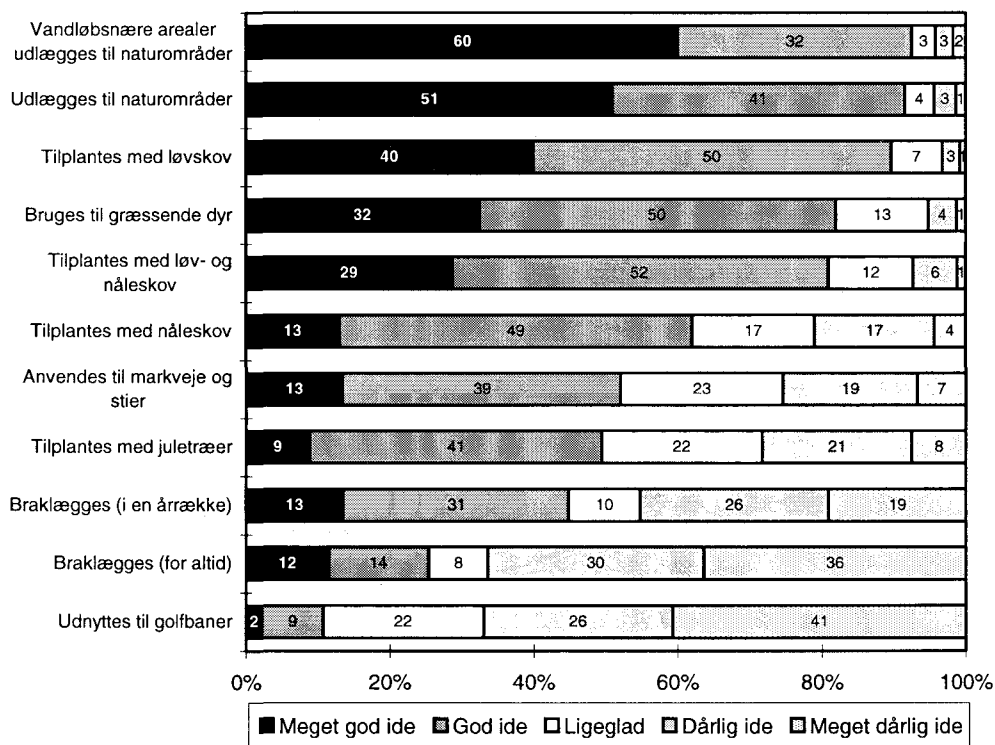
Der er medtaget to arealanvendelser der skiller sig noget ud fra de øvrige ni, nemlig at landbrugsarealer udnyttes til golfbaner, og ikke mindst at arealerne anvendes til anlæg af markveje og stier (det er da også

¹⁾ Spørgsmålet er medtaget især af hensyn til et projekt på Danmarks Miljøundersøgelser (DMU).

disse to forslag der har det største partielle bortfald - ligesom det er de to forslag hvor flest svarpersoner indikerer "ved ikke"). Forslagene er næppe realistiske som en *generel* ændret anvendelse af landbrugsarealer der udgår af den normale landbrugsdrift, men kan naturligvis anvendes på enkelte specifikke arealer.

Det kan afslutningsvis konkluderes, at der er en generel positiv opbakning i befolkningen til fremtidige arealanvendelser af landbrugsarealer, der udgår af den traditionelle drift, der - med en aktiv indsats (jf. den relativt negative holdning til braklægning) - sikrer flere natur- og skovområder. Idet spørgsmålet forekommer i et spørgeskema der har friluftslivsaspektet som det helt overskyggende tema, må det forventes, at forhold som aktivitets- og oplevelsesmuligheder samt adgangsforhold i forbindelse med de forskellige forslag har en ganske væsentlig indflydelse på svarafgivelsen. (Jf. endvidere s. 21 for en diskussion af fejlkilder i forbindelse med holdnings-/præferencespørgsmål).

(Skovrejsningsproblematikken behandles yderligere i de efterfølgende afsnit 6.13 og 6.14 hvortil der henvises for yderligere resultater).

Figur 6.30. Fordelingen af svarpersonerne efter holdning til 11 eventuelle fremtidige anvendelsesmåder for landbrugsarealer i 1994/95. (n=2289-2173).

6.13 Holdninger til skovrejsning

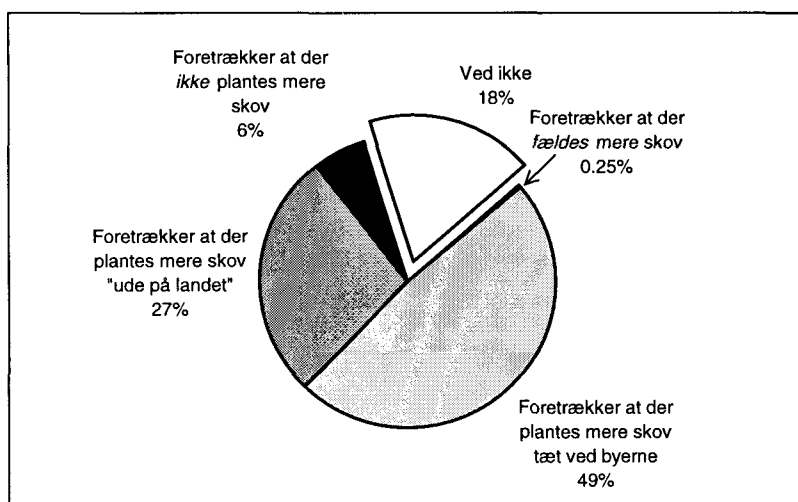
Som nævnt i indledningsafsnittet (s. 8) er skovrejsningsproblematikken et tema, der har ganske stor bevågenhed i disse år. Danmark har som målsætning at fordoble skovarealet fra ca. 11% til ca. 22% over en trægeneration (80-100 år). Målsætningen er nærmere beskrevet i bemærkningerne til lovforslag til naturforvaltningsloven (Lov nr. 339 af 24. maj 1989) og naturbeskyttelsesloven (Lov nr. 9 af 3. januar 1992). I 1990'erne er der i alt blevet rejst ca. 2500 ha skov (statslig og privat) årligt. En fordobling af skovarealet i løbet af en trægeneration kræver en årlig tilplantning på ca. 5000 ha - et tal der skal sammenholdes med de førnævnte 2500 ha. Skovrejsningen forventes imidlertid at stige i de kommende år på grund af forbedrede tilskudsmuligheder. Amtskommunerne har udarbejdet regionplantillæg for udpegning af områder, hvor skovrejsning er ønsket, områder hvor skovrejsning er uønsket, og områder hvor skovrejsning hverken er ønsket eller uønsket. Denne områdeudpegning for skovrejsning har betydning for størrelsen af statstilskud til den private skovrejsning. Desuden har beliggenhed i miljøfølsomme grundvandsområder samt bynærhed betydning for tilskudsmulighederne. I den statslige skovrejsning prioriteres arrondering af eksisterende statsskove samt ikke mindst den bynære skovrejsning højt, hvilket er af væsentlig betydning for befolkningens muligheder for friluftsliv (jf. f.eks. Christensen 1994, Skov- og Naturstyrelsen 1994, s. 52 ff, Fodgaard 1995, Miljø- og Energiministeriet 1995, s. 281, 284 f og 296, Holten-Andersen et al. 1998, s. 203 f, Skov- og Naturstyrelsen 1998b, s. 27 f og 33 ff).

I nærværende undersøgelse indgår således to særskilte spørgsmål omkring skovrejsning, der belyser henholdsvis holdningen til skovrejsning generelt, herunder placering i forhold til by/land, og arrondering i forhold til eksisterende skov - i det område af Danmark man har bopæl i. Spørgsmålene er placeret i hver sin spørgeskemaudgave, og er således hver blevet udsendt til halvdelen af stikprøven, jf. tabel 5.1 og bilag I.2.

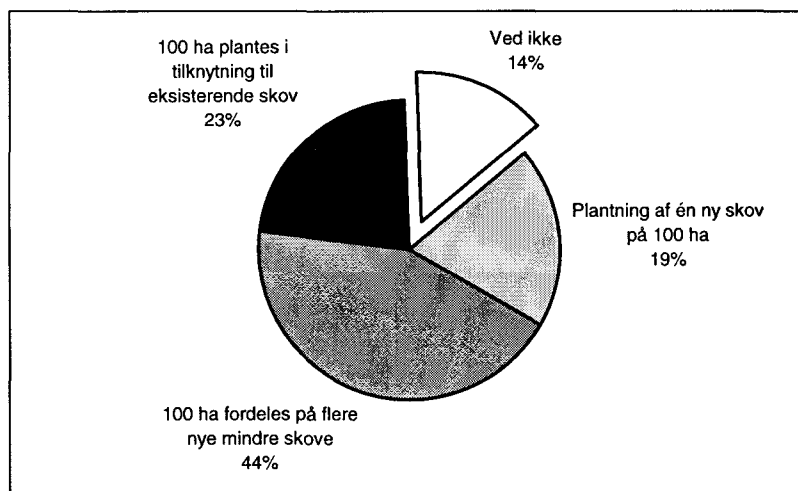
Af figur 6.31 fremgår det, at kun få danskere er negative over for at skovarealet øges: 1/4% mener, at der direkte bør *fældes* mere skov (3 svarpersoner), mens 6% mener, at der *ikke* bør plantes mere skov. Holdningen over for skovrejsning er til gengæld positiv blandt hovedparten af befolkningen, således angiver 3/4 af den voksne befolkning, at skovrejsning under en eller anden form er positiv. Den form for skovrejsning, der hovedsageligt ønskes, er mere skov tæt ved byerne frem for "ude på landet" - hvilket må anses som en naturlig svarfordeling set i relation til befolkningens fordeling til bopæl i byerne/på landet.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt plantningen af 100 ha ny skov - i det område af landet hvor man bor - skal: 1) ske i tilknytning til en allerede eksisterende skov, 2) ske som én ny skov på 100 ha, eller 3)

fordeles på flere nye mindre skovarealer fremgår befolkningens holdning af figur 6.32. Hovedparten (44%) er af den mening, at de 100 ha bør fordeles på flere nye mindre skove, fremfor at de 100 ha tilplantes i tilknytning til eksisterende skov (23%) eller, at der plantes én ny skov på 100 ha. - At majoriteten foretrækker en udvidelse af (det lokale) skovareal med

Figur 6.31. Svarpersonernes holdning til skovrejsning i 1994/95, herunder placering i forhold til by/land. (n=1144).

Figur 6.32. Svarpersonernes holdning til placeringen/opdelingen af 100 ha ny skov i forhold til eksisterende skovarealer i 1994/95. (n=1234).

flere nye mindre skovarealer, fremfor ét enkelt større, skal formodentlig ses i lyset af, at chancen for at der så kommer et skovområde i rimelig nærhed af ens bopæl forekommer større (jf. den relativt upræcise stedsangivelse for placeringen af de 100 nye ha skov i spørgsmålet: “i det område af Danmark, hvor De bor”, jf. spørgsmål 21, bilag I.2, s. 139).

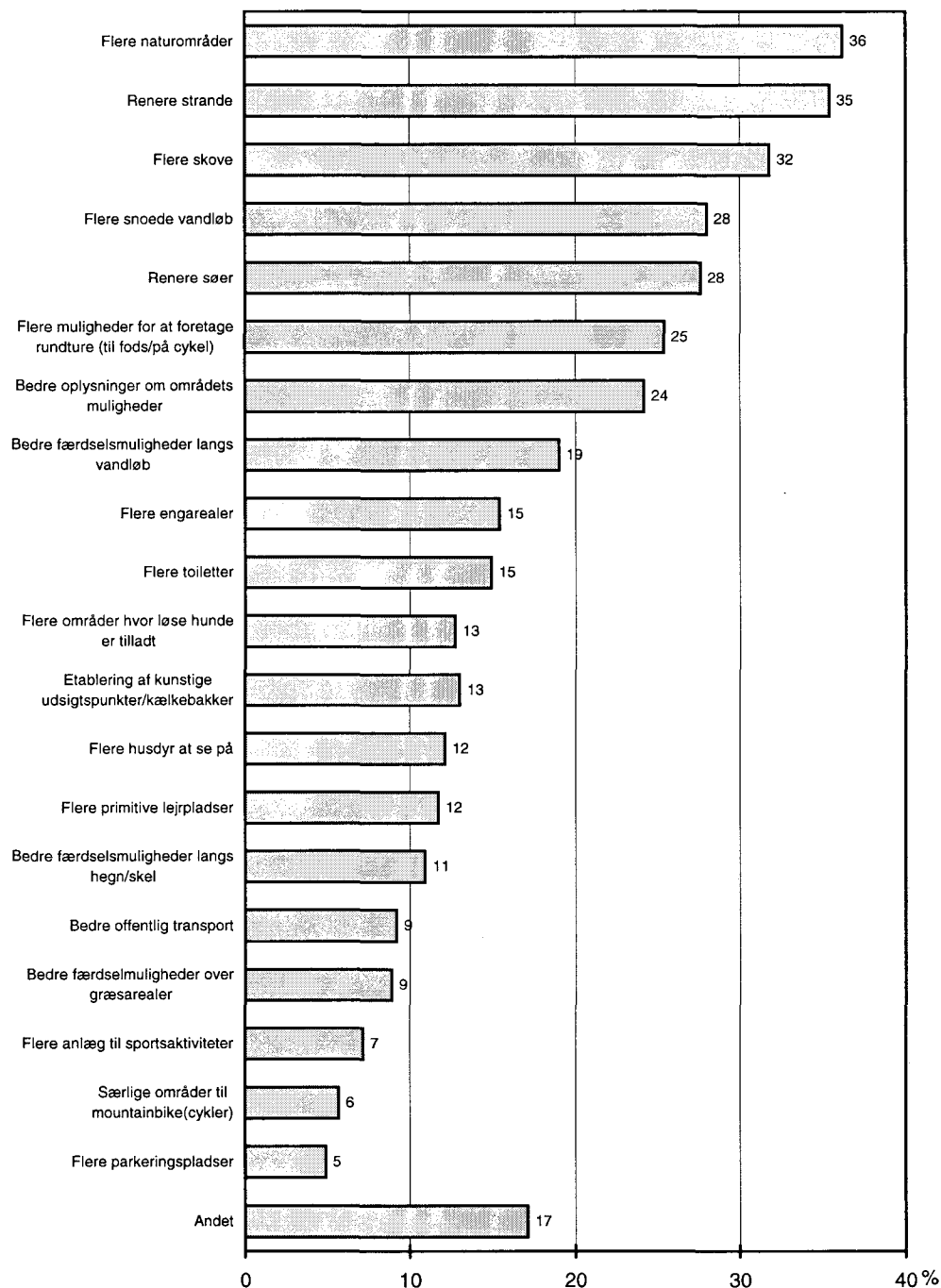
(Skovrejsningsproblematikken behandles endvidere i det foregående afsnit 6.12 samt i det efterfølgende afsnit 6.14 hvortil der henvises for yderligere resultater).

6.14 Ønsker til forandringer i naturen

En række emner med relation til befolkningens ønsker mht. forandringer i/udformningen af naturen/landskabet er undersøgt, jf. de foranstående afsnit. Ét yderligere spørgsmål med direkte relation til forandringers betydning for ens friluftsliv er stillet: “*Hvilke forandringer i naturen/landskabet omkring Deres by/bopæl ville få Dem til at komme hyppigere derud?*”. I den forbindelse var der givet 20 mulige forandringer, som svarpersonerne kunne tage stilling til - med mulighed for at tilkendegive mere end ét ønske om forandringer, samt mulighed for at angive “Andet” end det på forhånd specificerede). I figur 6.33 er de tyve forandringer/ønsker rangordnet således, at de forandringer, der fik størst tilslutning, er nævnt øverst. Af figuren tegner der sig en relativ positiv holdning til, hvad der kan karakteriseres som naturgenopretnings- og skovrejsningsinitiativer (flere naturområder, skove og snoede vandløb samt renere strande og søer); mens deciderede anlæg, som f.eks. flere parkeringspladser, anlæg til sportsaktiviteter og særlige områder til mountainbikes, ikke umiddelbart synes at være det, der *generelt* skal til, såfremt man ønsker at forbedre befolkningens muligheder for friluftsliv.

Som nævnt var der, ud over de 20 nævnte mulige forandringer, også mulighed for at komme med “andre” forslag. De fremkomne forslag fremgår af tabel 6.9. Det mest markante synspunkt, der kommer til udtryk her, er, at mere end halvdelen er holdninger, der indikerer tilfredshed, og således ikke udtrykker noget behov for yderligere tiltag omkring friluftslivet i naturen/landskabet. Blandt de deciderede forslag kan nævnes ønsker om flere borde/bænke, ridestier/rideområder og “vilde” naturområder samt forbud mod løse hunde og mindre trafik. Bortset fra synspunktet, at der ikke er behov for yderligere forandringer, kendetegnes svarafgivelsen af, at der fremkommer mange forslag (ca. 60 forskellige) - men fra relativt få personer, jf. tabel 6.9.

Seks af de 20 muligheder for forandringer i det åbne land, der indgår i nærværende undersøgelse, er inspireret af Hansen-Møller et al. (1988), der i 1987 undersøgte friluftslivet i 6 bynære landbrugsområder i Hoved-

Figur 6.33. 20 forslag til forandringer i naturen/landskabet der ifølge svarpersonerne i 1994/95 vil betyde hyppigere besøg. (%-del af svarpersonerne der har ønsket den pågældende forandring. Der var mulighed for at afkrydse mere end én forandring, $\Sigma\%=371$, $n=2273$).

stadsregionen (Kirke Hyllinge, Tune, Solrød Strand, Vejby, Ganløse og Asminderød). Disse 6 svarmuligheder¹⁾ (flere parkeringspladser, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere husdyr at se på, etablering af kunstige udsigtspunkter/kælkebakker, flere muligheder for at foretage rundture (til fods/på cykel), samt flere skove) prioriteres i *samme* rækkefølge i de to undersøgelser, bortset fra at flere muligheder for at foretage rundture (til fods/på cykel) og flere skove bytter plads. I undersøgelsen i Hovedstadsregionen indgik som direkte svarmulighed: "Mulighederne for friluftsliv er gode nok". Dette svaralternativ fik den højeste opbakning, med tilslutning fra mere end 50% af svarpersonerne (Hansen-Møller et al. 1988, s. 178). - Et resultat, der er ganske interessant, set i lyset af svarafgivelse på "Andet" i nærværende undersøgelse, jf. tabel 6.9. Det vil således være rimeligt at antage, at hvis denne svarmulighed havde været nævnt direkte som en svarmulighed på linie med de 20 øvrige, havde "tilfredshed"-svaret formodentlig fået en relativ stor tilslutning. (Jf. endvidere s. 21 for en diskussion af fejlkilder i forbindelse med holdnings/præference-spørgsmål).

Tabel 6.9. "Andre" ønskede forandringer der ville betyde hyppigere besøg i naturen/landskabet omkring ens bopæl i 1994/95. Fordelingen af andre ønskede forandringer end de på spørgeskemaet anførte. 17% af svarpersonerne angav sådanne.

"Andre" ønskede forandringer	n	%
Ingen forandringer/godt tilfreds	183	53.5
Flere borde/bænke	13	3.8
Forbud mod løse hunde	12	3.5
Flere ridentier/rideområder	9	2.6
Flere "vilde" naturområder	9	2.6
Bedre muligheder for barnevogne/kørestole	8	2.3
Mindre trafik	8	2.3
Flere muligheder for børneaktiviteter/legepladser	8	2.3
Færre mennesker/turister	7	2.0
Flere afmærkede ruter	5	1.5
Øvrige*)	80	23.4
I alt	342	100
(Uoplyst)	(47)	

ANM.: *) Ud over de her specificerede forandringer nævnes yderligere ca. 50 af 1-4 svarpersoner.

¹⁾ Enkelte formuleringer afviger i mindre grad i forhold til formuleringen hos Hansen-Møller et al. 1988.

6.15 Årsager til besøg i naturen

Friluftslivsforskningen i Danmark har hidtil koncentreret sig om at beskrive/kortlægge befolkningens (og forskellige befolkningsgruppers) anvendelse af naturen/landskabet til friluftsliv samt ønsker i forbindelse hermed (præferencer). I nærværende undersøgelse forsøges det at komme et skridt videre, idet der stilles det centrale spørgsmål: *Hvorfor dyrker man friluftsliv - hvad er motivationen bag disse mangeartede aktiviteter?*

I følge forventningsteorier¹⁾ er friluftsliv en proces, hvor udøveren er eller bliver motiveret til at deltage i aktiviteter, som udøveren forventer vil give forskellige typer af ønskede oplevelser, udbytte eller goder. Friluftsliv betragtes med andre ord som en forholdsvis målrettet og bevidst form for menneskelig adfærd med det mål at realisere forskellige behov. I friluftslivsforskningen har man mest været optaget af den type oplevelser/udbytte, som repræsenterer et gode²⁾, og som natur- og landskabsforvaltningen har mulighed for at kunne påvirke. (Se f.eks. Driver et al. 1991a og Manning 1985 for yderligere diskussion heraf).

Det mest udviklede måleinstrument til at måle betydningen/vigtigheden af forskellige rekreationspræferencer og psykologiske goder er *Recreation Experience Preference Scale* (REP). REP-skalaerne beskriver psykologiske domæner, som er centrale i oplevelser knyttet til friluftsliv. Hvert domæne består af flere led, som karakteriserer forskellige sider af samme domæne. REP-skalaerne er udviklet over en ca. 20-årig periode i USA (Driver et al. 1991b), og er efterfølgende testet og anvendt i en række studier, bl.a. også i Norge (Aasetre et al. 1994).

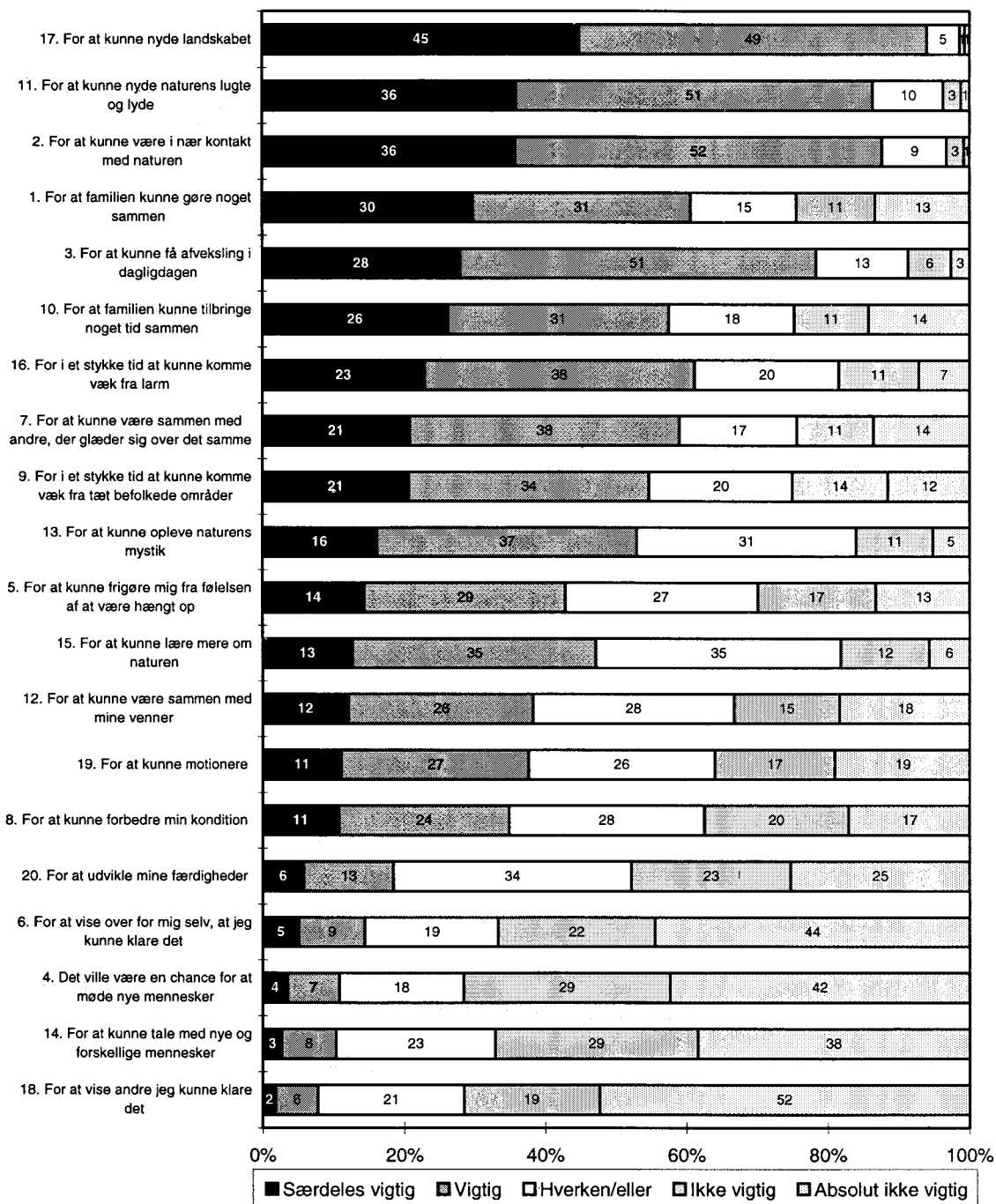
Nærværende *præliminære* målinger af motivation (eller årsager til at tage på tur) er baseret på ovennævnte REP-skalaer. Der blev anført 20 forskellige årsager til at tage på tur ud i naturen/landskabet i spørgeskemaets E-udgave, jf. bilag I.2, spørgsmål 17, s. 137³⁾. Spørgsmålet har følgende formulering: *“Da De sidst var på tur i naturen/landskabet, hvor vigtig var da hver af de 20 nævnte årsager for Deres beslutning om at tage derud?”* - og skulle besvares med ét af fem givne svaralternativer: *Særdeles vigtig, Vigtig, Hverken/eller, Ikke vigtig og Absolut ikke vigtig.*

Gennemgående har der været et relativt lille bortfald i besvarelsen af dette spørgsmål (partielt bortfald). Svarprocenten for de 20 nævnte del-

1) Teorier om menneskelig motivation som siger at ydre adfærd kan forklares ved at analysere determinanter for motivation. Forventningsteorier bygger på en hypotese om at forskellige former for menneskelig adfærd reflekterer ikke-tilfredsstillede behov.

2) Et “gode” kan i denne forbindelse beskrives som: en forandring der vurderes fordelagtig, eller en forbedret situation for et individ, en gruppe, samfundet eller en anden relevant enhed. I denne forbindelse tænkes der ikke på begrebet som økonomisk gevinst, udtrykt i pengeværdi.

3) De 20 anvendte formuleringer er udvalgt i samarbejde med bl.a. *Bev L. Driver*, Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station og *Perry J. Brown*, University of Montana.

Figur 6.34. Svarpersonernes bedømmelse af hvor vigtig 20 forskellige årsager til at tage ud i naturen/landskabet var ved sidste tur i naturen/landskabet i 1994/95. (n=1093-1192).

ANM.: Den anførte nummerering (1-20) af årsagerne refererer til den rækkefølgen i spørgeskemaet (jf. bilag I.2, s.137).

spørgsmål varierer mellem 93.1% ("For at kunne nyde landskabet") og 85.4% - "For at familien kunne gøre noget sammen".

Figur 6.34 viser svarfordelingen af de 20 undersøgte årsager til friluftsliv, rangordnet efter svarkategorien *meget vigtig*. Som det ses af figuren, er det vigtigste for mange "at kunne nyde landskabet", "at kunne nyde naturens lugte og lyde" og "at kunne være i nær kontakt med naturen". Mens de grunde, der synes at have mindst betydning for de fleste, er: "at vise andre jeg kunne klare det", "at kunne tale med nye og forskellige mennesker", "det ville være en chance for at møde nye mennesker", "at vise over for mig selv, at jeg kunne klare det" samt "at udvikle mine færdigheder". Mange af de undersøgte årsager placerer sig dog i en mere diffus mellemposition, hvor også en relativ stor andel af svarpersonerne angiver det neutrale "*hverken/eller*" som svar (hvilket måske i visse tilfælde mere skal opfattes som en "ved ikke" tilkendegivelse). Det billede, figur 6.34 efterlader af befolkningens motivation/årsag til at tage på tur i naturen/landskabet, kan således synes ganske komplekst. - I det efterfølgende forsøges det at identificere mere overordnede sammenhænge.

FEM MOTIVATIONS-/ÅRSAGSFAKTORER

Hvilke mere overordnede mønstre kan der findes i det indsamlede materiale om motivation/årsager? - Disse søges identificeret vha. *faktoranalyse*¹⁾, der internationalt gennem den seneste årrække er blevet en relativ hyppig anvendt analysemetode i forbindelse med bestemmelsen af mønstre i fritidsadfærden.

I denne sammenhæng kan det være et problem, at de indsamlede data må karakteriseres som *ordinaldata* (rangordning)²⁾. Dette lægger i princippet begrænsninger på hvilke analysemetoder det er tilladt at anvende, idet faktoranalysen grundlæggende forudsætter data på intervalniveau uden større skævheder i fordelingen. Det er imidlertid blevet påpeget, at brud på disse forudsætninger sjældent har alvorlige konsekvenser for resultaterne, og at det derfor er blevet mere almindeligt at se *praktisk* på denne problemstilling (Aasetre et al. 1994). Disse forudsætninger skal naturligvis tages med i betragtning ved bedømmelsen af sikkerheden på de fremkomne resultater, ligesom det skal bemærkes, at det under diskussionen af mulige fejlkilder i afsnit 5 (s. 21) nævnes, at: "Kun én type informationer er vanskeligere at indsamle end informationer om præferencer, nemlig oplysninger om *årsager og motiver* til en handling eller en præference".

¹⁾ Der henvises til eksempelvis Manly 1994, s. 93ff og SAS Institute Inc. 1989, s. 773ff for nærmere diskussion af denne analysemetode.

²⁾ Svarmulighederne er blevet tildelt følgende værdier:
5(Særdels vigtig); 4(Vigtig); 3(Hverken/eller); 2(Ikke vigtig); 1(Absolut ikke vigtig).

Tabel 6.10 viser resultatet faktoranalysen. Det fremgår heraf, at de 20 motiver/årsager til at tage på tur i naturen/landskabet samler sig i 5 *faktorer/dimensioner*, der kan benævnes som:

1. "Naturoplevelse"
2. "Social stimulering"
3. "Motion"
4. "Familiebånd"
5. "Fred og ro".

Tabel 6.10. Faktoranalyse af 20 årsager til at tage på tur i naturen/landskabet (i forbindelse med seneste tur) i 1994/95.

	Faktorer/dimensioner				
	1. Naturop- levelse	2. Social stimule- ring	3. Motion	4. Familie- bånd	5. Fred og ro
11. For at kunne nyde natures lugte og lyde	0.75	-0.07	0.04	0.10	0.14
13. For at kunne opleve naturens mystik	0.68	0.17	0.11	0.02	0.10
2. For at kunne være i nær kontakt med naturen	0.64	-0.12	0.08	0.06	0.12
15. For at kunne lære mere om naturen	0.64	0.19	0.10	0.09	0.12
17. For at kunne nyde landskabet	0.62	-0.08	0.04	0.06	0.17
14. For at kunne tale med nye og forskellige mennesker	-0.03	0.82	0.15	0.04	0.09
4. Det ville være en chance for at møde nye mennesker	-0.03	0.75	0.11	0.02	0.07
18. For at vise andre jeg kunne klare det	-0.05	0.57	0.42	0.08	0.21
12. For at kunne være sammen med mine venner	0.09	0.51	-0.04	0.31	-0.01
6. For at vise over for mig selv, at jeg kunne klare det	-0.04	0.48	0.45	0.02	0.29
19. For at kunne motionere	0.13	0.04	0.83	-0.00	0.03
8. For at kunne forbedre min kondition	0.15	0.11	0.81	-0.01	0.06
20. For at udvikle mine færdigheder	0.16	0.34	0.46	-0.09	0.14
10. For at familien kunne tilbringe noget tid sammen	0.09	0.07	-0.01	0.89	0.08
1. For at familien kunne gøre noget sammen	0.09	0.05	-0.00	0.88	0.06
7. For at kunne være sammen med andre, der glæder sig over det samme som jeg	0.21	0.38	-0.04	0.45	0.02
16. For i et stykke tid at kunne komme væk fra larm	0.17	0.02	0.05	0.05	0.73
9. For i et stykke tid at kunne komme væk fra tæt befolkede områder	0.18	0.04	0.07	0.03	0.72
5. For at kunne frigøre mig fra følelsen af at være hængt op	0.06	0.12	0.05	0.01	0.54
3. For at kunne få afveksling i dagligdagen	0.22	0.11	0.09	0.07	0.39
Eigen værdi	2.47	2.44	2.04	1.93	1.77
% forklaret varians	12.33	12.21	10.19	9.65	8.83

ANM.: Faktorløsningen (Varimax rotation) forklarer i alt 53.2% af variansen i materialet. (n= 978).

Resultatet af faktoranalysen kan opfattes som en model af befolkningens friluftslivs-motivation med fem dimensioner/variable. - En model der tydeligt viser, at der er mere end én grund til at tage ud i naturen/landskabet. De fremkomne dimensioner er umiddelbart forståelige og konsistente med den hidtidige tankegang om et flersidigt spektrum af muligheder og goder i relation til friluftsliv. Resultatet indikerer således, at det videre arbejde med friluftslivs-motivation bør have en flersidig orientering fremfor forenkling.

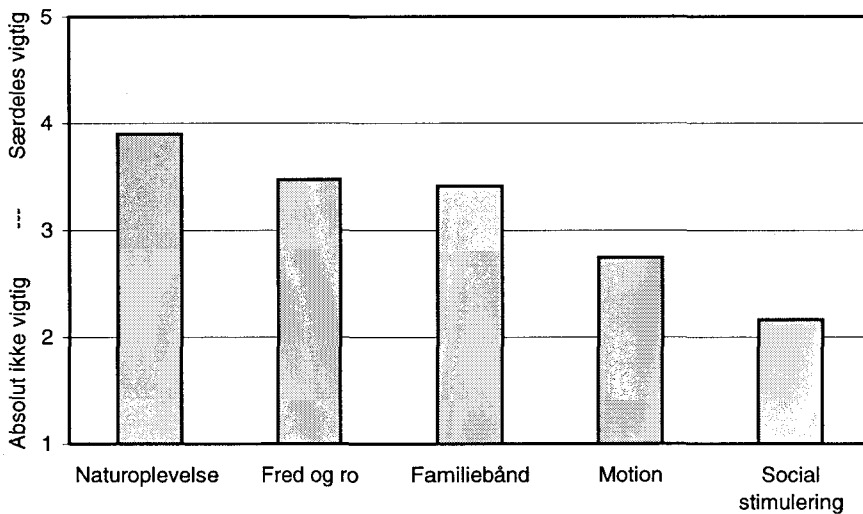
Men selv i et spektrum af forskellige motivationsfaktorer/-årsager kan man ikke forudsætte at alt er lige vigtigt. Faktoranalysen giver ikke umiddelbart noget svar på hvor vigtige de fem dimensioner er for befolkningen (alle fem faktorværdi-fordelinger har samme gennemsnit og spredning). For at få et indtryk af, hvor vigtige de fem motivationsdimensioner er i forhold til hinanden, dannes fem nye variable med udgangspunkt i faktoranalysen - således samles de fem enkeltårsager (nr. 11, 13, 2, 15 og 17), der lader højest på faktor 1, til en ny variabel ("Naturoplevelse"); de fem enkeltårsager (nr. 14, 4, 18, 12 og 6), der lader højest på faktor 2, til en ny variabel ("Social stimulering"); de tre enkeltårsager (nr. 19, 8 og 20), der lader højest på faktor 3, til en ny variabel ("Motion") osv. - Som tidligere nævnt er svarmulighederne blevet tildelt værdier fra 1 (absolut ikke vigtig) til 5 (særdeles vigtig). Tabel 6.11 giver et overblik over de fem nydannede motivationsvariable (dimensioner). Alle dimensioner udviser relativ høj grad af reliabilitet (Cronbachs alfa). Hvad angår befolkningens grad af "enighed/uenighed" om de enkelte dimensioner, antyder spredningen, at der er større grad af "uenighed" i befolkningen mht. "familiebånd"- og "motions"-dimensionen; mens resultaterne for "fred og ro"- og "naturoplevelses"-dimensionen udtrykker en betydelig grad af enighed.

Tabel 6.11. Fem motivations-dimensioner i relation til at tage på tur i naturen/landskabet (i forbindelse med seneste tur) i 1994/95.

Dimension	Antal led	Cronbachs alfa ¹⁾	Middelværdi (\bar{x})	Spredning (s)	Antal obs. (n)
1. Naturoplevelse	5	0.81	3.90	0.66	978
2. Social stimulering	5	0.79	2.16	0.81	978
3. Motion	3	0.79	2.74	1.02	978
4. Familiebånd	3	0.80	3.41	1.14	978
5. Fred og ro	4	0.73	3.47	0.86	978

ANM.: ¹⁾ Cronbachs alfa: Høj koefficient (nær 1.0) indikerer, at dimensionen er internt konsistent - at leddene (enkeltårsagerne) hovedsageligt måler det samme; lav koefficient antyder problemer med reliabiliteten.

Mere interessant er det måske at se på dimensionernes gennemsnitsværdier. I figur 6.35 ses det klart, at der er forskelle i befolkningens vurdering af, hvor vigtige de enkelte dimensioner er. "Naturoplevelses"-dimensionen vurderes klart højest, med en gennemsnitsværdi der ligger tæt på "vigtig"(4). Herefter følger dimensionerne "fred og ro" og "familiebånd", som bedømmes mellem "vigtig"(4) og "hverken/eller"(3). Fra disse tre dimensioner er der et relativt stort spring ned til de to dimensioner der vurderes lavest, nemlig "motion" og "social stimulering" der vurderes henholdsvis lidt under "hverken/eller"(3) og tæt på "ikke vigtig"(2). Det fremgår således af resultaterne, at "naturoplevelse" er det væsentligste motiv for at tage på tur i naturen/landskabet for befolkningen som helhed; men også "fred og ro" og "familiebånd" synes at spille en væsentlig rolle. "Motion", og især "social stimulering", ser derimod ud til at være af mindre betydning i denne sammenhæng - set ud fra en gennemsnitsbetragtning¹⁾.

Figur 6.35. Svarpersonernes gennemsnitlige bedømmelse af fem motivationsdimensioners vigtighed i relation til at tage på tur i naturen/landskabet (i forbindelse med seneste tur) i 1994/95 (n=978).

ANM.: 1=Absolut ikke vigtig; 2=Ikke vigtig; 3=Hverken/eller; 4=Vigtig; 5=Særlig vigtig.

¹⁾ I en norsk undersøgelse fra 1993 af motivation for friluftsliv fremkommer i alt seks dimensioner (Aasetre et al. 1994). Af disse seks er der sammenfald med tre af nærværende undersøgelses dimensioner: "naturoplevelse" - "fred og ro" - "motion". I den norske undersøgelse er rangfølgen dog "fred og ro" - "motion" - "naturoplevelse".

7. SAMMENDRAG

I dette sammendrag præsenteres *et udvalg* af de fundne resultater.

UNDERSØGELSERNES FORMÅL, BAGGRUND OG METODIK

Hvorledes benytter danskerne naturen/landskabet - det åbne land - uden for byen til friluftsliv¹⁾?

Det er det hovedspørgsmål, der søges besvaret i denne rapport.

FORMÅLET med at igangsætte *Projekt "Friluftsliv '95"*²⁾ har været:

- 1) *Opdatering* af de hidtil eneste landsdækkende anvendelses- og præferenceundersøgelser (gennemført ved *Projekt "Skov og Folk"* fra 1976 til 1978).
- 2) Analyse af *udviklingstendenserne* fra 1976/78 til 1993/94 i a) befolkningens anvendelse af skovene samt b) befolkningens ønsker til skovenes udformning.
(Disse to formål er opfyldt med udgivelsen af den første rapport fra projektet (Jensen & Koch 1997) og behandles således ikke i nærværende rapport).
- 3) Gennemførelsen af nye landsdækkende undersøgelser giver mulighed for at undersøge *nye problemstillinger* i forbindelse med befolkningens friluftsliv, herunder en udvidelse af undersøgelserne fra kun at omfatte befolkningens anvendelse af skovene til at omfatte anvendelsen af hele naturen/landskabet uden for byen (inkl. skovområder).

Hovedsigtet med den foreliggende rapport er at videregive *egne* undersøgelses-resultater. Rapporten begrænser sig til at *beskrive*:

- a) Befolkningens konstaterede anvendelse af det åbne land¹⁾ til friluftsliv i 1994/95,
- b) befolkningens holdninger til forskellige tiltag i relation til denne anvendelse samt
- c) en pilotundersøgelse af årsagerne til besøg i det åbne land.

1) Begreberne "det åbne land", "naturen" og "landskabet" benyttes synonymt i rapportens tekst. Begrebet "det åbne land" omfatter i nærværende sammenhæng naturen/landskabet uden for byen, dvs. at både landbrugs- og skovarealer indgår sammen med landskabets øvrige naturtyper.

2) Projektet er finansieret af Skov- og Naturstyrelsen, Tips- og Lottomidler til forskning i friluftsliv fra Friluftsrådet, Landbrugs- og Fiskeriministeriet samt Forskningscentret for Skov & Landskab.

BAGGRUNDEN FOR UNDERSØGELSERNE er følgende: Såfremt man ønsker viden om naturen/landskabets betydning for friluftslivet, er det nødvendigt med både en *kvantitativ* opgørelse af, hvor meget og hvordan disse arealer anvendes til friluftsliv, og en vurdering af *kvaliteten* af friluftsoplevelserne, hvilket leder til forsøg på at måle, hvilke ønsker/præferencer befolkningen har med hensyn til visse forandringer i naturen/landskabet, set i relation til friluftsliv.

Der kan opregnes følgende årsager til at iværksætte Projekt "Friluftsliv '95":

- 1) Fra politisk og administrativ side lægges der stadig større vægt på skovenes og andre naturområders betydning for befolkningens friluftsliv.
- 2) Samfundet er tilsyneladende indstillet på at afholde relativt store omkostninger for at tilgodese befolkningens behov for friluftsliv.
- 3) Flere undersøgelser har vist, at landskabsforvalternes egne præferencer eller deres opfattelse af de besøgendes præferencer, ikke altid stemmer overens med præferencerne hos disse (jf. f.eks. Koch & Jensen 1988, s. 258 og Jensen 1993).
- 4) Manglende viden om de besøgendes præferencer og anvendelse af naturen/landskabet medfører let, at skov- og landskabsforvalteren først og fremmest søger at imødekomme de mere velformulerede interessegruppers ønsker, hvilket ikke nødvendigvis leder til de mest optimale løsninger.
- 5) Der er ikke tidligere gennemført repræsentative undersøgelser af den danske befolknings anvendelse af naturen/landskabet (det åbne land) til friluftsliv. Tidligere undersøgelser har alene koncentreret sig om friluftslivet i skovene (jf. Koch 1978; Koch & Jensen 1988 samt Jensen & Koch 1997).

Der kan således konstateres et behov for at gennemføre Projekt "Friluftsliv '95". Men det fremhæves samtidig, at sådanne undersøgelser kun bør udgøre *en del* af politikernes og administratorenes beslutningsgrundlag ved udformningen af en *flersidig* skov- og landskabsforvaltning, der skal tilgodese en række forskellige formål. Dette gælder også i områder, hvor friluftslivet tillægges den højeste prioritet. Anvendelses- og præferencemålinger kan ikke og bør ikke befri skov- og landskabsforvalteren for det faglige ansvar, som vedkommende har for at videreudvikle kulturlandskabets kvaliteter.

UNDERSØGELSERNES METODIK: Ved Projekt "Skov og Folk" i 1970'erne er der udviklet en velafprøvet metodik til undersøgelser af befolkningens

friluftsliv. Undersøgelserne ved nærværende Projekt "Friluftsliv '95" bygger på disse metoder.

Det bedste overblik over de undersøgelser, der er gennemført ved Projekt "Friluftsliv '95", fås af *figur 5.2* på s. 23. I korthed kan metodikken for nærværende undersøgelse beskrives således: Dataindsamlingen har fundet sted ved en landsdækkende spørgeskema-undersøgelse, hvor der til en repræsentativ stikprøve (2916 personer) af den voksne danske befolkning (16-77 år) er fremsendt et spørgeskema med posten. Udsendelserne har været fordelt over ét år (juni 1994 - juni 1995), og der er anvendt op til tre rykkerskrivelser, hvilket resulterede i en svarprocent på 86.3%.

Målingerne er hovedsageligt gennemført på baggrund af svar på lukkede spørgsmål. I forbindelse med anvendelsesmålingerne er disse koncentreret til adfærd i forbindelse med *det sidste besøg* i naturen/landskabet.

De betragtninger, der er gjort omkring *resultaternes usikkerhed*, er refereret på s. 77.

RESULTATER

I det efterfølgende er alene refereret befolkningens *gennemsnitlige* resultater/vurderinger. (I appendiks B er der præsenteret en række resultater for forskellige befolkningsgrupper, hvortil der henvises).

1) Antal naturbesøg og naturgæster

I 1994/95 har ca. 75% af svarpersonerne været på en tur ude i naturen/landskabet inden for de sidste 14 dage, og godt 95% af den voksne danske befolkning er på en kortere eller længere tur i *naturen/landskabet* mindst én gang om året. I første del af "Friluftsliv '95", hvor alene befolkningens anvendelse af landets skove analyseres, konstateres det, at omkring 91% af den voksne danske befolkning er på en kortere eller længere tur i *skoven* mindst én gang om året (jf. Jensen & Koch 1997, s. 30 f). Nærværende undersøgelse dokumenterer, at *strandene* benyttes af samme procentdel - 91%.

Der er beregnet besøgstal for de enkelte naturtyper. De mest besøgte naturtyper er skovene og strandene med henholdsvis ca. 50 og 36 mill. besøg, mens mosearealer, fortidsminder og hedearealer, i den anden ende af skalaen, besøges af henholdsvis ca. 8, 6 og 5 mill. voksne danskere. Det skal bemærkes, at der alene er tale om besøgstal for den i Danmark bosiddende voksne befolkning. Der er således *ikke* indregnet besøg af *udenlandske turister*, hvilket givetvis har en betydning for specielt strandenes vedkommende.

Det totale antal årlige naturbesøg i landskabet (inkl. skovbesøg) skønnes til ca. 75 mill. (Det skal her bemærkes, at en af ulemperne ved ind-

samling af oplysninger ved spørgeskemaer er risikoen for *overdrivelse*. Metoden er imidlertid den almindeligste og billigste måde at få et indtryk af en given aktivitets omfang og kan derfor have værdi ved sammenligninger; men den absolutte talstørrelse bør vurderes med forsigtighed).

2) Ferie og overnatning

Knap 60% af svarpersonerne angiver, at de havde fri under en eller anden form, mens de resterende godt 40% angiver, at deres seneste naturbesøg har været på en hverdag. Desuden angiver ca. en femtedel, at de overnattede uden for hjemmet i forbindelse med deres seneste naturbesøg ("turister"). Den markant hyppigste overnatningsform var sommerhus (knap 45%), efterfulgt af campingplads og privat overnatning.

3) Typen af besøgte naturområder

Friluftsliv indebærer ofte besøg på *flere naturtyper* i forbindelse med den samme tur. Svarpersonerne tilkendegiver således, at der i gennemsnit besøges 2-3 forskellige naturtyper på en tur ud i naturen/landskabet. Skoven med 67% og stranden med 48% er - måske som forventet - de naturarealer, der angives hyppigst i forbindelse med det seneste besøg i naturen/landskabet. Marken og søen kommer på de næste pladser med henholdsvis 34 og 22%.

4) Væsentligste mål (naturtype)

Ifølge spørgeskema-oplysningerne angives skoven og stranden som det væsentligste mål for henholdsvis ca. 40 og 30% af gæsterne. Herefter er der et ganske stort spring ned til de næste områder, nemlig søen, marken og havet med ca. 6%.

5) Naturbesøgenes varighed

Besøgstiden er hyppigst 1-2 timer (2/3 af alle besøg), mens de korte besøg (1/2 times tid og derunder) og de lange besøg (5 timer og derover) hver tegner sig for ca. 10%. Den gennemsnitlige besøgsvarighed pr. naturgæst er beregnet til 2.5 timer, med en medianværdi på 1.6 timer.

6) Gruppestørrelse ved naturbesøgene

En gruppestørrelse på 1 eller 2 personer er lige hyppige. Den "almindelige" (median) naturgæst-gruppe består af 2 personer, mens den gennemsnitlige gruppestørrelse pr. gæst i naturen er beregnet til 5 personer. Godt 80% af gæsternes seneste besøg er sket i grupper på fire eller færre. Samtidigt kom ca. 5% af gæsterne i grupper på mere end 15 personer.

Undersøgelsen rummer *ikke* oplysninger om den selvstændige naturanvendelse blandt *børn* (yngre end 15-16 år) og personer *ældre* end ca. 77

år. Børns naturanvendelse *i selskab* med personer tilhørende den definerede population kan imidlertid delvis analyseres på grundlag af oplysningerne i spørgeskemaerne. Det kan således konstateres, at under én tredjedel af svarpersonerne på deres seneste besøg i naturen har været ledsaget af mindst ét barn. Det kan konstateres, at når børn mellem 0 og ca. 15 år er med de ca. 16-77-årige i naturen, er der hyppigst tale om et til to børn og median-børnegruppen består af to børn.

7) *Aktiviteter ved naturbesøgene*

Følgende kan konstateres: Omtrent to tredjedele af naturgæsterne har blandt andet beskæftiget sig med at gå en tur i forbindelse med deres seneste besøg i naturen/landskabet. Godt halvdelen "oplevede naturen/stedet", og knap en femtedel luftede hund. Det at køre en tur i bil eller på cykel, at studere naturen/stedet, at sidde stille og spise samt at bade/tage solbad er beskæftigelser, der alle blev sat kryds ved af 10-15 procent af naturgæsterne. Aktiviteter som ridning, kørsel på mountainbike-cykel, på tur med naturvejleder, jagt, overnatning i naturen samt sejlads blev udøvet af relativt få gæster i naturen/landskabet (1-2%).

8) *Valg af naturområde*

Naturgæst-indekset defineres for et givet område som områdets modtagne antal naturgæster sat i forhold til områdets folketal. Analyserne viser, at antallet af naturgæster er betydeligt større i Frederiksborg, Vestsjællands, Storstrøms og Bornholms amter, end hvad man skulle forvente ud fra indbyggertallet. Det modsatte er tilfældet for Hovedstadsområdet (Københavns amt samt især Københavns og Frederiksberg kommuner) og for Roskilde og Vejle amter.

Naturgæst-selvforsyningsprocenten defineres for et givet område som den procentiske andel af de i området bosatte naturgæster, hvis seneste besøg på et tilfældigt valgt tidspunkt har fundet sted inden for områdets grænser. Selvforsyningsgraden viser sig relativ lav for Ribe, Ringkøbing og Vejle amter, men specielt lav for Hovedstadsområdet og Roskilde amt.

Som et mål for den gennemsnitlige intensitet, hvormed naturen/landskabet i de forskellige amtskommuner anvendes af den voksne befolkning, kan beregnes forholdet mellem besøgsamtets relative andel af gæsterne og besøgsamtets relative andel af naturareal (*anvendelsesintensitet pr. arealenhed*). Til trods for, at der er tale om gennemsnitstal for ret store enheder, er forskellene iøjnefaldende. Naturarealerne i Hovedstadsområdet modtager således i gennemsnit pr. natur-arealenhed næsten 50 gange så mange gæster som de tilsvarende arealer i Ringkøbing amt. Det skal fremhæves, at den beskrevne anvendelse (valg af naturområde) kun omfatter den definerede population. Anvendelsen af naturområder/amter i egne med stor udenlandsk *turisme* (f.eks. Vestkysten og

Bornholm) er derfor relativt større, end det her viderebragte giver indtryk af.

9) *Transporttid og -afstand*

Den gennemsnitlige *transporttid* pr. naturgæst, brugt på udturen i forbindelse med det seneste besøg i naturen/landskabet, var i 1994/95 på godt 30 minutter, og den gennemsnitlige *transportafstand* 18 km. De to tilsvarende medianværdier er 15 minutter og 5 km.

Omkring 75% af naturgæsterne brugte mindre end ca. 1/2 time på transporten ud til det besøgte område. Lidt over 2/3 af naturgæsternes seneste besøg fandt sted inden for en radius af ca. 10 km fra startstedet, ca. 1/4 inden for 2 km's transportafstand, mens knap 20% bevægede sig mere end 20 km fra startstedet i forbindelse med deres seneste besøg.

10) *Transportmiddel*

Personbilen var i 1994/95 det hyppigst benyttede transportmiddel ved besøg i det åbne land. Knap halvdelen af de besøgende kørte således i bil ud i det åbne land ved deres seneste naturbesøg. Lidt færre, ca. 1/3 af svarpersonerne, gik, mens godt 10% cyklede. De offentlige transportmidler (bus, tog og S-tog) blev benyttet af ca. 5%, hest, knallert og motorcykel hver af ca. 0.5%, mens båd blev benyttet af 1%.

Transportafstanden har en afgørende indflydelse på valget af transportmiddel. I 1994/95 kom gæsterne således overvejende gående til det naturområde/landskab, der var målet for turen, når dette lå inden for en afstand af ca. 2.5 km fra startstedet. Cykel blev benyttet af en relativ stor andel af naturgæsterne på afstande fra ca. 2-20 km. Såfremt det seneste besøg fandt sted mere end 5-6 km fra startstedet, havde ca. halvdelen af gæsterne kørt i bil til målet for turen. Kun på afstande større end 5-6 km havde de offentlige transportmidler en vis betydning.

11) *Anvendelse af afmærkede ruter*

14% fulgte en afmærket rute ("ruten kan f.eks. være afmærket med skilte eller med malede pletter på træer"). Afmærkede vandreture er den type rute, der bliver fulgt absolut hyppigst. Det gjaldt knap 60% blandt de svarpersoner der har angivet, at en afmærket rute blev fulgt. Derefter følger "Marguerit"-ruter med knap 20% og afmærkede cykelruter med godt 15%.

12) *Færdsel uden for vej og sti*

I forbindelse med svarpersonernes seneste besøg i naturen/landskabet oplyser godt 60%, at de færdedes uden for veje og stier. Det er især færdsel på stranden og i skovbunden, der angives som de steder, man færdes, når det sker uden for vej og sti - henholdsvis knap 50 og godt 40%.

13) Kendskab til reglerne for færdsel i naturen

Det er generelt de nyeste regler, som befolkningen har dårligst kendskab til (færdsel til fods og på cykel ad private markveje - 45 og 29% rigtige svar - samt færdsel på cykel ad skovvejene i de private skove - 49% rigtige svar). Omvendt er der bedst kendskab til de regler, der har været gældende i en længere årrække (plukning af blomster og indsamling af bær og svampe til eget forbrug i statsskovene - 76% rigtige svar - samt forbudene mod at cykle uden for veje og stier i statsskovene og at færdes i de private skove om natten - 74 og 62% rigtige svar). Det er specielt i forbindelse med den natlige færdsel i de private skove, at den største del af svarpersonerne indikerer "ved ikke", nemlig 23%.

14) Holdninger til Blå Flag-kampagnen og besøg på Blå Flag-strande

Der er generelt en positiv holdning til Blå Flag-konceptet. Hele 95% angiver, at Blå Flag-kampagnen er en meget god/god ide. Under 1% tilkendegiver, at man synes det er en dårlig/meget dårlig ide, mens 4% angiver, at man er "ligeglad".

Men hvor stor en del af strandgæsterne har så besøgt strande med det Blå Flag? Godt halvdelen af strandgæsterne (55%) har besøgt Blå Flag-strande i forbindelse med besøgene inden for det sidste år, 15% har ikke besøgt Blå Flag-strande, mens 30% ikke har bemærket/kunnet huske, hvorvidt der har fundet besøg sted på strande, der er kvalificeret til at anvende det Blå Flag.

Om det Blå Flag havde betydning eller ej i forbindelse med valget af strand er også undersøgt: knap 1/4 af svarpersonerne angav, at det Blå Flag havde betydning i forbindelse med valg af strandområde, mens det for godt 3/4 *ikke* havde nogen indflydelse på valget af strand ved det seneste strandbesøg. Det er tidligere blevet grundigt dokumenteret for befolkningens skovbesøg, at afstanden til/tilgængeligheden af et besøgsområde er en meget væsentlig faktor for det endelige valg (Jensen & Koch 1997 s. 34 & 119). At dette også synes at være tilfældet for strandbesøgenes vedkommende, understøttes af nærværende resultater.

15) Holdninger til ændret anvendelse af landbrugsarealer

I undersøgelsen indgår der et spørgsmål om befolkningens holdning til 11 mulige fremtidige arealanvendelser for landbrugsarealer, der eventuelt udgår af den normale landbrugsdrift. Spørgsmålet behandler ikke et specifikt friluftsliv-tema, men er interessant set i lyset af den fremtidige arealanvendelse i det åbne land.

Godt 90% mener, at det er en meget god ide/god ide, at arealer omkring vandløb og søer udlægges til naturområder. Bedømmelsen af, at landbrugsarealer, der udgår af driften, generelt udlægges til naturområder, er på samme niveau. Dog er der relativt færre, der mener, at det er en

meget god ide. Også skovtilplantning med løvskov eller blandet løv- og nåleskov bedømmes relativt positivt af befolkningen, ligesom anvendelse af arealer til græssende dyr. Omvendt er der ikke stor opbakning til braklægning - hverken permanent eller over en årrække - idet ca. 2/3 mener, at det en dårlig/meget dårlig ide.

16) Holdninger til skovrejsning

Skovrejsningsproblematikken er et tema, der har ganske stor bevågenhed i disse år. I nærværende undersøgelse indgår således to særskilte spørgsmål om skovrejsning, der belyser henholdsvis holdningen til skovrejsning generelt, herunder placering i forhold til by/land, samt arrondering i forhold til eksisterende skov i det område af Danmark, man har bopæl i.

Kun få danskere er negative over for, at skovarealet øges: 1/4% mener, at der direkte bør *fældes* mere skov (3 svarpersoner), mens 6% mener, at der *ikke* bør *plantes* mere skov. Holdningen over for skovrejsning er til gengæld positiv blandt hovedparten af befolkningen. Således angiver 3/4 af den voksne befolkning, at skovrejsning under en eller anden form er positiv. Den form for skovrejsning, der hovedsageligt ønskes, er mere skov tæt ved byerne frem for "ude på landet", hvilket må anses som en naturlig svarfordeling set i relation til befolkningens fordeling til bopæl i byerne/på landet.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt plantningen af 100 ha ny skov, i det område af landet, hvor man bor, skal: 1) ske i tilknytning til en allerede eksisterende skov, 2) ske som én ny skov på 100 ha, eller 3) fordeles på flere nye mindre skovarealer, er hovedparten (44%) af den mening, at de 100 ha bør fordeles på flere nye mindre skove, fremfor at de 100 ha tilplantes i tilknytning til eksisterende skov (23%), eller at der plantes én ny skov på 100 ha (19%). (Skovrejsningsproblematikken behandles endvidere i det foregående pkt. 15 samt i det efterfølgende pkt. 17).

17) Ønsker til forandringer i naturen

En række emner med relation til befolkningens ønsker mht. forandringer i/udformningen af naturen/landskabet er undersøgt, jf. de foranstående afsnit. Ét yderligere spørgsmål med direkte relation til forandringers betydning for ens friluftsliv er stillet: "*Hvilke forandringer i naturen/landskabet omkring Deres by/bopæl ville få Dem til at komme hyppigere derud?*". I den forbindelse var der givet 20 mulige forandringer, som svarpersonerne kunne tage stilling til.

Af svarene tegner der sig en tendens til en relativ positiv holdning til, hvad der kan karakteriseres som naturgenopretnings- og skovrejsningsinitiativer (flere naturområder, skove og snoede vandløb samt renere strande og søer), mens deciderede anlæg, som f.eks. flere parkeringsplad-

ser, anlæg til sportsaktiviteter og særlige områder til mountainbike-cykler ikke umiddelbart synes at være det, der generelt skal til, såfremt man ønsker at forbedre befolkningens muligheder for friluftsliv.

Ud over de 20 nævnte mulige forandringer var der også mulighed for at komme med "andre" forslag. Det mest markante synspunkt, der kommer til udtryk her, er, at mere end halvdelen er holdninger, der indikerer tilfredshed og således ikke udtrykker noget behov for yderligere tiltag omkring friluftslivet i naturen/landskabet.

18) Årsager til besøg i naturen

Friluftslivsforskningen i Danmark har hidtil koncentreret sig om at beskrive/kortlægge befolkningens (og forskellige befolkningsgruppers) anvendelse af naturen/landskabet til friluftsliv samt ønsker i forbindelse hermed (præferencer). I nærværende undersøgelse forsøges det at komme et skridt videre, idet der stilles det centrale spørgsmål: *Hvorfor dyrker man friluftsliv - hvad er motivationen bag disse mangeartede aktiviteter?*

Det mest udviklede måleinstrument til at måle betydningen/vigtigheden af forskellige rekreationspræferencer og psykologiske goder er *Recreation Experience Preference Scale* (REP) (Driver et al. 1991a). REP-skalaerne beskriver psykologiske domæner, som er centrale i oplevelser knyttet til friluftsliv. Hvert domæne består af flere led, som karakteriserer forskellige sider af samme domæne. Nærværende *præliminære* målinger af motivation (eller årsager til at tage på tur) er baseret på ovennævnte REP-skalaer. Der blev anført 20 forskellige årsager til at tage på tur ud i naturen/landskabet i spørgeskemaet.

Hvilke overordnede mønstre kan der findes i det indsamlede materiale omkring motivation/årsager? Disse er søgt identificeret vha. faktoranalyse. Resultatet af denne analyse viser, at de 20 motiver/årsager til at tage på tur i naturen/landskabet samler sig i *5 faktorer/dimensioner*, der kan benævnes som: "naturoplevelse", "social stimulering", "motion", "familiebånd" og "fred og ro".

De fremkomne dimensioner er umiddelbart forståelige og konsistente med den hidtidige tankegang om et flersidigt spektrum af muligheder og goder i relation til friluftsliv. Men selv i et spektrum af forskellige motivations-faktorer-/årsager kan man ikke forudsætte, at alt er lige vigtigt. Faktoranalysen giver da heller ikke umiddelbart noget svar på, hvor vigtige de fem dimensioner er for befolkningen. For at få et indtryk af, hvor vigtige de fem motivations-dimensioner er i forhold til hinanden, dannes fem nye variable med udgangspunkt i faktoranalysen. Analysen af disse variable viser klare forskelle i befolkningens vurdering af, hvor vigtige de enkelte dimensioner er: "Naturoplevelse" er det væsentligste motiv for at tage på tur i naturen/landskabet for befolkningen som helhed, men også "fred og ro" og "familiebånd" synes at spille en væsentlig rolle. "Motion"

og især “social stimulering” ser derimod ud til at være af mindre betydning som motivations-/årsagsfaktor i forbindelse med friluftsliv i naturen/landskabet.

RESULTATERNES USIKKERHED

Undersøgelser af denne type er behæftet med forskellige former for usikkerhed, der ikke alle kan beregnes på objektiv vis, og som kan variere betydeligt fra det ene resultat til det andet.

For det første er der *stikprøve-usikkerheden*, der hidrører fra, at den refererede undersøgelse kun har omfattet en stikprøve af befolkningen på 2916 personer. Stikprøve-usikkerheden kan beregnes til ca. $\pm 2\%$ på de fundne procenttal.

For det andet er der spørgsmålet om, hvorvidt stikprøven er “repræsentativ”, idet dette spørgsmål hænger sammen med undersøgelsens *svarprocent*. Svarprocenten er som nævnt på 86.3%, hvilket må anses for tilfredsstillende. Det er desuden analyseret, om svarpersonerne er “repræsentative” for den definerede population - den danske befolkning i alderen ca. 16-77 år (ekskl. personer bosat på Grønland og Færøerne) - med hensyn til en række vigtige faktorer (køn, alder og geografisk fordeling samt kombinationer af disse faktorer). Konklusionen af analyserne er, at det *er* de. Det bør imidlertid fremhæves som en mangel ved undersøgelsen, at den *ikke* omfatter *børns* selvstændige friluftsliv og ønsker. Årsagen hertil er, at dette ville kræve en særlig undersøgelsesmetodik (jf. Koch & Jensen, 1988, s. 413).

For det tredje kan der forekomme usikkerhed på grund af *målefejl*. Det vil her sige på grund af spørgsmålenes udformning og karakter. Mens de to første former for usikkerhed må anses for relativt små i den her præsenterede undersøgelse, kan den sidstnævnte form for usikkerhed have væsentlig større betydning. Men den er samtidig vanskeligere at bedømme og mere varierende. I undersøgelsen er målefejlene søgt minimeret ved omhu med konstruktionen af spørgeskemaerne og ved så vidt muligt at søge at undgå en direkte påvirkning af dataindsamlingen.

Endelig kan der *for det fjerde* ske fejl ved databehandlingen og -analysen. Det anses imidlertid for usandsynligt, at der skulle være sket betydningsfulde og systematiske fejl i forbindelse med disse arbejdsopgaver.

8. EFTERSKRIFT

Det her fremlagte arbejde er udført med støtte fra og i samarbejde med:

PROJEKTETS STYRINGSGRUPPE bestående af *Jens Bjerregaard Christensen* (Skov- og Naturstyrelsen) (FORMAND), *Jens Nytoft Rasmussen* / *Arne Bondo-Andersen* (SEKRETÆR) (Skov- og Naturstyrelsen), *Torben Daltoft* / *Lars Gudmand Pedersen* (Skov- og Naturstyrelsen), *Jan Eriksen* / *Niels Bo Sørensen* og *Bjarne Furhauge* (Friluftsrådet), *Hans Christian Karsten* / *Bo Leth-Espensen* / *Michael Leth Jess* (Danmarks Naturfredningsforening), *Lars Møller Nielsen* / *Chr. Wedel-Neergaard* og *Hans M. Hede-gaard* (Dansk Skovforening), *Rita M. Buttenschøn* / *Åse Østergård* / *Palle Grønlund* (Amtsrådsforeningen i Danmark), *Ulla Kristensen* (Kommunernes Landsforening), *Carsten Voltzmann* / *Jørgen Smed* (De Danske Landboforeninger), *John E. Norrie* / *Anni Kær Pedersen* (Dansk Familiebrug), *Lene Skotte* / *Eyvind Vesselbo* (Danmarks Statistik), *Finn Helles* (Sektion for skovbrug, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole), *Alex Dubgaard* (Sektion for økonomi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole), *Henrik Paaby* / *Eli Skop* (Danmarks Miljøundersøgelser), *Kjell Nils-son* (Forskningscentret for Skov & Landskab).

Mhairi A. Svendsen (Indenrigsministeriet, CPR-kontoret) har bistået ved stikprøveudvælgelsen.

Luna Tryk Aps (Kbh.) har trykt spørgeskemamaterialet (jf. bilag I).

2488 svarpersoner.

Vemmetofte Kloster har finansieret lodtrækningsgevinsten.

Indtastningen af data er udført ved *C.D. Data* (Kbh.).

Kontorchef *Lene Skotte*, *Finn Spieker*, *Otto Andersen*, samt sekretærer-
ne *Dorte Heering* og *Anne Tørnqvist* (Danmarks Statistik) har været be-
hjælpelige i forbindelse med oprettelse af dataregister samt databehand-
ling under forskerplaceringsordningen på Danmarks Statistik.

Teknisk, administrativ indsats i forbindelse med dataindsamlingen,
kodningen, og i *det hele taget*, er ydet af sekretær *Helene Jacobsen*
(Forskningscentret for Skov & Landskab) og specielt stud. agro. *Jan K.*
Madsen og stud. agro. *Elisabeth O. Sørensen*.

Sekretærerne *Karin Gregersen*, *Jette Alsing Larsen*, *Lene Magnussen*
og *Nelli Leth* (Forskningscentret for Skov & Landskab) og *Susanne*
Nautrup Olsen har hjulpet med tekstbehandlingen og korrekturlæsningen.
Hans Skov-Petersen og *Hans Garde* (Forskningscentret for Skov & Land-
skab) har medvirket ved udarbejdelsen af rapportens kort- og bilagsmate-
riale.

Som nævnt i forordet er arbejdet i øvrigt finansieret af *Skov- og Naturstyrelsen*, *Tips- og Lottomidler til forskning i friluftsliv fra Friluftsrådet*, *Landbrugs- og Fiskeriministeriet* samt *Forskningscentret for Skov & Landskab*.

TAK for samarbejdet og den modtagne støtte.

Hørsholm, den 1. september 1998

Frank Søndergaard Jensen

9. CITERET LITTERATUR

- Aasetre, J., J. Kleiven og B. P. Kaltenborn*, 1994: Friluftsliv i Norge - Motivasjon og atferd. - NINA Oppdragsmelding 309, NINA, Trondheim, 1994. 56 pp., ill.
- Ahlin, Torbjörn*, 1993: Kulturvanor i Norden. En undersökning av kultur- och medievanor i de nordiska länderna. - Nordisk statistisk skriftserie nr. 62, Nordisk statistisk sekretariat, København, 1993. 178 pp., ill.
- Amterne i Danmark* (edit.), 1997: Amterne i naturen 1996. - Amterne i Danmark, Amdsrådsforeningen, København. 43 pp., ill.
- Berner, G. og H. Studsgaard*, 1997: Friluftsliv for alle. - Skoven, København, 29 (1997): 161.
- Christensen, Jens Bjerregaard*, 1994: Danmark fordobler sit skovareal. Ill. - Natur og Miljø, Danmarks Naturfredningsforening, København, 1994, nr. 4:16-19.
- Dahl, Knud*, 1995: Fredede områder i Danmark. 7. udg., 2. oplag. - Danmarks Naturfredningsforening, Skarv og Høst & Søn, København, 1995. 351 pp. + Fredningskort Danmark 1:200 000, ill.
- Danmarks Statistik* (edit.), 1995: Befolkningen i kommunerne 1. januar 1995. - Danmarks Statistik, København, 1995. 157 pp.
- Danske Forstkandidaters Forening* (edit.), 1995: *Bøgehave*, E. (red.): Danske skovdistrikter 1995. 16. udg. - Danske Forstkandidaters Forening, København, 1995. 511 pp.
- Driver, B. L., P. J. Brown and G. L. Peterson* (edit.), 1991a: Benefits of Leisure. - Venture Publishing, Inc., State College, Pennsylvania, 1991. 483 pp., ill.
- Driver, B. L., H.E.A. Tinsley and M.J. Manfreda*, 1991b: The Paragraphs about Leisure and Recreation Experience Preference Scales: Results from Two Inventories Designed to Assess the Breadth of the Perceived Psychological Benefits of Leisure. Ill.- I: *Driver, B. L. et al.* (edit.), 1991a: Benefits of Leisure. - Venture Publishing, Inc., State College, Pennsylvania, 1991. 263-286.
- Dubgaard, A.*, 1998: Economic Valuation of Recreational Benefits from Danish Forests. - I: *Dabbert, S. et al.* (edit.), 1998: The Economics of Landscape and Wildlife Conservation. - CAB International, Wallingford, UK, 1998. 53-64.

- Fodgaard, Søren*, 1995: Nye statsskove i 1994. Ill. - Skoven, København, 27 (1995): 390-391.
- Friluftsrådet* (edit.), 1997: Friluftsliv for alle. - Friluftsrådet, København, 1997. 104 pp., ill.
- Geodætisk Institut* (edit.), 1976: Danmark i 1:200 000. 27. udg., 1. oplag. - Geodætisk Instituts Kort, København, 1976. 32 kortblade, 112 pp.
- Hansen-Møller, Jette, Wiebke Hendriksen og Helga Hendriksen*, 1988: Friluftsliv i bynære landbrugsområder. - Institut for Land- og Byplanlægning, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, København, 1988. 182 pp., ill.
- Hilden, Jørgen*, 1980: Signifikans i utide. - Ugeskr. Læg., København, 142 (1980): 525-526.
- Holm, Stine*, 1996a: 100 besøg årligt i byens parker og grønne områder. - Videnblade Park- og Landskabsserien nr. 3.11-7, Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm, 1996. 2 pp., ill.
- Holm, Stine*, 1996b: Besøgsmønstre. - Videnblade Park- og Landskabsserien nr. 3.11-8, Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm, 1996. 2 pp., ill.
- Holm, Stine*, 1997: Hvad der skal være i byens parker og grønne områder. - Videnblade Park- og Landskabsserien nr. 3.11-11, Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm, 1997. 2 pp., ill.
- Holten-Andersen, John, Niels Christensen, Lise Walstad Kristiansen, Peter Kristensen og Lennart Emborg* (edit.), 1998: Natur og Miljø 1997. Påvirkninger og tilstand. - Faglig rapport nr. 224, Danmarks Miljøundersøgelser, Roskilde, 1998. 288 pp., ill.
- Jensen, Frank Søndergaard*, 1993: Landscape managers' and politicians' perception of the forest and landscape preferences of the population. Ill. - For. & Landsc. Res., København, 1 (1993): 79-93.
- Jensen, Frank Søndergaard og Niels Elers Koch*, 1997: Friluftsliv i skovene 1976/77-1993/94. - Forskningsserien nr. 20, Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm, 1997. 215 pp., ill.
- Koch, N. Elers*, 1977: Skovenes friluftsfunktion. Præferencemåling. Tidligere anvendte metoder. - Projekt Skov og Folk. Arbejdsnotat nr. 4. - Statens forstlige Forsøgsvæsen, København, 1977. 134 pp., ill.

- Koch, N. Elers, 1978: Skovenes friluftsfunktion i Danmark. I. del. Befolkningens anvendelse af landets skove. (*Forest Recreation in Denmark. Part I: The Use of the Country's Forests by the Population.*) Ill. - Forstl. Forsøgsv. Danm., København, 35 (1978): 285-451.
- Koch, N. Elers, 1980: Skovenes friluftsfunktion i Danmark. II. del. Anvendelsen af skovene, regionalt betragtet. (*Forest Recreation in Denmark. Part II: The Use of the Forests Considered Regionally.*) Ill. - Forstl. Forsøgsv. Danm. København, 37 (1980): 73-383.
- Koch, N. Elers, 1984: Skovenes friluftsfunktion i Danmark. III. del. Anvendelsen af skovene, lokalt betragtet. (*Forest Recreation in Denmark. Part III: The Use of the Forests Considered Locally.*) Ill. - Forstl. Forsøgsv. Danm., København, 39 (1984): 121-362.
- Koch, Niels Elers og Frank Søndergaard Jensen, 1988: Skovenes friluftsfunktion i Danmark. IV. del. Befolkningens ønsker til skovenes og det åbne lands udformning. (*Forest Recreation in Denmark. Part IV: The Preferences of the Population.*) Ill. - Forstl. Forsøgsv. Danm., København, 41 (1988): 243-516.
- Kort- og Matrikelstyrelsen (edit.), 1989: Danmark 1:100 000 - Topografisk Atlas. 3. udg., 1. oplag. - Kort- og Matrikelstyrelsen, København, 1989. 161 pp.
- Kvan, 1984: Tema-nummer om "Natur - undervisning og dannelse". - KVAN. Et tidsskrift for læreruddannelsen og folkeskolen. Århus, 4. årg., maj 1984. 140 pp., ill.
- Manly, Bryan F. J., 1994: Multivariate Statistical Methods. A primer. (Second edition) - Chapman & Hall, London, 1994. XIII + 215 pp., ill.
- Manning, Robert E., 1985: Studies in Outdoor Recreation. Search and Research for Satisfaction. - Oregon State University Press, Corvallis, 1985. VIII + 166 pp., ill.
- Miljøministeriet (edit.), 1992: Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 574 af 25. juni 1992. Bekendtgørelse om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen. - Miljøministeriet, Departementet, 1992.
- Miljø- og Energiministeriet (edit.), 1995: Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse 1995. - Miljø- og Energiministeriet, Departementet, 1995. 573 pp., ill.
- Naturbeskyttelsesloven, 1992: Lov om naturbeskyttelse. Lov nr. 9. af 3. januar 1992. Med seneste ændring af 1. juli 1998, Ændringslov nr. 478.

Naturforvaltningsloven, 1989: Lov om naturforvaltning. Lov nr. 339. af 24. maj 1989.

Nordiska Ministerrådet (edit.), 1977: Naturgeografisk regioninddeling af Norden. - Nordisk Utredningsserie, NU B 1977: 34, Stockholm, 1977. 138 pp. + 1 bilag.

Olwig, Kenneth Robert, 1986: The Childhood "Deconstruction" of Nature and the Construction of "Natural" Housing Environments for Children. Ill. - Scandinavian Housing and Planning Research, Stockholm, 3 (1986): 129-143.

Rosenberg, Morris, 1968: The Logic of Survey Analysis. 4. oplag. - Basic Books, Inc., New York, 1968. xvii + 283 pp., ill.

SAS Institute Inc. (edit.), 1982a: SAS User's Guide: Basics, 1982 Edition. - SAS Institute Inc., Cary, N. Carolina, 1982. 923 pp., ill.

SAS Institute Inc. (edit.), 1982b: SAS User's Guide: Statistics, 1982 Edition. - SAS Institute Inc., Cary, N. Carolina, 1982. 584 pp., ill.

SAS Institute Inc. (edit.), 1985: SAS User's Guide: Basics, Version 5 Edition. - SAS Institute Inc., Cary, N. Carolina, 1985. 1292 pp., ill.

SAS Institute Inc. (edit.), 1989: SAS/STAT User's Guide, Version 6, Fourth Edition, Volume 1. - SAS Institute Inc., Cary, N. Carolina, 1989. 953 pp., ill.

Skovloven, 1989: Skovlov. Lov nr. 383 af 7. juni 1989. Med seneste ændring af 2. november 1996, Lovbekendtgørelse nr. 959.

Skov- og Naturstyrelsen (edit.), 1992: Skov- og Naturstyrelsens Oversigtskort (SOK - Ajourført til primo 1992). - Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1992. 10 pp. + 109 kortblade.

Skov- og Naturstyrelsen (edit.), 1993: Naturen må gerne betrædes - men træd varsomt. - Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1993. (folder), ill.

Skov- og Naturstyrelsen (edit.), 1994: Strategi for bæredygtig skovdrift. - Betænkning nr. 1267. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1994. 217 pp., ill.

Skov- og Naturstyrelsen (edit.), 1995: Oplevelser i statsskovene. Friluftslivet på Skov- og Naturstyrelsens arealer. - Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1995. 49 pp., ill.

- Skov- og Naturstyrelsen* (edit.), 1998a: Virksomhedsregnskab 1997. - Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1998. 88 pp., ill.
- Skov- og Naturstyrelsen* (edit.), 1998b: Alle tiders natur - perspektiver omkring årtusindskiftet. - Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1998. 47 pp., ill.
- Skov- og Naturstyrelsen og Amterne i Danmark* (edit.), 1992: Hvad betyder den nye naturbeskyttelseslov for jordbrugeren? - en informationsavis om naturbeskyttelsesloven. - Amtsrådsforeningen og Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1992. 8 pp., ill.
- Skov- og Naturstyrelsen og Amterne i Danmark* (edit.), 1993: Naturen må gerne betrædes - men træd varsomt. - Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen og Amtsrådsforeningen, Amterne i Danmark, 1993. 16 pp., ill.
- Skytte, Eva*, 1997: Spor i landskabet. - Skoven, København, 29 (1997): 545-547.
- Vangerow, H.-H.*, 1983: Wie sieht die Schuljugend den Wald? Ill. - Forstw. Cbl., Hamburg, 102 (1983): 361-372.
- Ventegodt, Søren*, 1998: Livskvalitet og naturbrug. En undersøgelse af 1442 danskere mellem 15 og 78 år tilfældigt udtrukket fra CPR-registret. - Forskningscenter for Livskvalitet, Forskningscentrets Forlag, København, 1998. 190 pp., ill.
- Zeisel, Hans*, 1968: Say It With Figures. 5. rev. udg. - Harper & Row, New York, 1968, XVIII + 248 pp., ill.

APPENDIKS A:

UDDYBENDE METODISKE REDEGØRELSER

Appendiks A.1

Stikprøvens repræsentativitet

Ved et tilfælde kan den systematisk tilfældigt udvalgte stikprøve være ubalanceret med hensyn til faktorer, der må formodes at have betydning for de fundne resultater. Derfor er det ønskeligt at sammenligne stikprøvens og populationens fordeling på formodede betydningsfulde faktorer (jf. tabel A.1.1-A.1.3).

Som grundlag for disse sammenligninger er benyttet befolkningsopgørelsen pr. 1. januar 1995 (jf. Danmarks Statistik 1995). For at gøre stikprøven sammenlignelig med de i denne opgørelse benyttede aldersklasser, er kun de 16-74-årige (alder ved modtagelse af spørgeskemaet) i stikprøven medtaget (97.4% af stikprøven).

Der er *ikke* fundet nogen signifikante forskelle mellem stikprøvens og befolkningens fordeling på de undersøgte demografiske faktorer (jf. tabel A.1.1-A.1.3). Det kan således konkluderes, at stikprøven er repræsentativ for den voksne danske befolkning - hvilket også kunne konkluderes i forbindelse med projektets skov-undersøgelser (jf. Jensen & Koch 1997, s. 141 ff).

Tabel A.1.1. Stikprøvens fordeling efter køn og alder sammenlignet med befolkningens fordeling.

	Alder, år											χ^2	df	α
	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74		
Mænd														
O	87	139	157	155	141	131	120	124	106	85	70	71	9.3	11
E	97	135	149	146	135	133	147	124	97	82	75	66		
Kvinder														
O	104	130	139	135	123	126	172	125	90	91	98	82	9.7	11
E	95	134	145	141	133	133	146	124	100	90	87	86		
I alt														
O	191	269	296	290	264	257	292	249	196	176	168	153	0.8	11
E	193	269	293	287	268	266	293	248	197	172	162	152		

ANM.: De anvendte symboler defineres i symbolfortegnelsen (appendiks A.4, s. 91).

Tabel A.1.2. Stikprøvens fordeling efter køn og amtskommune sammenlignet med befolkningens fordeling.

	Amtskommune															χ^2	df	α
	13+14	KBH	FRB	ROS	VSJ	SST	BOR	FYN	SDJ	RIB	VEJ	RIN	ÅRH	VIB	NDJ			
Mænd																		
O	139	152	95	60	74	70	12	128	78	52	95	76	163	64	128	5.3	14	0.981
E	152	158	94	61	77	68	12	124	67	59	89	71	165	60	129			
Kvinder																		
O	153	175	98	64	73	61	13	149	61	50	85	84	166	64	119	12.8	14	0.621
E	159	169	97	62	77	69	12	126	66	58	90	70	169	60	131			
I alt																		
O	292	327	193	124	147	131	25	277	139	102	180	160	329	128	247	10.4	14	0.732
E	311	327	190	123	154	137	23	250	133	116	179	142	334	120	259			

ANM.: 13+14: Københavns og Frederiksberg kommuner. KBH(15) - NDJ(80): amtskommuner (se tabel A.1.3).

Tabel A.1.3. Stikprøvens fordeling efter alder og amtskommune sammenlignet med befolkningens fordeling.

Alder, år												χ^2	df	α	
16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74				
Københavns og Frederiksberg kommuner															
O	18	53	40	32	20	17	25	18	14	14	15	26	17.0	11	0.109
E	12	41	50	37	26	23	24	20	15	14	15	17			
Københavns amtskommune (KBH)															
O	22	22	32	35	34	22	50	29	22	19	17	23	12.1	11	0.355
E	21	26	30	33	32	31	36	32	25	22	21	19			
Frederiksborg amtskommune (FRB)															
O	13	18	16	16	16	15	18	27	20	16	10	8	8.7	11	0.648
E	14	15	16	19	19	19	24	21	15	12	10	9			
Roskilde amtskommune (ROS)															
O	11	10	13	13	8	11	16	18	10	9	4	1	7.3	11	0.775
E	9	11	12	13	12	12	15	14	10	7	6	5			
Vestsjællands amtskommune (VSJ)															
O	9	11	13	20	15	20	12	8	15	6	9	9	10.9	11	0.448
E	10	12	13	14	14	15	16	13	11	10	9	8			
Storstrøms amtskommune (SST)															
O	8	11	12	7	15	18	13	12	9	4	13	9	9.5	11	0.577
E	9	10	11	12	13	13	15	12	10	9	9	9			
Bornholms amtskommune (BOR)															
O	3			8			7			7			1.8	3	0.617
E	5			7			7			5					
Fyns amtskommune (FYN)															
O	17	33	30	34	19	20	27	26	15	21	16	19	9.6	11	0.567
E	19	28	28	27	26	26	29	24	20	18	17	16			
Sønderjyllands amtskommune (SDJ)															
O	7	8	12	16	17	8	17	14	8	8	16	8	13.7	11	0.253
E	10	12	13	14	13	13	14	12	11	10	9	8			
Ribe amtskommune (RIB)															
O	11	8	9	8	6	13	11	10	9	7	6	4	5.8	11	0.884
E	8	9	10	10	10	10	10	9	7	6	6	5			
Vejle amtskommune (VEJ)															
O	17	10	22	19	18	18	15	13	18	11	14	5	11.9	11	0.370
E	13	17	18	18	17	17	19	16	13	11	10	10			
Ringkøbing amtskommune (RIN)															
O	11	20	12	19	15	11	13	15	14	7	13	10	9.7	11	0.557
E	13	15	16	16	16	16	17	14	11	10	9	8			
Århus amtskommune (ÅRH)															
O	16	33	43	33	34	40	40	24	17	25	11	13	13.3	11	0.272
E	23	37	37	34	32	32	34	27	21	18	17	16			
Viborg amtskommune (VIB)															
O	7	12	11	13	19	19	8	12	9	7	6	5	11.1	11	0.431
E	10	11	12	13	13	13	13	11	9	9	8	8			
Nordjyllands amtskommune (NDJ)															
O	23	19	30	22	26	22	24	20	15	20	15	11	6.3	11	0.853
E	18	23	25	25	24	23	25	21	18	16	15	14			

Appendiks A.2

Svarpersonernes repræsentativitet

Det er ønskeligt at undersøge, om svarpersonerne (den realiserede stikprøve) er repræsentativ. Svarpersonerne er derfor underkastet samme analyse som stikprøven (jf. appendiks A.1).

Det konstateres, at svarpersonerne afspejler den definerede population med hensyn til de bedømte kendetegn, idet der *ikke* er fundet nogen signifikante forskelle mellem svarpersonernes og befolkningens fordeling på de undersøgte demografiske faktorer (jf. tabel A.2.1-A.2.3). Det konkluderes derfor, at svarpersonerne er repræsentativ for den voksne danske befolkning - hvilket også kunne konkluderes i forbindelse med projektets skovundersøgelser (jf. Jensen & Koch 1997, s. 144 ff).

Tabel A.2.1. Svarpersonernes fordeling efter køn og alder sammenlignet med befolkningens fordeling.

	Alder, år												χ^2	df	α
	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74			
Mænd															
O	79	122	141	122	125	121	97	109	85	72	55	53	11.6	11	0.395
E	83	115	127	124	115	113	126	106	82	70	64	56			
Kvinde															
r	96	118	126	120	120	108	163	113	82	74	72	60	16.3	11	0.131
O	84	118	128	125	118	117	129	110	89	80	77	76			
E															
I alt															
O	175	240	267	242	245	229	260	222	167	144	129	113	6.2	11	0.862
E	167	234	255	249	233	231	255	216	171	149	141	132			

ANM.: De anvendte symboler defineres i symbolfortegnelsen (appendiks A.4, s. 91).

Tabel A.2.2. Svarpersonernes fordeling efter køn og amtskommune sammenlignet med befolkningens fordeling.

	Amtskommune															χ^2	df	α
	13+14	KBH	FRB	ROS	VSJ	SST	BOR	FYN	SDJ	RIB	VEJ	RIN	ÅRH	VIB	NDJ			
Mænd																		
O	120	125	86	53	61	62	10	106	67	47	78	63	140	51	112	4.6	14	0.990
E	130	135	80	52	65	58	10	106	57	50	76	61	141	51	110			
Kvinder																		
O	127	151	89	62	68	53	12	121	56	46	78	76	145	63	105	11.3	4	0.660
E	141	150	85	55	68	61	10	111	59	51	80	62	150	53	116			
I alt																		
O	247	276	175	115	129	115	22	227	123	93	156	139	285	114	217	8.8	14	0.846
E	270	284	165	107	133	119	20	217	116	101	156	123	290	104	225			

ANM.: 13+14: Københavns og Frederiksberg kommuner. KBH(15) - NDJ(80): amtskommuner (se tabel A.2.3).

Tabel A.2.3. Svarpersonernes fordeling efter alder og amtskommune sammenlignet med befolkningens fordeling.

Alder, år													χ^2	df	α
16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74				
Københavns og Frederiksberg kommuner															
O	17	49	36	28	18	13	23	15	13	11	15	10	16.4	11	0.128
E	10	35	42	31	22	19	20	17	13	12	12	14			
Københavns amtskommune (KBH)															
O	20	19	29	29	33	20	45	23	16	13	12	17	16.9	11	0.111
E	18	22	25	28	27	26	30	27	21	18	18	16			
Frederiksborg amtskommune (FRB)															
O	13	17	14	15	15	14	18	24	18	12	9	6	6.2	11	0.860
E	13	13	15	17	17	17	22	19	14	11	9	8			
Roskilde amtskommune (ROS)															
O	9	10	12	13	8	10	15	18	8	8	3	1	7.4	11	0.767
E	8	10	11	12	11	11	14	13	9	7	5	4			
Vestsjællands amtskommune (VSJ)															
O	9	10	11	17	14	18	9	8	13	6	8	6	9.4	11	0.588
E	9	11	12	13	13	13	14	12	9	8	8	7			
Storstrøms amtskommune (SST)															
O	6	11	9	5	13	16	11	12	8	4	12	8	10.6	11	0.480
E	8	8	9	10	11	12	13	11	9	8	8	7			
Bornholms amtskommune (BOR)															
O	3			7			6			6			1.2	3	0.759
E	5			6			6			5					
Fyns amtskommune (FYN)															
O	14	25	27	29	17	18	23	22	13	16	8	15	8.7	11	0.651
E	16	23	23	22	22	21	24	20	16	14	14	13			
Sønderjyllands amtskommune (SDJ)															
O	5	8	12	13	16	8	16	13	8	7	12	5	9.9	11	0.537
E	9	10	11	12	12	12	13	11	10	8	8	7			
Ribe amtskommune (RIB)															
O	11	8	8	8	5	12	9	9	8	6	5	4	6.1	11	0.869
E	7	9	9	9	9	9	10	8	6	6	5	5			
Vejle amtskommune (VEJ)															
O	17	9	21	16	16	15	10	12	16	7	12	5	14.7	11	0.197
E	12	15	16	16	15	15	16	14	11	10	9	8			
Ringkøbing amtskommune (RIN)															
O	11	19	11	15	15	8	12	12	12	7	10	7	7.8	11	0.728
E	12	13	14	14	13	14	15	12	10	9	8	7			
Århus amtskommune (ÅRH)															
O	13	29	40	22	32	35	35	23	13	23	11	9	18.0	11	0.081
E	20	32	32	30	28	28	29	23	18	16	15	14			
Viborg amtskommune (VIB)															
O	7	9	10	12	18	19	7	12	8	6	2	4	17.3	11	0.101
E	9	10	10	11	11	11	12	10	8	8	7	7			
Nordjyllands amtskommune (NDJ)															
O	22	16	26	18	23	20	24	17	13	17	13	8	8.0	11	0.709
E	16	20	22	22	21	20	22	19	15	14	13	12			

Appendiks A.3

Indhøstede erfaringer til brug ved fremtidige undersøgelser

I dette appendiks gives der en række forslag til forbedringer af fremtidige dataindsamlinger og -analyser:

- 1) *Børns* naturanvendelse (og -præferencer) er *ikke* undersøgt i de her præsenterede studier. Sådanne undersøgelser anses for betydningsfulde, men vil kræve andre undersøgelsesteknikker. (Forskningscentret for Skov & Landskab har efterfølgende påbegyndt studier af børns anvendelse af byens parker (jf. f.eks. Holm 1996a, b og 1997)).
- 2) Spørgeskemaets spørgsmål nr. 16 (jf. bilag I.2) vedrørende, hvorvidt besøget var et led i et *fællesarrangement i naturen/landskabet uden for byen*, bør udvides med yderligere forklarende tekst for at fungere optimalt. (Svarene synes at indikere en overrepræsentation af naturbesøg med den nærmeste familie, jf. s. 35 f samt Jensen & Koch 1997, s. 40).
- 3) Ved fremtidige undersøgelser bør det erindres, at *kodningen af* spørgsmålene vedrørende *hvilket naturområde* der besøgte (spørgeskemaets spørgsmål nr. 6, jf. bilag I.2) er relativt ressourcekrævende.
- 4) Målingerne omkring *motivation/årsager* er *præliminære*. En mere præcis afdækning af disse kræver yderligere undersøgelser.
- 5) Ved fremtidige undersøgelser, hvor Registerlovgivningen kræver oprettelse af registerforskrifter for at sikre datasikkerheden for *følsomme personlige oplysninger*, bør det nøje overvejes, om de spørgsmål der ligger til grund for sådanne forskrifter er essentielle for undersøgelsens hovedformål (jf. s. 10 og 17).

Appendiks A.4

Symbolfortegnelse

p/α Signifikansniveau eller sandsynligheden for at forkaste nulhypotesen, når denne er sand (jf. f.eks. Koch 1978, s. 415).

χ^2 Teststørrelse i khi-i-anden testet¹⁾.

df Antal frihedsgrader.

E Forventet antal.

n Antal observationer i en enkelt stikprøve.

O Observeret antal.

s Standardafvigelse i en stikprøve.

\bar{x} Middelværdi i en stikprøve.

¹⁾ En introduktion til de benyttede statistiske tests er givet hos Koch (1978, s. 416).

APPENDIKS B:

RESULTATER FOR FORSKELLIGE BEFOLKNINGSGRUPPER

INDLEDNING

I dette appendiks præsenteres *udvalgte*¹⁾ forskelle mellem en række befolkningsgruppers besvarelse af de undersøgte emner - præsenteret i stort set samme rækkefølge som i afsnit 6. Samtlige gennemførte analyser findes i tabelform i det upublicerede sekundære bilag II.3.

De kategoriske variable - f.eks. aktiviteter og transportmiddel - er analyseret i forhold til baggrundsvariable - f.eks. køn og bopælsamt ved hjælp af χ^2 -test. Kun signifikante (statistisk sikre) sammenhænge omtales nærmere i teksten. - Det skal endvidere bemærkes, at det forhold, at der *ikke* kan konstateres en statistisk sikker sammenhæng/forskel mellem to variable, naturligvis også har interesse, men disse kommenteres af praktiske/pladsmæssige årsager ikke nærmere i den efterfølgende tekst. Signifikansniveauet for statistisk sikkerhed er i sig selv en arbitrær størrelse. De traditionelle grænser er *p*-værdierne: <0.05, <0.01 eller <0.001 (testvariablens værdi er signifikant på henholdsvis 5%-, 1%- og 0.1%-niveau - eller *, ** og ***). Ofte anvendes 5%-niveauet som det krav, der skal være opfyldt for at man taler om sikre sammenhænge/forskelle. I det efterfølgende stilles der endnu større krav til sikkerheden for signifikans, idet *kun sammenhænge/forskelle der er signifikant på 1%-niveau (**)* omtales (og hvor det traditionelle krav om, at mere end 75% af cellerne indeholder 5 eller flere observationer er opfyldt).

Det bør fremhæves, at den anvendte analysemetodik kan foranledige læsere til at begå alvorlige fortolkningsfejl: I undersøgelser som denne, der er af deskriptiv/komparativ karakter, kan der *ikke* siges noget om årsag og virkning, idet *andre* variable kan have en afgørende vekselvirkning med den variabel, som man tror "forklarer" en fundet sammenhæng (se f.eks. Rosenberg 1968, Zeisel 1968, s. 118 ff, Koch 1977, s. 21 ff og Koch & Jensen 1988, s. 293 ff). - Når det f.eks. som omtalt på s. 96 kan konstateres, at flere kvinder end mænd samler bær, svampe mm., kan der således kun gisnes om årsagen.

Hertil kommer, at når der er gennemført så mange statistiske tests, som det er tilfældet, så *skal* nogle af disse vise signifikans (jf. f.eks. Hilden 1980) - tilstedeværelsen af statistisk signifikans bør derfor ikke overfortolkes.

Endvidere kan visse af de fundne forskelle/sammenhænge synes indlysende (jf. f.eks. s. 117 hvor den klare sammenhæng, at flere bådejere end ikke-bådejere var ude at sejle i forbindelse med det seneste naturbesøg, refereres). - Sådanne resultater kan tolkes som sammenhænge, der er med til at øge tilliden til de gennemførte undersøgelser (gyldighed).

¹⁾ Idet der er tale om *forfatterens beskrivelse af udvalgte forskelle/variable*, kan det anbefales den særligt interesserede læser evt. at studere det samlede bilag II.3 og gøre sine egne bedømmelser.

De præsenterede resultater er, som tidligere nævnt, opdelt efter baggrundsvARIABLE¹⁾. Det er således muligt at finde forskelle/sammenhænge/resultater for den/de befolkningsgrupper man er specielt interesseret i: Er der eksempelvis forskel mellem: mænd/kvinder?; københavnere/vestjyder?; børnefamilier/ikke-børnefamilier?; agerer medlemmer/ikke-medlemmer af forskellige foreninger forskelligt? osv.

I nedennævnte beskrivelser anvendes betegnelserne "flere/færre". Disse betegnelser skal naturligvis forstås relativt, og for at sætte sammenhænge i perspektiv kan det være nyttigt at opsøge besvarelserne for den samlede population i afsnit 6 - eller måske endda søge den fuldstændige dokumentation i det upublicerede sekundære bilag II.3, der kan erhverves fra Forskningscentret for Skov & Landskab.

Afslutningsvis skal det nævnes, at der ved de nedennævnte variable er angivet, på hvilket grundlag variabelen er defineret samt antal svarpersoner (*n*).

RESULTATER

Køn

(Defineret pba. CPR, *n*=2488).

Mænd (n=1225): Flere besøgte vandløb. Flere besøgte naturen alene. Færre kom i store grupper (mere end 8 personer). Færre oplevede naturen, gik en tur, sad stille og spiste, samlede bær, svampe mm. &²⁾ var ude at ride. Flere cyklede på mountainbike, var på jagt, var ude at fiske, sejlede i motorbåd & var på arbejde. Flere kørte på knallert ud til naturen. Færre anvendte hest, bus/rutebil & tog/S-tog. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til markveje og stier, udlægges til naturområder, udnyttes til græssende dyr samt, at arealer nær vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes i tilknytning til eksisterende skov. Færre ønsker bedre offentlig transport & flere toiletter. Flere ønsker flere anlæg til sportsakti-

¹⁾ BaggrundsvARIABLENE er analyseret i forhold til det samme antal afhængige variable, og alle forskelle på 1%-signifikansniveau er beskrevet i de efterfølgende tekstafsnit for hver baggrundsvARIABLE (dog er ikke alle holdningsspørgsmål analyseret i forhold til alle baggrundsvARIABLE, idet dette anses for meningsløst - f.eks. årstid for besvarelse af spørgeskemaet). - Et *meget overordnet/groft* overblik over hvilke baggrundsvARIABLE der især udviser forskelle, kan ses af størrelsen af de enkelte baggrundsvARIABLES tekstafsnit i det efterfølgende (sammenlign f.eks. alder, s. 96 ff og medlemskab af Danmarks Naturfredningsforening, s. 123 f) - velvidende, at det naturligvis er de fundne forskelle der er interessante, og ikke blot antallet heraf.

²⁾ "&" anvendes generelt i dette afsnit som afslutning på en rækkefølge inden for samme variabel-kategori (her aktiviteter).

viteter, flere snoede vandløb, flere skove, renere søer & særlige områder til mountainbike(cykler).

Kvinder (n=1263): Færre besøgte vandløb. Flere kom i store grupper (mere end 8 personer). Flere oplevede naturen, gik en tur, sad stille og spiste, samlede bær, svampe mm. & var ude at ride. Færre cyklede på mountainbike, var på jagt, var ude at fiske, sejlede i motorbåd & var på arbejde. Færre kørte på knallert ud til naturen. Flere anvendte hest, bus/rutebil & tog/S-tog. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til markveje og stier, udlægges til naturområder, udnyttes til græssende dyr samt, at arealer nær vandløb og søer udlægges til naturområder. Færre mener, at 100 ha ny skov bør plantes i tilknytning til eksisterende skov. Flere ønsker bedre offentlig transport & flere toiletter. Færre ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter, flere snoede vandløb, flere skove, renere søer & særlige områder til mountainbike(cykler).

Alder

(Defineret pba. CPR, $n=2488$).

16-20 årige (n=235): Flere har besøgt naturen inden for 2-4 uger & 1-4 måneder. Færre har besøgt naturen en lørdag/søndag. Flere har besøgt naturen en dag i en ferie. Flere med lange besøg (over 5 timer). Færre kom i grupper på 2 personer. Flere kom i grupper på mere end 8 personer. Færre oplevede naturen & gik en tur. Flere løb en tur, cyklede på mountainbike, overnattede i naturen, var ude at bade/tog solbad & havde "andre" aktiviteter. Flere cyklede, kørte på knallert & anvendte bus/tog ud til naturen. Færre kørte i personbil ud til naturen. Færre fulgte en afmærket rute. Færre fulgte en Marguerit-rute. Flere besøgte stranden det sidste år. Færre mener, at det er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove & plukke blomster og samle bær mm. i statsskovene til eget brug. Flere mener, at det ikke er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove. Flere mener, at det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Flere "ved ikke", om det er tilladt at plukke blomster og samle bær mm. i statsskovene. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & udlægges til naturområder. Flere er "ligeglade" med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid en årrække, tilplantes med juletræer, tilplantes med løvtræer, anvendes til markveje og stier & anvendes til græssende dyr. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til golfbaner. Færre ønsker flere toiletter. Flere ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter, flere

snoede vandløb, flere skove, renere strande, renere søer, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler) & flere primitive lejrpladser.

21-40 årige (n=991): Færre har besøgt naturen samme dag & for mere end et år siden. Flere har besøgt naturen inden for 1-2 uger. Færre kom i grupper på 2 personer. Flere kom i grupper på 3, 4 og 5-8 personer. Færre cyklede en tur. Flere var ude at fiske & var ude at bade/tog solbad. Færre fulgte en afmærket rute. Færre fulgte en Marguerit-rute. Færre mener, at det er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove. Flere "ved ikke", om det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er tilladt at færdes på vejene i de private skove om natten. Færre "ved ikke", om det er tilladt at færdes på vejene i de private skove om natten. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer ved vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som én ny skov. Færre "ved ikke" hvordan 100 ha ny skov bør placeres. Færre mener, at der ikke bør plantes mere skov. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til golfbaner. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder. Flere ønsker etablering af flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere snoede vandløb, flere skove, bedre oplysning om områdets muligheder, flere naturområder, primitive lejrpladser & flere engarealer. Færre ønsker flere toiletter & flere parkeringspladser. Færre mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

41-60 årige (n=861): Færre har besøgt naturen inden for 2-4 måneder. Flere kom i grupper på 2 personer. Færre kom i grupper på 5 personer og derover. Færre var ude at bade/tog solbad. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer, anvendes til markveje og stier & anvendes til græssende dyr. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til golfbaner. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder. Færre ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter, flere snoede vandløb, flere skove, renere strande, renere søer & flere naturområder. Flere ønsker bedre færdselsmuligheder langs hegn/skel.

61-77 årige (n=401): Flere har besøgt naturen samme dag & for mere end et år siden. Flere har besøgt naturen en hverdag. Færre har besøgt naturen en lørdag/søndag & en fridag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med naturbesøget. Færre besøgte engarealer. Færre med korte besøg (under 15 minutter). Flere kom i grupper på 2 personer. Færre løb

en tur, overnattede i naturen & var ude at bade/tog solbad. Flere kørte en tur i bil & fotograferede. Færre kom til fods ud i naturen. Flere kørte i personbil ud til naturen. Flere fulgte en afmærket rute. Flere fulgte en Marguerit-rute. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre besøgte stranden det sidste år. Færre mener, at det ikke er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove. Flere "ved ikke", om det er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove, at cykle uden for veje og stier i statsskovene & at færdes på vejene i de private skove om natten. Færre mener, at det ikke er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Færre mener, at det er tilladt at færdes på vejene i de private skove om natten. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække/for altid & tilplantes med løvtræer. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer & anvendes til græssende dyr. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til golfbaner. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder & arealer nær vandløb og søer udlægges til naturområder. Færre mener, at 100 ha ny skov bør plantes som én ny skov. Færre mener, at 100 ha ny skov bør plantes i tilknytning til eksisterende skov. Flere "ved ikke" hvordan 100 ha ny skov bør placeres. Færre mener, at ny skov bør placeres tæt ved byerne. Flere mener, at der ikke bør plantes mere skov. Flere "ved ikke" hvordan ny skov bør placeres (by/land). Færre ønsker etablering af flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere anlæg til sportsaktiviteter, snoede vandløb, flere skove, flere muligheder for rundture, renere strande, renere søer, oplysning om områdets muligheder, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler), primitive lejrpladser, bedre færdselsmuligheder på græsarealer & flere engarealer. Flere ønsker flere toiletter & flere parkeringspladser. Flere mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

Køn & alder

(Defineret pba. CPR, $n=2488$).

16-20 årige mænd ($n=114$): Flere har besøgt naturen for 1/2-2 måneder siden. Flere besøgte naturen en fridag. Færre med besøg på ca. 1/2 time. Flere med lange besøg (over 5 timer). Flere med korte besøg (under 15 minutter). Færre kom i grupper på 2 personer. Flere kom i store grupper (større end 8 personer). Færre oplevede naturen, gik en tur & samlede bær, svampe mm. Flere løb en tur, cyklede på mountainbike & havde "andre" aktiviteter. Færre fulgte en Marguerit-rute. Flere har besøgt stranden det sidste år. Færre mener, at det er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove. Flere er "ligeglad" hvorvidt landbrugsarealer eventuelt

braklægges i en årrække/for altid, tilplantes med juletræer, tilplantes med juletræer, anvendes til markveje og stier & bruges til græssende dyr eller ej. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til golfbaner. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter, renere strande & særlige områder til mountainbike(cykler). Flere ønsker flere snoede vandløb, renere søer & flere primitive overnatningsmuligheder.

21-40 årige mænd (n=503): Flere har besøgt naturen for 1-2 uger siden. Færre besøgte naturen en hverdag. Flere besøgte naturen en lørdag/søndag. Flere besøgte vandløb. Færre kom i grupper på 2 personer. Flere kom i grupper på 4 personer. Flere var ude at fiske og på jagt. Færre samlede bær, svampe mm. Færre fulgte en Marguerit-rute. Flere færdedes uden for veje og stier. Flere mener, at det er tilladt at færdes på vejene i de private skove om natten. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid & tilplantes med juletræer. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til markveje og stier. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere er "lige glade" med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt anvendes til græssende dyr eller ej. Færre ønsker flere toiletter. Flere ønsker etablering af flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere snoede vandløb, flere skove, renere søer, flere primitive overnatningsmuligheder, flere naturområder, flere engarealer & bedre oplysning om områdets muligheder.

41-60 årige mænd (n=404): Færre har besøgt naturen for 2-4 uger & 2-4 måneder siden. Færre besøgte naturen en feriedag. Flere besøgte naturen en lørdag/søndag. Færre med korte besøg (under 15 minutter). Flere kom alene. Færre kom i større grupper (større end 5 personer). Færre kørte en tur i bil, sad stille og spiste mad, samlede bær, svampe mm. & var ude at bade/tage solbad. Flere mener, at det er tilladt at plukke blomster og samle bær mm. i statsskovene. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder samt, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere ønsker bedre færdselsmuligheder langs hegn/skel.

61-77 årige mænd (n=182): Flere har besøgt naturen samme dag. Flere besøgte naturen en hverdag. Færre besøgte naturen en lørdag/søndag. Færre med besøg på ca. et kvarter. Færre med korte besøg (under 15 minutter). Flere kom i grupper på 2 personer. Færre kom i grupper på 4 personer. Færre oplevede naturen & samlede bær, svampe mm. Flere kørte en tur i bil & var på jagt/fiskeri. Flere fulgte en afmærket rute. Flere

fulgte en Marguerit-rute. Flere færdedes uden for veje og stier langs vandløb. Flere "ved ikke" om det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene & færdes på vejene i de private skove om natten. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække/for altid & tilplantes med juletræer. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med løvtræer, udlægges til naturområder samt, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til golfbaner. Flere "ved ikke" hvorvidt 100 ha ny skov bør plantes som én ny skov eller flere. Flere ønsker flere toiletter. Færre ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter, etablering af flere udsigtspunkter/kælkebakker, bedre muligheder for at foretage rundture, bedre oplysning om områdets muligheder, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler) & flere primitive overnatningsmuligheder. Flere er positive over for arbejdspladser, selvom det i visse tilfælde kan skade naturværdierne.

16-20 årige kvinder (n=121): Flere har besøgt naturen for 1-4 måneder siden. Flere besøgte naturen en feriedag. Færre besøgte naturen en lørdag/søndag. Flere med lange besøg (over 5 timer). Flere med besøg på ca. 1/2 time. Færre kom i grupper på 4 personer. Flere kom i store grupper (større end 8 personer). Flere løb en tur, var ude at bade/tog solbad & havde "andre" aktiviteter. Færre fulgte en Marguerit-rute. Flere mener, at det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det ikke er tilladt at plukke blomster og samle bær mm. i statsskovene. Flere "ved ikke", om det er tilladt at plukke blomster og samle bær mm. i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & udlægges til naturområder. Flere er "ligeglade" med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer, anvendes til markveje og stier & bruges til græssende dyr eller ej. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til golfbaner. Flere ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter, flere skove, flere naturområder & flere primitive overnatningsmuligheder. Flere ønsker renere strande & renere søer. Flere er positive over for naturværdierne, selvom det i visse tilfælde kan koste arbejdspladser.

21-40 årige kvinder (n=488): Færre har besøgt naturen samme dag og for mere end et år siden. Flere besøgte naturen en feriedag. Flere besøgte marken. Flere med korte besøg (under 15 minutter). Færre med lange besøg (over 5 timer). Færre kom alene og i grupper på 2 personer. Flere kom i grupper på 3 personer eller mere. Flere gik en tur, sad stille og spiste mad, samlede bær, svampe mm., var ude at bade/tog solbad & havde "andre" aktiviteter. Færre fulgte en Marguerit-rute. Færre færdedes

uden for veje og stier langs vandløb. Færre mener, at det er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere ønsker etablering af flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere primitive overnatningsmuligheder & bedre oplysning om områdets muligheder. Flere er positive over for naturværdierne, selvom det i visse tilfælde kan koste arbejdspladser.

41-60 årige kvinder (n=457): Flere har besøgt naturen for over et år siden. Færre besøgte marken. Flere med besøg på ca. 2 timer. Flere kom i grupper på 2 personer. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til markveje og stier & golfbaner. Færre er "ligeglade" med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt anvendes til græssende dyr eller ej. Flere oplevede naturen, gik en tur & sad stille og spiste. Flere ønsker flere toiletter.

61-77 årige kvinder (n=219): Flere har besøgt naturen for over et år siden. Flere besøgte naturen en hverdag. Færre besøgte naturen en fridag. Færre besøgte engen & vandløb. Færre med lange besøg (over 8 timer). Flere med besøg på 1-2 timer. Flere kom i grupper på 2 personer. Færre løb en tur. Flere kørte en tur i bil & sad stille og spiste. Flere samlede bær, svampe mm. Flere fulgte en afmærket rute. Flere fulgte en Marguerit-rute. Færre færdedes uden for veje og stier. Færre har besøgt stranden det sidste år. Færre mener, at det ikke er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove. Flere "ved ikke" om det er tilladt at cykle på skovvejene i de private skove, tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene & færdes på vejene i de private skove om natten. Flere mener, at det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække/for altid & tilplantes med juletræer. Færre er "ligeglade" med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt anvendes til græssende dyr eller ej. Flere "ved ikke" hvorvidt 100 ha ny skov bør plantes som én ny skov eller flere. Færre ønsker etablering af flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere snoede vandløb, flere skove, bedre muligheder for at foretage rundture, bedre oplysning om områdets muligheder, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler), flere primitive overnatningsmuligheder, bedre færdselsmuligheder langs hegn/skel & flere engarealer. Flere ønsker flere toiletter. Flere er positive over for arbejdspladser, selvom det i visse tilfælde kan skade naturværdierne.

Bopælsamt(Defineret pba. CPR, $n=2488$).

Københavns kommune ($n=207$): Færre har besøgt naturen en hverdag. Flere har besøgt naturen en feriedag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med naturbesøget. Flere besøgte stranden & havet. Færre besøgte marken. Færre luftede hund. Flere sad stille og spiste & var ude at bade/tage solbad. Færre færdedes på marken uden for vej og sti. Færre besøgte Blå Flag-strande. Flere "ved ikke" om man har besøgt Blå Flag-strande. Blå Flag-strande havde betydning for færre ved valg af strand. Flere mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Færre mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere "ved ikke" om landbrugsarealer eventuelt bør tilplantes med juletræer. Flere ønsker bedre offentlig transport. Flere ønsker flere skove, renere strande, renere søer, flere naturområder & flere engarealer.

Frederiksberg kommune ($n=47$): Færre har besøgt naturen en hverdag. Flere har besøgt naturen en fridag & en feriedag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med naturbesøget. Flere besøgte stranden & havet. Færre besøgte marken & vandløb. Færre luftede hund. Flere cyklede en tur, sad stille og spiste & var ude at bade/tage solbad. Færre færdedes på marken uden for vej og sti. Flere færdedes på stranden uden for vej og sti. Færre besøgte Blå Flag-strande. Flere "ved ikke" om man har besøgt Blå Flag-strande. Flere "ved ikke" om det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Flere mener, at det er en dårlig ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere ønsker bedre offentlig transport. Flere ønsker flere skove, renere strande, renere søer, flere naturområder & flere engarealer.

Københavns amt ($n=285$): Færre har besøgt naturen en hverdag. Flere har besøgt naturen en feriedag. Færre besøgte marken & heden. Flere besøgte søer. Færre luftede hund. Færre færdedes på marken uden for vej og sti. Flere mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til markveje og stier. Flere ønsker renere søer.

Frederiksborg amt ($n=180$): Flere besøgte skoven og søer. Færre besøgte heden. Færre færdedes på stranden uden for vej og sti. Flere mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Færre "ved ikke" om det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere "ved ikke" om det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Færre ønsker

bedre offentlig transport, flere skove & renere strande.

Roskilde amt (n=117): Færre besøgte skoven, havet, heden, søer & vandløb. Flere besøgte andre naturtyper. Flere cyklede en tur. Flere færdedes på stranden uden for vej og sti. Blå Flag-strande havde betydning for færre ved valg af strand. Flere ønsker renere strande. Færre ønsker renere søer, flere naturområder & flere engarealer.

Vestsjællands amt (n=132): Færre besøgte heden. Færre cyklede en tur. Blå Flag-strande havde betydning for flere ved valg af strand. Flere mener, at det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere "ved ikke" om det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Færre ønsker bedre offentlig transport.

Storstrøms amt (n=117): Flere besøgte stranden. Færre besøgte havet, heden & søer. Flere luftede hund & cyklede en tur. Flere færdedes på stranden uden for vej og sti. Færre "ved ikke" om man har besøgt Blå Flag-strande. Blå Flag-strande havde betydning for flere ved valg af strand. Flere "ved ikke" om det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en dårlig ide at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til markveje og stier. Færre ønsker flere skove & renere søer.

Bornholms amt (n=22): Flere har besøgt naturen en hverdag. Færre har besøgt naturen en lørdag/søndag. Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med naturbesøget. Flere besøgte stranden & havet. Færre besøgte marken, heden & vandløb. Færre gik en tur, sad stille og spiste & var ude at bade/tage solbad. Færre færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes på stranden uden for vej og sti. Blå Flag-strande havde betydning for færre ved valg af strand. Flere mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre "ved ikke" om landbrugsarealer eventuelt bør tilplantes med juletræer. Flere "ved ikke" om landbrugsarealer eventuelt bør udnyttes til markveje og stier. Færre ønsker flere skove & flere naturområder. Flere ønsker renere strande.

Fyns amt (n=234): Flere besøgte stranden. Færre besøgte søer. Færre luftede hund. Færre færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes på stranden uden for vej og sti. Flere mener, at det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Færre "ved ikke" om det ikke er tilladt at cykle på pri-

vate markveje. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til markveje og stier.

Sønderjyllands amt (n=125): Færre besøgte skoven. Flere besøgte stranden, havet & marken. Flere færdedes på marken & stranden uden for vej og sti. Færre "ved ikke", om det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Færre "ved ikke" om det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre ønsker flere naturområder.

Ribe amt (n=96): Flere besøgte heden. Flere luftede hund. Flere "ved ikke", om det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere "ved ikke" om det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere "ved ikke" om landbrugsarealer eventuelt bør udnyttes til markveje og stier. Færre ønsker renere søer.

Vejle amt (n=160): Flere besøgte skoven, marken & vandløb. Flere gik en tur. Færre cyklede en tur. Flere sad stille og spiste. Flere færdedes uden for vej og sti. Færre ønsker flere skove & flere naturområder.

Ringkøbing amt (n=144): Færre besøgte stranden. Flere besøgte heden. Flere færdedes på marken uden for vej og sti. Færre færdedes på stranden uden for vej og sti. Blå Flag-strande havde betydning for færre ved valg af strand. Flere mener, at det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre ønsker bedre offentlig transport, renere strande & renere søer.

Århus amt (n=288): Flere besøgte søer. Flere gik en tur. Færre cyklede en tur. Flere "ved ikke" om det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene.

Viborg amt (n=115): Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med naturbesøget. Færre besøgte stranden. Flere besøgte heden. Færre cyklede en tur. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes på marken uden for vej og sti. Færre færdedes på stranden uden for vej og sti. Blå Flag-strande havde betydning for færre ved valg af strand. Flere "ved ikke" om det ikke er tilladt at cykle på private markveje. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere mener, at det er en dårlig ide at landbrugsarealer eventuelt udnyttes til markveje og stier. Færre ønsker bedre offentlig transport, renere strande & flere engarealer.

Nordjyllands amt (n=220): Flere besøgte heden. Færre cyklede en tur & var ude at bade/tage solbad. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes på marken uden for vej og sti. Færre færdedes på stranden uden for vej og sti. Flere besøgte Blå Flag-strande. Færre "ved ikke" om man har besøgt Blå Flag-strande. Blå Flag-strande havde betydning for flere ved valg af strand. Flere mener, at det er en god ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere "ved ikke" om landbrugsarealer eventuelt bør udnyttes til markveje og stier. Færre ønsker bedre offentlig transport, renere søer & flere engarealer.

"By/land" (Geokode2-klassificeret)

(Defineret pba. Danmarks Statistik, n=2488).

Københavns, Frederiksberg og Amager kommuner (n=276): Færre med naturbesøg samme dag. Færre besøgte naturen en hverdag; flere en feriedag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte skoven, marken & engen. Flere besøgte stranden. Flere har besøg over ca. 2 timer. Færre luftede hund. Flere sad stille og spiste, fotograferede & var ude at bade/tog solbad. Flere har en transporttid over ca. 1 time. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Færre besøgte Blå Flag-strande i løbet af det sidste år; flere "ved ikke" hvorvidt sådanne strande er besøgt. Flere mener, at det er tilladt, at gå uden for veje og stier i statskovene. Flere "ved ikke" hvorvidt det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statskovene. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere "ved ikke" hvorvidt 100 ha ny skov bør plantes som én ny skov eller som flere. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere skove, renere strande og søer, flere naturområder & flere engarealer.

Københavns amt (nordlige kommuner) (n=98): Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte skoven, mosen & søen. Færre besøgte stranden, marken & engen. Flere har besøg på ca. 1/2 time. Færre luftede hund, fotograferede & var ude at bade/tog solbad. Færre har en transporttid under ca. 1 time. Færre færdedes uden for vej og sti på marken og på stranden. Flere færdedes uden for vej og sti i skovbunden. Flere mener, at det er tilladt, at gå uden for veje og stier i statskovene. Flere "ved ikke" hvorvidt det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statskovene. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes i forbindelse med eksisterende skovarealer. Færre ønsker bedre offentlig transport. Flere ønsker renere søer.

Københavns amt (vestlige kommuner) (n=157): Flere med naturbesøg for mere end ét år siden. Færre besøgte naturen en hverdag; flere en feriedag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte søen. Flere fotograferede & var ude at bade/tog solbad. Færre har en transporttid under ca. 1 time. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere mener, at det er tilladt, at gå uden for veje og stier i statsskovene, og at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere snoede vandløb, flere skove, renere søer, flere naturområder & flere engarealer.

Odense kommune (n=88): Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte skoven & mosen. Flere besøgte stranden. Flere har besøg på 5 timer eller mere. Flere var ude at bade/tog solbad. Flere har en transporttid over ca. 1/2 time. Færre færdedes uden for vej og sti langs hegn og skel. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som flere nye skove.

Århus kommune (n=141): Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte skoven & stranden. Færre besøgte engen & mosen. Færre fotograferede & var ude at bade/tog solbad. Færre færdedes uden for vej og sti langs hegn og skel. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Færre besøgte Blå Flag-strande i løbet af det sidste år; flere "ved ikke" hvorvidt sådanne strande er besøgt. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som én nye skov. Flere ønsker renere strande og søer, flere naturområder & flere engarealer.

Aalborg kommune (n=68): Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte skoven, engen, mosen & søen. Flere har besøg på ca. 1/2 timer. Flere luftede hund. Færre var ude at bade/tog solbad. Færre færdedes uden for vej og sti i skovbunden. Flere besøgte Blå Flag-strande i løbet af det sidste år; færre "ved ikke" hvorvidt sådanne strande er besøgt. Flere "ved ikke" hvorvidt det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som flere nye skove. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere snoede vandløb, renere søer & flere engarealer.

Øvrige bykommuner (n=773): Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte skoven. Færre besøgte mosen. Færre ønsker flere skove.

Landkommuner (n=887): Flere med naturbesøg samme dag. Flere besøgte naturen en hverdag; færre en feriedag. Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte stranden. Flere besøgte marken, engen & mosen. Flere har besøg på ca. 1 time og derunder. Flere luftede hund. Færre sad stille og spiste & var ude at bade/tog solbad. Flere har en transporttid under 5 min. Flere færdedes uden for vej og sti på marken & langs hegn og skel. Færre mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere snoede vandløb, renere strande og søer, flere naturområder & flere engarealer.

Naturegeografisk region

(Defineret pba. Nordiska Ministerrådet (1977) samt CPR, n=2488).

Vestjylland (n=266): Færre besøgte stranden ved det sidste naturbesøg. Flere besøgte marken, engen & heden. Færre gik en tur. Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Blå Flag havde betydning for færre ved valg af strand. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre ønsker bedre offentlig transport, renere strande og søer, flere naturområder & flere engarealer.

Det midtjyske søhøjland (n=158): Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte stranden & havet. Flere besøgte marken, engen & heden. Flere gik en tur. Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere snoede vandløb, renere strande, flere naturområder & flere engarealer.

Vestlige Limfjordsområde (Thy) (n=65): Flere besøgte stranden ved det sidste naturbesøg. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre ønsker bedre offentlig transport & flere engarealer.

Himmerland-Djursland-Nordsjælland (n=288): Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere besøgte en Blå Flag-strand. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre ønsker bedre offentlig transport, renere strande og søer, flere naturområder & flere engarealer.

Vendsyssel (n=107): Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte stranden & engen ved det sidste naturbesøg. Flere besøgte marken & heden. Færre gik en tur. Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere besøgte en Blå Flag-strand. Blå Flag havde betydning for flere ved valg af strand. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre ønsker bedre offentlig transport.

Sydøst Danmark (n=1582): Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte stranden. Færre besøgte heden. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere snoede vandløb, renere strande og søer, flere naturområder & flere engarealer.

Bornholm (n=22): Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte stranden & havet. Færre besøgte marken & heden. Færre gik en tur. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere ønsker bedre offentlig transport & renere strande. Færre ønsker flere snoede vandløb & flere naturområder.

Region

(Defineret pba. Koch (1978, s. 451) samt CPR, $n=2488$).

København (n=538): Færre besøgte naturen samme dag & inden for den seneste uge. Færre besøgte naturen en hverdag. Flere en fridag & en feriedag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste besøg i naturen. Flere besøgte stranden & søer. Færre besøgte marken, engen & heden. Færre luftede hund & var på jagt. Flere sad stille og spiste & var ude at bade/tog solbad. Flere anvendte mere end 1/2 time på transporten ud til naturen. Flere anvendte bus/tog & cykel som transportmiddel ud til naturen; færre personbil. Flere fulgte en afmærket cykelrute. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Færre havde besøgt Blå Flag-strande i løbet af året; flere "ved ikke" hvorvidt sådanne strande er besøgt. Flere mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskoven. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som én ny skov. Flere mener, at ny skov bør plantes

tæt ved byen. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere snoede vandløb, flere skove, renere strande og søer, bedre oplysning om områdets muligheder, flere naturområder & flere engarealer.

Vestjylland (n=285): Færre besøgte naturen en lørdag/søndag. Færre besøgte skoven, stranden & søer. Flere besøgte marken, engen & heden. Flere luftede hund & var på jagt. Flere anvendte under 5 min. & over ca. 1 time på transporten ud til naturen. Flere anvendte personbil som transportmiddel ud til naturen; færre bus/tog. Færre fulgte en afmærket cykelrute. Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Færre mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som flere nye skov. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere snoede vandløb, flere skove, renere strande og søer, flere naturområder & flere engarealer. Flere ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter.

Øvrige Danmark (n=1665): Flere besøgte naturen samme dag & inden for den seneste uge. Færre besøgte naturen en feriedag. Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste besøg i naturen. Flere besøgte skoven. Færre besøgte søer. Flere luftede hund & sad stille og spiste. Færre var ude at bade/tog solbad. Færre anvendte over 1/2 time på transporten ud til naturen. Flere anvendte personbil som transportmiddel ud til naturen; færre bus/tog. Færre fulgte en afmærket cykelrute. Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Flere havde besøgt Blå Flag-strande i løbet af året; færre "ved ikke" hvorvidt sådanne strande er besøgt. Færre mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre mener, at ny skov bør plantes tæt ved byen. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere skove, bedre oplysning om områdets muligheder, flere naturområder & flere engarealer.

Opvækst (fra 0-14 år)

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E26/F25, $n=2408$; partielt bortfald: $n=80$, 3.2%).

På landet/i landsby (n=1020): Flere besøgte naturen samme dag. Færre besøgte naturen for mere end 2 uger siden. Flere besøgte naturen en hverdag. Færre besøgte naturen en feriedag. Færre overnattede i forbindelse

med det sidste naturbesøg. Færre besøgte stranden. Flere besøgte marken, engen & mosen. Færre deltog i et fællesarrangement. Flere var på jagt. Færre var ude at bade/tage solbad. Flere med kort transporttid (under 5 min.). Færre med en transporttid på ca. 1 time. Færre anvendte bus/tog ud til naturen. Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Færre mener, at det er tilladt at færdes uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække, at der anlægges markveje og stier, udlægges til naturområder samt, at arealer langs vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere mener, at 100 ha ny skov skal plantes som flere skove. Flere mener, at ny skov bør plantes ude på landet. Færre ønsker renere strande, renere søer & bedre oplysning om områdets muligheder.

I mindre by (under 10 000 indbyggere) (n=433): Flere besøgte naturen en fridag. Færre besøgte engen & mosen. Flere med en transporttid på 5-10 min. Flere anvendte hest/båd ud til naturen. Færre "ved ikke" om det er tilladt eller ej at færdes uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække. Flere er ligeglade med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid & udlægges til naturområder eller ej. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer langs vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere "ved ikke" hvorvidt 100 ha ny skov skal plantes som én skov eller plantes som flere skvområder. Flere mener, at der bør fældes skov (fremfor tilplantning). Færre ønsker bedre offentlig transport & flere snoede vandløb.

I større by (over 10 000 indbyggere) (n=567): Færre besøgte naturen samme dag. Flere besøgte naturen for mere end 2 uger siden. Færre besøgte naturen en hverdag. Færre besøgte naturen en lørdag/søndag & en feriedag. Flere besøgte stranden. Færre besøgte marken. Færre besøgte engen & mosen. Færre var på jagt. Flere var ude at bade/tage solbad. Færre med kort transporttid (under 5 min.). Flere med en transporttid på ca. 1 time. Færre anvendte cykel ud til naturen. Flere anvendte personbil ud til naturen. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere er ligeglade med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække eller ej, tilplantes med juletræer & tilplantes med nåltræer. Færre mener, at det er en dårlig ide, at der eventuelt anlægges markveje og stier på landbrugsarealer, at der udlægges naturområder samt, at arealer langs vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere ønsker renere strande & bedre oplysning om områdets muligheder.

I hovedstadsområdet (n=388): Færre besøgte naturen samme dag. Flere besøgte naturen for mere end 2 uger siden. Flere besøgte naturen en feriedag. Flere overnattede i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte marken. Flere besøgte mosen. Flere deltog i et fællesarrangement. Færre var på jagt. Flere var ude at bade/tage solbad. Færre med kort transporttid (under 10 min.). Flere med lang transporttid (længere end 1/2 time). Flere anvendte cykel, MC/knallert & bus/tog ud til naturen. Færre anvendte personbil ud til naturen. Flere mener, at det er tilladt at færdes uden for veje og stier i statsskovene. Færre er ligeglad med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid eller ej. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med nåletræer. Færre mener, at det er en dårlig ide, at der eventuelt anlægges markveje og stier på landbrugsarealer, at der udlægges naturområder, samt at arealer langs vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere mener, at 100 ha ny skov skal plantes som én skov. Flere mener, at ny skov bør plantes tæt på byerne. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere snoede vandløb, renere søer & bedre oplysning om områdets muligheder.

Familietype

(Defineret pba. Danmarks Statistik, $n=2487$; partielt bortfald: $n=1$, 0.04%).

Enlige uden børn (n=737): Flere har besøgt naturen for mere end et år siden. Færre besøgte naturen en lørdag/søndag. Flere kommer alene i naturen (!). Færre gik en tur, kørte en tur i bil. Flere cyklede en tur. Færre havde en transporttid under 10 min. & flere over ca. 1 time. Flere anvendte cykel, MC/knallert & bus/tog og færre personbil som transportmiddel ud til naturen. Færre har besøgt Blå Flag-strande. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer, udnyttes til golfbaner & græssende dyr. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes ved eksisterende skovområder & færre at arealet fordeles på flere nye skove. Færre ønsker flere udsigtpunkter/kælkebakker, flere husdyr at se på. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere skove, renere strande, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler), bedre færdselsmuligheder langs vandløb.

Enlige med børn (n=93): Flere har besøgt naturen for mere end 2 uger siden. Flere besøgte naturen en feriedag. Flere kommer i grupper på 3 personer & i grupper større end 8 personer. Færre gik en tur, kørte en tur i bil. Flere cyklede en tur & foretog sig "andre" aktiviteter. Flere "ved

ikke” hvorvidt man har besøgt Blå Flag-strande. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer, udnyttes til golfbaner. Færre mener, at 100 ha ny skov bør plantes som ét nyt skovområder & flere at arealet fordeles på flere nye skove. Flere ønsker flere udsigtspunkter/kælkebakker, bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, bedre oplysninger om områdets muligheder, flere primitive lejrpladser. Færre ønsker flere skove, flere naturområder, bedre færdselsmuligheder langs vandløb.

Par uden børn (n=916): Flere har besøgt naturen samme dag. Flere besøgte naturen en hverdag. Flere kommer to og to i naturen. Flere gik en tur. Flere kørte en tur i bil. Færre foretog sig “andre” aktiviteter. Færre anvendte cykel & bus/tog og flere personbil som transportmiddel ud til naturen. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer, udnyttes til golfbaner, græssende dyr. Færre mener, at 100 ha ny skov bør plantes ved eksisterende skovområder. Færre ønsker flere udsigtspunkter/kælkebakker, bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere skove, flere muligheder for rundture, bedre oplysninger om områdets muligheder, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler), flere primitive lejrpladser, bedre færdselsmuligheder over græsarealer. Flere ønsker flere toiletter, flere parkeringspladser. Flere er positive over for arbejdspladser, selvom det i visse tilfælde kan skade naturværdierne.

Par med børn (n=741): Flere har besøgt naturen for 1-4 uger siden og færre har besøgt naturen for mere end et år siden. Flere besøgte naturen en lørdag/søndag. Flere kommer i grupper på 3 personer og større. Færre cyklede en tur, kørte en tur i bil. Flere foretog sig “andre” aktiviteter. Flere havde en transporttid under 10 min. & færre over ca. 1 time. Flere kom til fods og færre anvendte cykel & bus/tog som transportmiddel ud til naturen. Flere har besøgt Blå Flag-strande. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer & udnyttes til græssende dyr. Færre “ved ikke” hvordan 100 ha ny skov skal fordeles. Flere ønsker flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere muligheder for rundture, bedre oplysning om områdets muligheder, flere husdyr at se på, bedre færdselsmuligheder over græsarealer. Færre ønsker bedre offentlig transport, ønsker flere toiletter, rene strande, flere parkeringspladser.

Beskæftigelsesstatus

(Defineret pba. Danmarks Statistik, $n=2488$).

Selvstændig ($n=182$): Flere har besøgt naturen samme dag. Flere besøgte naturen en hverdag. Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte marken. Flere var på arbejde. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på marken & langs hegn og skel. Færre mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene & at færdes på vejene i de private skove om natten. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække/for altid, tilplantes med løvtræer, udnyttes til markveje og stier, udlægges til naturområder samt, at arealer ved vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som flere nye skove. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere skove, bedre muligheder for rundture, renere strande, renere søer, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler) & flere primitive lejrpladser. Flere havde "andre ønsker". Flere mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

Medhjælpende ægtefælle ($n=15$): Flere har besøgt naturen samme dag. Flere besøgte naturen en hverdag. Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere var på arbejde. Færre fulgte en afmærket rute. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på marken & langs hegn og skel. Færre besøgte stranden indenfor det sidste år. Færre mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene & at færdes på vejene i de private skove om natten. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække/for altid, udnyttes til markveje og stier, samt at arealer ved vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes ved eksisterende skovområder. Færre ønsker flere udsigtpunkter/kælkebakker, bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere skove, bedre muligheder for rundture, renere strande, renere søer, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler) & flere primitive lejrpladser. Flere ønsker flere parkeringspladser & havde "andre ønsker". Flere mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

Lønmodtager ($n=1538$): Færre har besøgt naturen for mere end ét år siden. Færre besøgte naturen en hverdag; flere en lørdag/søndag. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere besøgte stranden indenfor

det sidste år. Færre "ved ikke" hvorvidt det er tilladt eller ej at gå uden for veje og stier i statsskovene. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer ved vandløb og søer udlægges til naturområder. Flere ønsker flere udsigtspunkter/kælkebakker & bedre muligheder for rundture. Færre mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

Pensionist (n=346): Flere har besøgt naturen samme dag & for mere end ét år siden. Flere besøgte naturen en hverdag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere kørte en tur i bil. Færre var på arbejde. Flere fulgte en afmærket rute (Marguerit-rute). Færre færdedes uden for vej og sti. Færre besøgte stranden indenfor det sidste år. Flere "ved ikke" hvorvidt det er tilladt eller ej at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække/for altid. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer & udnyttes til markveje og stier. Færre er "ligeglad" med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt bruges til græssende dyr. Flere "ved ikke" hvorvidt 100 ha ny skov bør plantes som én ny skov eller som flere. Færre ønsker flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere anlæg til sportsaktiviteter, flere naturområder, særlige områder til mountainbike(cykler) & flere primitive lejrpladser. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere toiletter & flere parkeringspladser. Flere mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

Øvrige ude af erhverv (n=407): Færre har besøgt naturen for under 2 uger siden & for mere ned ét år siden. Flere besøgte naturen en feriedag. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre var på arbejde. Flere besøgte stranden indenfor det sidste år. Flere "ved ikke" hvorvidt det er tilladt eller ej at gå uden for veje og stier i statsskovene & at færdes på vejene i de private skove om natten. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække. Flere er "ligeglad" med hvorvidt landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer eller ej & bruges til græssende dyr. Færre ønsker flere udsigtspunkter/kælkebakker, flere parkeringspladser & havde "andre" ønsker. Flere ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter, flere skove, renere strande, renere søer, særlige områder til mountainbike(cykler) & flere primitive lejrpladser.

Grad af arbejdsledighed gennem det sidste år

(Defineret pba. Danmarks Statistik, $n=2488$).

0% ledig sidste år ($n=1965$): Flere overnattede i forbindelse med det sidste besøg i naturen. Flere mener, at det er tilladt at plukke blomster og samle bær og svampe i statsskovene til eget brug. Færre ønsker flere snoede vandløb.

1-25% ledig sidste år ($n=220$): Færre overnattede i forbindelse med det sidste besøg i naturen. Flere mener, at det ikke er tilladt at plukke blomster og samle bær og svampe i statsskovene til eget brug. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til græssende dyr. Flere ønsker flere snoede vandløb.

26-50% ledig sidste år ($n=112$): Færre overnattede i forbindelse med det sidste besøg i naturen. Flere "ved ikke" hvorvidt det er tilladt eller ej at plukke blomster og samle bær og svampe i statsskovene til eget brug. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplan-tes med løv- og nåleskov. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugs-arealer eventuelt anvendes til græssende dyr. Flere ønsker flere snoede vandløb.

51-75% ledig sidste år ($n=77$): Flere "ved ikke" hvorvidt det er tilladt eller ej at plukke blomster og samle bær og svampe i statsskovene til eget brug. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplan-tes med løv- og nåleskov. Flere ligeglad hvorvidt landbrugsarealer eventuelt anvendes til græssende dyr. Flere ønsker flere snoede vandløb.

76-100% ledig sidste år ($n=114$): Flere mener, at det ikke er tilladt at plukke blomster og samle bær og svampe i statsskovene til eget brug. Færre ønsker flere snoede vandløb.

Skattepligtig bruttoindkomst

(Defineret pba. Danmarks Statistik, $n=2488$).

Under 1 kr. ($n=21$): Flere besøgte naturen en hverdag. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Flere ønsker flere toiletter.

1-100 000 kr. ($n=633$): Flere besøgte naturen en feriedag. Flere er ligeglad med, hvorvidt at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere toiletter, flere anlæg til sportsakti-viteter, renere strande.

101-200 000 kr. (n=976): Flere besøgte naturen en hverdag. Flere ønsker bedre offentlig transport. Færre ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter

201-300 000 kr. (n=596): Flere besøgte naturen en hverdag. Færre er ligeglad med, hvorvidt at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere anlæg til sportsaktiviteter, renere strande.

301-400 000 kr. (n=170): Flere besøgte naturen en lørdag/søndag. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere toiletter, flere anlæg til sportsaktiviteter, renere strande.

401-500 000 kr. (n=48): Flere besøgte naturen en lørdag/søndag. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere toiletter, flere anlæg til sportsaktiviteter, renere strande.

Over 500 000 kr. (n=44): Flere besøgte naturen en lørdag/søndag. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere toiletter, flere anlæg til sportsaktiviteter, renere strande.

Bil i husstanden

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E23/F22, $n=2427$; partielt bortfald: $n=61$, 2.5%).

Har bil (n=1854): Flere har besøgt naturen inden for den seneste måned. Flere har besøgt under ca. 2 timer. Flere luftede hund, var på jagt & kørte en tur i bil. Færre cyklede en tur & sad stille og spiste. Flere har en transporttid mindre end ca. 1/2 time. Flere anvendte bil(!) ud til naturen. Færre fulgte en afmærket cykelrute. Flere besøgte stranden det sidste år (herunder Blå Flag-strande). Flere mener, at det er tilladt at gå på private markveje. Flere mener, at det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide at tilplante landbrugsarealer med juletræer. Flere mener, at 100 ha ny skov bør fordeles på flere nye skove. Færre mener, at ny skov bør placeres tæt ved byerne. Flere mener, at ny skov bør placeres ude på landet. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere skove, bedre muligheder for rundture, renere strande, renere søer, bedre oplysning om områdets muligheder & flere naturområder. Flere ønsker flere parkeringspladser.

Har ikke bil (n=573): Færre har besøgt naturen inden for den seneste måned. Flere har besøgt naturen en fridag eller feriedag. Flere har besøg over ca. 2 timer. Flere kommer alene i naturen. Færre kommer to og to i naturen. Færre luftede hund, var på jagt & kørte en tur i bil. Flere cyklede en tur & sad stille og spiste. Flere har en transporttid på mere end ca. 1/2 time. Flere cyklede og anvendte bus/rutebil og tog/S-tog ud til naturen. Flere fulgte en afmærket cykelrute. Færre besøgte stranden det sidste år (herunder Blå Flag-strande). Færre mener, at det er tilladt at gå på private markveje. Flere "ved ikke" om det er tilladt at gå på private markveje. Flere mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere "ved ikke" om det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en dårlig ide at tilplante landbrugsarealer med juletræer & at udnytte landbrugsarealer til golfbaner. Færre "ved ikke" om landbrugsarealer bør udnyttes til golfbaner. Færre mener, at det er en dårlig ide, at arealer langs vandløb og søer udlægges til naturområder. Færre mener, at 100 ha ny skov bør fordeles på flere nye skove. Flere mener, at ny skov bør placeres tæt ved byerne. Færre mener, at ny skov bør placeres ude på landet. Flere ønsker bedre offentlig transport. Flere ønsker flere skove, bedre muligheder for rundture, renere strande, renere søer, bedre oplysning om områdets muligheder & flere naturområder. Færre ønsker flere parkeringspladser.

Båd i husstanden

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E23/F22, $n=2124$; partielt bortfald: $n=364$, 14.6%).

Har båd (n=240): Flere har besøgt naturen inden for den sidste uge. Flere overnattede uden for hjemmet i forbindelse med naturbesøget. Færre besøgte skoven. Flere besøgte stranden & havet. Flere var på jagt. Flere var ude at fiske, sejle i motorbåd & sejle i ikke-motorbåd. Flere anvendte båd(!) som transportmiddel ud til naturen. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes i skovbunden & på stranden. Flere besøgte Blå Flag-strande. Flere "ved ikke" om det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Færre ønsker bedre offentlig transport & oplysning om områdets muligheder. Flere ønsker renere strande.

Har ikke båd (n=1884): Færre har besøgt naturen inden for den sidste uge. Færre overnattede uden for hjemmet i forbindelse med naturbesøget. Flere besøgte skoven. Færre besøgte stranden & havet. Færre var på jagt og ude at fiske, sejle i motorbåd & sejle i ikke-motorbåd. Færre anvendte båd som transportmiddel ud til naturen. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes i skovbunden & på stranden. Færre besøgte Blå Flag-

strande. Færre "ved ikke" om det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere ønsker bedre offentlig transport & oplysning om rådets muligheder. Færre ønsker renere strande.

Hund i husstanden

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E23/F22, $n=2214$; partielt bortfald: $n=274$, 11.0%).

Har hund ($n=708$): Flere besøgte naturen samme dag. Flere besøgte naturen en hverdag. Færre besøgte stranden. Flere besøgte marken, engen & vandløb. Flere med besøg på ca. 1/2 time. Flere kom alene i naturen. Færre kom i en gruppe på 4 personer. Færre oplevede naturen, gik en tur, cyklede en tur & sad stille og spiste. Flere luftede hund(!). Flere var på jagt. Flere med kort transporttid (under 15 min.). Flere med kort transportafstand (under ca. 5 km). Flere kom til fods ud i naturen. Færre med cykel & bus/tog. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på marken, langs hegn og skel & på eng, hede, mose og lign. Færre færdedes på uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere mener, at 100 ha ny skov bør fordeles på flere skovarealer. Færre ønsker bedre offentlig transport, muligheder for rundture, bedre oplysning om rådets muligheder & flere naturområder. Flere ønsker områder hvor løse hunde er tilladt(!).

Har ikke hund ($n=1506$): Færre besøgte naturen samme dag. Færre besøgte naturen en hverdag. Flere besøgte stranden. Færre besøgte marken, engen & vandløb. Færre med besøg på ca. 1/2 time. Færre kom alene i naturen. Flere kom i en gruppe på 4 personer. Flere oplevede naturen, gik en tur, cyklede en tur & sad stille og spiste. Færre luftede hund. Færre var på jagt. Flere med lang transporttid (over 15 min.). Flere med lang transportafstand (over ca. 5 km). Færre kom til fods ud i naturen. Flere med cykel & bus/tog. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti på marken, langs hegn og skel & på eng, hede, mose og lign. Flere færdedes på uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en dårlig ide at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer

omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Færre mener, at 100 ha ny skov bør fordeles på flere skovarealer. Flere ønsker bedre offentlig transport, muligheder for rundture, bedre oplysning om områdets muligheder & flere naturområder. Færre ønsker områder hvor løse hunde er tilladt.

Fritidshus/sommerhus i husstanden

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E23/F22, $n=2140$; partielt bortfald: $n=348$, 14.0%).

Har fritidshus/sommerhus ($n=354$): Flere besøgte naturen samme dag og for 1-2 mdr. siden. Flere overnattede i forbindelse med naturbesøget. Flere besøgte stranden, havet. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Færre "ved ikke" ikke om der er besøgt Blå Flag-strande. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til golfbaner.

Har ikke fritidshus/sommerhus ($n=1786$): Færre besøgte naturen samme dag. Flere besøgte naturen for mere end 1-2 mdr. siden. Færre overnattede i forbindelse med naturbesøget. Færre besøgte stranden, havet. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere "ved ikke" ikke om der er besøgt Blå Flag-strande. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til golfbaner.

Kolonihave i husstanden

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E23/F22, $n=2088$; partielt bortfald: $n=400$, 16.1%).

Har kolonihave ($n=92$): Flere ønsker flere toiletter.

Har ikke kolonihave ($n=1996$): Færre ønsker flere toiletter.

Hobby: Rytter

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E24/F23, $n=2189$; partielt bortfald: $n=299$, 12.0%).

Er rytter ($n=109$): Flere besøgte marken, engen & vandløb. Færre gik en tur & fotograferede. Flere var ude at ride(!). Flere med kort transporttid (under ca. 1/2 time). Flere anvendte hest som transportmiddel ud til naturen(!). Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Færre færdedes uden

for vej og sti på stranden. Flere ønsker flere områder hvor løse hunde er tilladt & flere husdyr at se på.

Er ikke rytter (n=2080): Færre besøgte marken, engen & vandløb. Flere gik en tur & fotograferede. Færre var ude at ride. Flere med lang transporttid (over ca. 1/2 time). Færre anvendte hest som transportmiddel ud til naturen. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Færre ønsker flere områder hvor løse hunde er tilladt & flere husdyr at se på.

Hobby: Jæger

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E24/F23, $n=2215$; partielt bortfald: $n=273$, 11.0%).

Er jæger (n=161): Flere besøgte naturen samme dag. Færre overnattede i forbindelse med det sidste besøg. Flere besøgte marken, engen & mosen. Færre gik en tur. Flere luftede hund, var på jagt(!) & ude at fiske. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på marken, langs hegn og skel & på eng, hede og mose og lign. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det ikke er tilladt at færdes uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & for altid. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til veje og stier, udlægges til naturområder & anvendes til græssende dyr. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Flere mener, at 100 ha ny skov bør plantes som flere skove. Færre ønsker bedre offentlig transport, flere muligheder for rundture & bedre oplysning om områdets muligheder.

Er ikke jæger (n=2054): Færre besøgte naturen samme dag. Flere overnattede i forbindelse med det sidste besøg. Færre besøgte marken, engen & mosen. Flere gik en tur. Færre luftede hund, var på jagt & ude at fiske. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti på marken, langs hegn og skel & på eng, hede og mose og lign. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det er tilladt at færdes uden for veje og stier i statsskovene. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & for altid. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til veje og stier, udlægges til naturområder & græssende dyr. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer omkring vandløb og søer eventuelt udlægges til naturområder. Færre mener, at 100 ha ny skov bør plantes

som flere skove. Flere ønsker bedre offentlig transport, flere muligheder for rundture & bedre oplysning om områdets muligheder.

Hobby: Motionsløber

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E24/F23, $n=2239$; partielt bortfald: $n=249$, 10.0%).

Er motionsløber ($n=521$): Flere besøgte naturen inden for de sidste 2 uger. Flere besøgte skoven, søen & vandløb. Flere kom alene, eller i grupper større end 8 personer, ved sidste besøg i naturen. Færre gik en tur & kørte en tur i bil. Flere løb en tur(!). Flere havde en transportafstand på 5-6 og 9-10 km ud til naturen. Flere kom til fods & anvendte cykel ud til naturen. Færre anvendte personbil ud til naturen. Færre fulgte en Marguerit-rute. Flere færdedes uden for vej og sti langs vandløb. Flere mener, at det er tilladt at færdes i private skove om natten. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække. Flere er ligeglad med om landbrugsarealer eventuelt anvendes til græssende dyr. Flere ønsker anlæg til sportsaktiviteter & særlige områder til mountainbike(cykler). Færre ønsker flere husdyr at se på. Færre mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

Er ikke motionsløber ($n=1718$): Færre besøgte naturen inden for de sidste 2 uger. Færre besøgte skoven, søen & vandløb. Færre kom alene, eller i grupper større end 8 personer, ved sidste besøg i naturen. Flere gik en tur & kørte en tur i bil. Færre løb en tur. Færre havde en transportafstand på 5-6 og 9-10 km ud til naturen. Færre kom til fods & anvendte cykel ud til naturen. Flere anvendte personbil ud til naturen. Flere fulgte en Marguerit-rute. Færre mener, at det er tilladt at færdes i private skove om natten. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække. Færre er ligeglad med om landbrugsarealer eventuelt anvendes til græssende dyr. Færre ønsker anlæg til sportsaktiviteter & særlige områder til mountainbike(cykler). Flere ønsker flere husdyr at se på. Flere mener, at arbejdspladser kommer forud for bevaring af naturværdier.

Hobby: Ornitolog/botaniker

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E24/F23, $n=2172$; partielt bortfald: $n=316$, 12.7%).

Er ornitolog/botaniker ($n=88$): Flere studerede naturen & samlede bær, svampe, blomster og lign. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færde-

des uden for vej og sti langs vandløb. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer & med nåletræ. Flere ønsker bedre færdselsmuligheder langs vandløb.

Er ikke ornitolog/botaniker (n=2084): Færre studerede naturen & samlede bær, svampe, blomster og lign. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti langs vandløb. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer & tilplantes med nåletræ. Færre ønsker bedre færdselsmuligheder langs vandløb.

Medlem af lystfiskerforening

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E25/F24, $n=2089$; partielt bortfald: $n=399$, 16.0%).

Er medlem af lystfiskerforening (n=117): Flere besøgte naturen den samme dag & i løbet af den sidste uge. Flere besøgte naturen en hverdag & en fridag. Flere besøgte vandløb(!). Flere med lange besøg (især over 5 timer). Færre gik en tur. Flere var ude at fiske & sejle i motorbåd(!). Færre kom til fods & brugte bus/tog som transportmiddel ud til naturen. Flere brugte MC/knallert & personbil som transportmiddel ud til naturen. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti langs vandløb(!). Flere har ikke besøgt Blå Flag-strande. Færre "ved ikke" hvorvidt Blå Flag-strande er besøgt. Flere mener, at det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Færre "ved ikke" om det er tilladt at cykle uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til markveje og stier. Flere ønsker flere snoede vandløb & renere søer(!).

Er ikke medlem af lystfiskerforening (n=1972): Færre besøgte naturen den samme dag & i løbet af den sidste uge. Flere besøgte naturen en lørdag/søndag & en feriedag. Færre besøgte vandløb. Færre med lange besøg. Flere gik en tur. Færre var ude at fiske & sejle i motorbåd. Færre kom til fods & brugte bus/tog som transportmiddel ud til naturen. Færre brugte MC/knallert & personbil som transportmiddel ud til naturen. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti langs vandløb. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til markveje og stier. Færre ønsker flere snoede vandløb & renere søer.

Medlem af jagtforening

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E25/F24, $n=2097$; partielt bortfald: $n=391$, 15.7%).

Er medlem af jagtforening ($n=113$): Flere besøgte naturen samme dag. Flere besøgte eng & mose. Færre gik en tur. Flere luftede hund & var på jagt(!)/ude at fiske. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på marken, langs hegn/skel & på eng, hede, mose og lign. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere mener, at det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & for altid. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til markveje og stier & bruges til græssende dyr. Færre ønsker bedre offentlig transport, bedre muligheder for rundture & bedre oplysning om områdets muligheder.

Er ikke medlem af jagtforening ($n=1984$): Færre besøgte naturen samme dag. Færre besøgte eng & mose. Flere gik en tur. Færre luftede hund & var på jagt/ude at fiske. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti på marken, langs hegn/skel & på eng, hede, mose og lign. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Færre mener, at det ikke er tilladt at gå uden for veje og stier i statsskovene. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & for altid. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til markveje og stier & bruges til græssende dyr. Flere ønsker bedre offentlig transport, bedre muligheder for rundture & bedre oplysning om områdets muligheder.

Medlem af Danmarks Naturfredningsforening

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E25/F24, $n=2125$; partielt bortfald: $n=363$, 14.6%).

Er medlem af Danmarks Naturfredningsforening ($n=338$): Færre besøgte marken. Flere studerede naturen. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid & anvendes til græssende dyr. Færre ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter i landskabet. Færre mener, at arbejdspladser bør gå forud for bevarelse af naturværdier.

Er ikke medlem af Danmarks Naturfredningsforening ($n=1787$): Flere besøgte marken. Færre studerede naturen. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid & anvendes til græssende dyr. Flere ønsker flere anlæg til sportsaktiviteter i landskabet.

Flere mener, at arbejdspladser bør gå forud for bevarelse af naturværdier.

Medlem af andre foreninger med aktiviteter i naturen

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E25/F24, $n=2162$; partielt bortfald: $n=326$, 13.1%).

Er medlem af andre foreninger med aktiviteter i naturen ($n=402$): Flere med besøg i naturen inden for de sidste 2 uger. Flere deltog i et fællesarrangement. Flere var ude at ride. Flere var til hest/anvendte båd i forbindelse med transporten ud i naturen. Flere fulgte "anden" type afmærket rute. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti langs vandløb. Flere mener, at det er tilladt at gå på private markveje. Flere ønsker flere primitive lejrpladser.

Er ikke medlem af andre foreninger med aktiviteter i naturen ($n=1760$): Færre med besøg i naturen inden for de sidste 2 uger. Færre deltog i et fællesarrangement. Færre var ude at ride. Færre var til hest/anvendte båd i forbindelse med transporten ud i naturen. Færre fulgte "anden" type afmærket rute. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti langs vandløb. Færre mener, at det er tilladt at gå på private markveje. Færre ønsker flere primitive lejrpladser.

Årstid (for udfyldelse af spørgeskema)

(Defineret pba. de udsendte spørgeskemaportioner, jf. figur 5.1, s. 15, $n=2488$).

Forår ($n=626$): Flere med naturbesøg inden for den sidste uge & og mere end 4 måneder siden. Færre med besøg for 1-4 måneder siden. Flere med besøg på en fridag. Færre fotograferede, overnattede i naturen & var ude at bade/tage solbad.

Sommer ($n=620$): Flere med naturbesøg den samme dag & inden for den sidste uge. Færre med besøg for mere end 2 måneder siden. Flere med besøg på en hverdag & en feriedag. Færre med besøg en lørdag/søndag & en fridag. Flere overnattede i forbindelse med det sidste naturbesøg. Færre besøgte skoven. Flere besøgte stranden, havet, marken & engen. Flere lange besøg (over 3-4 timer). Færre gik en tur. Flere sad stille og spiste, fotograferede, overnattede i naturen, var ude at bade/tage solbad, sejlede i motorbåd & ikke-motorbåd. Flere med lang transporttid (over ca. 1 time). Flere fulgte en Marguerit-rute. Færre færdedes uden for vej og sti i skovbunden. Flere angiver strandbesøg inden for det seneste år.

Efterår (n=607): Flere med naturbesøg for 2-4 uger siden & og 2-4 måneder siden. Færre med besøg for 4-12 måneder siden. Flere med besøg en lørdag/søndag. Færre var ude at bade/tage solbad & sejle i ikke-motorbåd. Færre fulgte en Marguerit-rute.

Vinter (n=635): Flere med naturbesøg for mere end 1 måned siden. Færre med besøg for 1-6 dage & 2-4 uger siden. Flere med besøg en lørdag/søndag. Færre overnattede i forbindelse med det sidste naturbesøg. Flere besøgte skoven. Færre besøgte stranden, havet, marken & engen. Færre lange besøg (over 3-4 timer). Flere gik en tur. Færre sad stille og spiste, fotograferede, overnattede i naturen var ude at bade/tage solbad & sejlede i motorbåd. Færre med lang transporttid (længere end ca. 1 time). Flere færdedes uden for vej og sti i skovbunden. Færre angiver strandbesøg inden for det seneste år.

Dagtype for sidste besøg

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E2/F2, $n=2382$; partielt bortfald: $n=106$, 4.3%).

En hverdag (n=1018): Flere besøgte naturen samme dag. Færre besøgte stranden, havet & heden. Flere besøgte marken & engen. Færre har besøg med en varighed på over ca. 2 timer. Flere kom alene i naturen. Færre gik en tur, kørte en tur i bil, sad stille og spiste, fotograferede & var ude at bade/tage solbad. Flere luftede hund. Flere anvendte mindre end 5 min. på turen ud til naturen. Flere havde en kort transportafstand ud til naturen (under 1.5 km). Flere kom til fods og anvendte cykel som transportmiddel ud til naturen; færre anvendte personbil. Flere færdedes uden for vej og sti på marken. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere har ikke besøgt Blå Flag-strande inden for det sidste år.

En lørdag eller søndag (n=929): Færre besøgte naturen samme dag. Flere besøgte skoven. Færre besøgte marken & engen. Færre kom alene i naturen og flere kom i grupper på 4 personer. Flere gik en tur. Færre var ude at fiske. Færre anvendte cykel som transportmiddel ud til naturen; flere anvendte personbil. Færre fulgte en Marguerit-rute. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere færdedes uden for vej og sti i skovbunden.

En fridag (n=170): Færre besøgte naturen samme dag. Færre besøgte marken & engen. Flere kom i grupper på 5-8 personer. Flere anvendte cykel som transportmiddel ud til naturen. Færre færdedes uden for vej og sti på marken. Flere "ved ikke" hvorvidt man har besøgt Blå Flag-strande inden for det sidste år.

En dag i en ferie (n=265): Flere besøgte naturen for mere end 2 uger siden. Færre besøgte skoven, marken & engen. Flere besøgte stranden, havet, heden & fortidsminde. Flere har besøg med en varighed på over 3-4 timer. Færre kom alene i naturen og flere kom i grupper på 3-8 personer. Færre luftede hund. Flere kørte en tur i bil, sad stille og spiste, fotograferede, var ude at fiske, overnattede ude i naturen, var ude at bade/tage solbad & var ude at sejle i ikke-motorbåd. Flere anvendte mere end ca. en times tid på turen ud til naturen. Flere havde en lang transportafstand ud til naturen (23 km eller længere). Flere fulgte en Marguerit-rute. Færre færdedes uden for vej og sti på marken & i skovbunden. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden. Flere "ved ikke" hvorvidt man har besøgt Blå Flag-strande inden for det sidste år.

Overnatning uden for hjemmet i forbindelse med sidste naturbesøg ("turist")

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E3/F3, $n=2430$; partielt bortfald: $n=58$, 2.3%).

Overnattede (n=509): Færre har besøgt naturen inden for den sidste uge. Færre besøgte skoven. Flere besøgte stranden, havet, heden & fortidsminde. Flere havde besøg af lang varighed (over 8 timer). Flere deltog i fællesarrangementer. Flere gik en tur, kørte en tur i bil, sad stille og spiste, fotograferede, var ude at fiske, overnattede i naturen(!), var ude at bade/tog solbad & var ude at sejle. Flere havde en lang transporttid ud til naturen (mere end 1½ time). Flere havde en lang transportafstand ud til naturen (23 km eller længere). Færre anvendte cykel som transportmiddel ud til naturen; flere bus/tog. Flere fulgte en Marguerit-rute. Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden.

Overnattede ikke (n=1921): Flere har besøgt naturen inden for den sidste uge. Flere besøgte skoven. Færre besøgte stranden, havet, heden & fortidsminde. Færre havde besøg af lang varighed (over 8 timer). Færre deltog i fællesarrangementer. Færre gik en tur, kørte en tur i bil, sad stille og spiste, fotograferede, var ude at fiske, overnattede i naturen(!), var ude at bade/tog solbad & var ude at sejle. Færre havde en lang transporttid ud til naturen (mere end 1½ time). Færre havde en lang transportafstand ud til naturen (23 km eller længere). Flere anvendte cykel som transportmiddel ud til naturen; færre bus/tog. Færre fulgte en Marguerit-rute. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden.

Antal bemærkninger på spørgeskemaet (“meningstilkendegiver”)

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E28/F28, $n=2488$; partielt bortfald: $n=0$).

0 bemærkninger ($n=1947$): Færre besøgte havet, marken, engen, fortidsminde. Færre havde lange besøg (over 5 timer). Færre oplevede naturen, studerede naturen & havde “andre” aktiviteter. Færre færdedes uden for vej og sti. Færre færdedes uden for vej og sti langs vandløb & på eng, hede mose og lign. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Færre ønsker flere snoede vandløb, renere søer, flere engarealer & har “andre” ønsker.

1 bemærkning ($n=345$): Flere oplevede naturen, studerede naturen & havde “andre” aktiviteter(!). Færre færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti langs vandløb & på eng, hede mose og lign. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Flere ønsker flere snoede vandløb, renere søer, flere engarealer & har “andre” ønsker(!).

2 eller flere bemærkninger ($n=196$): Flere besøgte havet, marken & engen. Flere havde lange besøg (over 5 timer). Flere oplevede naturen, studerede naturen & havde “andre” aktiviteter(!). Flere færdedes uden for vej og sti. Flere færdedes uden for vej og sti på eng, hede mose og lign. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges for altid. Flere ønsker flere snoede vandløb & har “andre” ønsker(!).

“Grøn” holdning (naturværdier kontra arbejdspladser)

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E22/F21, $n=2343$; partielt bortfald: $n=145$, 5.8%).

Naturværdier skal bevares på evt. bekostning af arbejdspladser ($n=1952$): Flere besøgte skoven. Flere oplevede naturen. Færre kørte en tur i bil & var på arbejde. Færre med holdningen “hverken/eller” til hvorvidt Blå Flag-strande er en god ide eller ej. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & for altid. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplanlægges med juletræer. Færre med holdningen “hverken/eller” til hvorvidt en eventuel tilplantning af landbrugsarealer med løvskov & løv- og nåleskov er en god ide eller ej. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til golfbaner. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder samt, at arealer ved vandløb og søer udlægges til naturarealer. Færre “ved ikke” hvorvidt

100 ha ny skov skal plantes som flere mindre skovarealer eller som én skov & hvorvidt skoven skal placeres på landet eller tæt ved byområder. Flere ønsker flere snoede vandløb, renere strande, renere søer, flere naturområder, flere primitive lejrpladser & flere engarealer.

Arbejdspladser skal bevares på evt. bekostning af naturværdier (n=391): Færre besøgte skoven. Færre oplevede naturen. Flere kørte en tur i bil & var på arbejde. Flere med holdningen "hverken/eller" til hvorvidt Blå Flag-strande er en god ide eller ej. Færre mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt braklægges i en årrække & for altid. Færre mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt tilplantes med juletræer. Flere med holdningen "hverken/eller" til hvorvidt en eventuel tilplantning af landbrugsarealer med løvskov & løv- og nåleskov er en god ide eller ej. Flere mener, at det er en god ide, at landbrugsarealer eventuelt anvendes til golfbaner. Flere mener, at det er en dårlig ide, at landbrugsarealer eventuelt udlægges til naturområder samt, at arealer ved vandløb og søer udlægges til naturarealer. Flere "ved ikke" hvorvidt 100 ha ny skov skal plantes som flere mindre skovarealer eller som én skov & hvorvidt skoven skal placeres på landet eller tæt ved byområder. Færre ønsker flere snoede vandløb, renere strande, renere søer, flere naturområder, flere primitive lejrpladser & flere engarealer.

Transportmiddel ved sidste naturbesøg (*bilist/ikke-bilist*)

(Defineret pba. spørgeskemaets spørgsmål E13/F13, $n=2412$; partielt bortfald: $n=76$, 3.1%).

Bilist (n=1113): Færre med naturbesøg samme dag. Flere med naturbesøg en lørdag/søndag & en feriedag. Flere besøgte stranden, havet & fortidsminde. Færre besøgte marken & engen. Flere med lange besøg (over ca. 2 timer). Flere i grupper på 2 personer og flere. Flere deltog i fællesarrangement. Flere oplevede naturen, kørte en tur i bil(!), sad stille og spiste, fotograferede, var ude at fiske/på jagt & overnattede ude i naturen. Færre luftede hund, løb en tur, cyklede en tur, cyklede på mountainbike & var på arbejde. Flere med transporttid over 5-10 minutter ud til naturen. Flere med transporttid over ca. 6.5 km ud til naturen. Flere fulgte en afmærket vandretur & en Marguerit-rute. Færre fulgte en afmærket cykelrute. Færre færdedes uden for vej og sti på marken & langs vandløb. Flere færdedes uden for vej og sti på stranden.

Ikke-bilist (n=1299): Flere med naturbesøg samme dag. Flere med naturbesøg en hverdag. Færre besøgte stranden, havet & fortidsminde. Flere besøgte marken & engen. Flere med korte besøg (under ca. 2 timer). Flere

alene på naturbesøg. Færre deltog i fællesarrangement. Færre oplevede naturen, kørte en tur i bil, sad stille og spiste, fotograferede, var ude at fiske/på jagt & overnattede ude i naturen. Flere luftede hund, løb en tur, cyklede en tur, cyklede på mountainbike & var på arbejde. Flere med transporttid under 5-10 minutter ud til naturen. Flere med transporttid under ca. 6.5 km ud til naturen. Færre fulgte en afmærket vandretur & en Marguerit-rute. Flere fulgte en afmærket cykelrute. Flere færdedes uden for vej og sti på marken & langs vandløb. Færre færdedes uden for vej og sti på stranden.

Afslutningsvis skal det gentages, at samtlige gennemførte analyser findes i tabelform i det upublicerede sekundære bilag II.3. Bilaget kan erhverves fra Forskningscentret for Skov & Landskab.

BILAG I:
PRIMÆRE BILAG

I.1 Spørgeskemaets følgebrev (størrelse: 1:1.6):

Projekt Friluftsliv '95

Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16
2800 Lyngby

Forskningscentret for Skov & Landskab foretager fra juni 1994 til maj 1995 en spørgeskema-undersøgelse. Undersøgelsen skal danne baggrund for en analyse af befolkningens brug af naturen og ønsker til det danske landskabs udvikling.

Vi beder Dem hjælpe os ved at udfylde vedlagte spørgeskema – **også** selv om De ikke har været i naturen for nylig.

Spørgeskemaet indeholder først en række spørgsmål, der handler om Deres seneste **besøg i naturen/landskabet uden for byen**. Derefter kommer nogle mere generelle spørgsmål om naturen. Bemærk: Eventuelle besøg i byparker og haver skal **ikke** medtages her, men vil blive undersøgt i en senere undersøgelse.

Spørgeskemaet er også en lodseddel!

Som tak for Deres ulejlighed deltager De i lodtrækningen om

1 ferierejse for to til Grønland
eller
10.000 kr.

De skal blot indsende det udfyldte skema i kuerten (porto er betalt). Den vedhæftede lodseddel beholder De.

Det er uoverkommeligt for os at spørge hele Danmarks befolkning. Derfor har vi ved forskellige statistiske metoder tilfældigt udvalgt 2.916 svarpersoner til at repræsentere den danske befolkning. **De** er en af de udvalgte svarpersoner, og derfor er det meget vigtigt, at netop De besvarer spørgsmålene. Vi beder Dem om at udfylde skemaet og lægge det i postkassen, helst allerede idag.

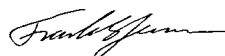
Besvarelsenerne vil blive behandlet fortroligt ved Danmarks Statistik og **kun** blive brugt i statistiske tabeller.

På forhånd tak for hjælpen.

Med venlig hilsen

Niels Elers Koch
(Direktør, professor)

Frank Søndergaard Jensen
(Projektleder)

Projekt Friluftsliv '95
Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16
2800 Lyngby

LØBENUMMER:

Lodseddel

På denne lodseddel kan De vinde en ferierejse for to til Grønland eller 10.000 kr. kontant. Resultatet offentliggøres den 1. juli 1995 i Berlingske Tidende, Morgenavisen Jyllands-Posten og Politiken.

I.2 Spørgeskemaet (størrelse: 1:1.3).

E-Spørgeskemaets side 1:

Projekt Friluftsliv '95

Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16 - 2800 Lyngby

LØBENUMMER:

E

Spørgeskema

Som nævnt handler de følgende spørgsmål **kun** om besøg i **naturen/landskabet uden for byen**. De skal således se bort fra eventuelle besøg i byparker eller haver.

1. Hvornår var De sidst en tur ude i naturen/landskabet?

(også mindre køreture eller f.eks. ganske korte spadsereture regnes for en »tur ude i naturen/landskabet«, hvis de er foregået helt eller delvist med det formål at komme derud)

- (sæt ét kryds)
1 dag	☐
For mindre end 1 uge siden	☐
For 1 til 2 uger siden	☐
For 2 til 4 uger siden	☐
For 1 til 2 måneder siden	☐
For 2 til 4 måneder siden	☐
For 4 til 12 måneder siden	☐
For mere end 1 år siden	☐

2. Hvilken type dag var det?

- (sæt ét kryds)
En hverdag	☐	En fredag	☐
En lørdag eller søndag ..	☐	En dag i en ferie ...	☐

3. Overnattede De uden for hjemmet i forbindelse med Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(f.eks. på campingplads, i sommerhus, på hotel eller lignende)

- (sæt ét kryds)
Ja ☐	hvilken overnatningsform?:
Nej ☐	

4. Hvilke områder besøgte De på Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(sæt kryds - gerne mere end ét)

Skov	☐
Strand/Kyst	☐
Hav	☐
Mark	☐
Eng	☐
Hede	☐
Mose	☐
Sø	☐
Vandløb	☐
Fortidsminde (ruin, gravhøj og lignende)	☐
Andet	☐
Hvis Andet, skriv da venligst hvad:	

E-Spørgeskemaets side 2:

5. Hvilket af de besøgte områder var det væsentligste mål for Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(skriv dét vigtigste af de områder, De har afkrydset i spørgsmål 4)

6. Hvad hedder dette område, og hvor ligger det?

(skriv navnet på området og navnet på den nærmeste by)

7. Hvad beskæftigede De Dem med på Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(sæt kryds – gerne mere end ét)

- Oplevede naturen/stedet ☐
- Studerede naturen/stedet ☐
- Gik en tur ☐
- Luftede hund ☐
- Løb en tur ☐
- Cyklede en tur ☐
- Cyklede på mountain-bike ☐
- Kørte en tur i bil ☐
- Sad stille og spiste ☐
- Samlede bær, svampe, blomster og lignende ☐
- Fotograferede ☐
- Var ude at ride ☐
- Var på jagt ☐
- Var ude at fiske ☐
- Var på tur med naturvejleder ☐
- Overnattede i naturen ☐
- Var ude at bade/tog solbad ☐
- Sejlede (motorbåd) ☐
- Sejlede (ikke motorbåd) ☐
- Var på arbejde ☐
- Andet ☐

Hvis Andet, skriv da venligst hvad:

.....

E-Spørgeskemaets side 3:

8. **Fulgte De en afmærket rute på Deres seneste tur i naturen/landskabet?**
(ruten kan f.eks. være afmærket med skilte eller med malede pletter på træer)

(sæt ét kryds) Ja ☐
Nej ☐

- Hvis **Ja**, hvilken type rute fulgte De?
(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

En afmærket vandretur ☐
En afmærket cykelrute ☐
En »Marguerit«-rute (se figuren) ☐
Andet ☐

Hvis Andet, skriv da venligst hvad:

9. **Færdedes De uden for vej og sti på Deres seneste tur i naturen/landskabet?**

(sæt ét kryds) Ja ☐
Nej ☐

- Hvis **Ja**, hvor færdedes De uden for vej og sti?
(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

På mark ☐
Langs hegn/skel ☐
Langs vandløb ☐
I skovbund ☐
På eng, hede, mose, overdrev eller lignende ☐
På strand ☐
Andet ☐

Hvis Andet, skriv da venligst hvad:

.....

10. **Hvor længe varede Deres seneste tur i naturen/landskabet?**

(sæt ét kryds) mindre end 5 minutter ☐
et kvarters tid ☐
 $\frac{1}{2}$ times tid ☐
1 times tid ☐
et par timers tid ☐
3 til 4 timer ☐
5 til 8 timer ☐
mere end 8 timer ☐

11. **Hvor mange kilometer var der fra Deres start-sted og til det område, der var det væsentligste mål for Deres seneste tur i naturen/landskabet?**

(skriv omtrentlige antal) km

E-Spørgeskemaets side 4:

12. Hvor lang tid brugte De på at komme derud?

- (sæt ét kryds)
mindre end 2 minutter	☐
2 til 5 minutter	☐
5 til 10 minutter	☐
et kvarters tid	☐
en halv times tid	☐
tre kvarter til en time	☐
1½ times tid	☐
mere end 1½ time	☐

13. Hvilket transportmiddel brugte De på turen derud?

(sæt ét kryds – brugte De mere end ét transportmiddel, sæt da kryds ved det, der blev benyttet den længste strækning)

Til fods	☐
Hest	☐
Cykel	☐
Knallert	☐
Motorcykel/scooter	☐
Personbil	☐
Bus/rutebil	☐
Tog/S-tog	☐
Båd	☐
Andet	☐

14. Hvor startede De fra?

.....
(skriv postnummer og by)

15. Hvor mange personer var De sammen med på Deres seneste tur i naturen/landskabet – Dem selv medregnet?

- (skriv antal)
Antal børn (0-14 år)	:	
Antal voksne (15 år og derover)	:	

16. Var Deres seneste tur i naturen/landskabet et led i et fælles-arrangement?

- Ja ☐ Skriv venligst, hvilken type arrangement (f.eks. sportsarrangement, spejdetur, firmaudflugt eller lignende):
(sæt ét kryds)
- Nej ☐

E-Spørgeskemaets side 5:

17. Nedenfor er nævnt 20 forskellige årsager til at tage ud i naturen/landskabet. Da De *sidst* var på tur i naturen/landskabet, hvor vigtig var da *hver* af de 20 nævnte årsager for Deres beslutning om at tage derud?

(sæt ét kryds ved *hver* af de 20 årsager)

	Særlig vigtig	Vigtig	Hverken/eller	Ikke vigtig	Absolut ikke vigtig
1. For at familien kunne gøre noget sammen	☐	☐	☐	☐	☐
2. For at kunne være i nær kontakt med naturen	☐	☐	☐	☐	☐
3. For at kunne få afveksling i dagligdagen	☐	☐	☐	☐	☐
4. Det ville være en chance for at møde nye mennesker ...	☐	☐	☐	☐	☐
5. For at kunne frigøre mig fra følelsen af at være hængt op	☐	☐	☐	☐	☐
6. For at vise over for mig selv, at jeg kunne klare det	☐	☐	☐	☐	☐
7. For at kunne være sammen med andre, der glæder sig over det samme som jeg	☐	☐	☐	☐	☐
8. For at kunne forbedre min kondition	☐	☐	☐	☐	☐
9. For i et stykke tid at kunne komme væk fra tæt befolkede områder	☐	☐	☐	☐	☐
10. For at familien kunne tilbringe noget tid sammen	☐	☐	☐	☐	☐
11. For at kunne nyde naturens lugte og lyde	☐	☐	☐	☐	☐
12. For at kunne være sammen med mine venner	☐	☐	☐	☐	☐
13. For at kunne opleve naturens mystik	☐	☐	☐	☐	☐
14. For at kunne tale med nye og forskellige mennesker	☐	☐	☐	☐	☐
15. For at kunne lære mere om naturen	☐	☐	☐	☐	☐
16. For i et stykke tid at kunne komme væk fra larm	☐	☐	☐	☐	☐
17. For at kunne nyde landskabet	☐	☐	☐	☐	☐
18. For at vise andre jeg kunne klare det	☐	☐	☐	☐	☐
19. For at kunne motionere	☐	☐	☐	☐	☐
20. For at udvikle mine færdigheder	☐	☐	☐	☐	☐

18. Nedenfor er nævnt forskellige muligheder for færdsel i naturen/landskabet. Hvad mener De – *som hovedregel* – er tilladt for befolkningen idag?

(sæt ét kryds ved *hver* mulighed)

	Tilladt	Ikke tilladt	Ved ikke
At gå på de private markveje	☐	☐	☐
At gå uden for veje og stier i statsskovene	☐	☐	☐
At cykle på de private markveje	☐	☐	☐
At cykle på skov-vejene i de private skove	☐	☐	☐
At cykle uden for veje og stier i statsskovene	☐	☐	☐
At færdes på vejene i de private skove om natten	☐	☐	☐
At plukke blomster og samle bær og svampe i statsskovene til eget brug	☐	☐	☐

E-Spørgeskemaets side 6:

19. Hvilke forandringer i naturen/landskabet omkring Deres by/bopæl ville få Dem til at komme hyppigere derud?

(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

- Bedre oplysning om områdets muligheder ☐
- Bedre offentlig transport ☐
- Flere parkeringspladser ☐
- Flere toiletter ☐
- Flere muligheder for at foretage rundture (til fods/på cykel) ☐
- Bedre færdselsmuligheder over græsarealer ☐
- Bedre færdselsmuligheder langs vandløb ☐
- Bedre færdselsmuligheder langs hegn/skel ☐
- Flere primitive lejrpladser ☐
- Flere områder hvor løse hunde er tilladt ☐
- Særlige områder til mountainbike(cykler) ☐
- Flere anlæg til sportsaktiviteter ☐
- Flere husdyr at se på ☐
- Flere naturområder ☐
- Flere engarealer ☐
- Flere skove ☐
- Renere strande ☐
- Renere søer ☐
- Flere snoede vandløb ☐
- Etablering af kunstige udsigtpunkter/kælkebakker ☐
- Andet ☐

Hvis Andet, skriv da venligst hvad:

.....

20. Fremover vil nogle landbrugsarealer blive brugt til andet end landbrugsproduktion. Angiv venligst, i hvor høj grad De er for – eller imod – de nævnte forslag til, hvordan sådanne arealer kan anvendes?

(sæt ét kryds ved **hvert** forslag)

	Megst god ide	God ide	Lige glad	Dårlig ide	Megst dårlig ide
Arealer dyrkes ikke (braklægges) i en årrække	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer dyrkes ikke (braklægges) for altid	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med juletræer	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med nåleskov (f.eks. gran og fyr)	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med løvskov (f.eks. bøg og eg)	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med løvskov og nåleskov	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer anvendes til anlæg af markveje og stier	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer udnyttes til golfbaner	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer udlægges til naturområder	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer omkring vandløb og søer udlægges til naturområder	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer bruges til græssende dyr	☐	☐	☐	☐	☐

E-Spørgeskemaets side 7:

21. Hvis der skulle plantes 100 hektar skov i det område af Danmark, hvor De bor – hvad ville De så foretrække?

(100 hektar svarer til arealet af cirka 150 fodboldbaner)

- (sæt ét kryds)
At der plantes én ny skov på 100 hektar	☐
At de 100 hektar fordeles på flere nye mindre skove	☐
At de 100 hektar plantes i tilknytning til eksisterende skov	☐
Ved ikke	☐

22. Hvordan vil De afveje hensynet til naturværdierne mod hensynet til beskæftigelsen? Sæt kryds ved det udsagn (A eller B), som De bedst kan stå inde for.

- (sæt ét kryds)
A. Naturværdierne skal bevares, selv om det i nogle tilfælde vil komme til at koste arbejdspladser	☐
B. Der skal skabes flere arbejdspladser, selv om det i nogle tilfælde vil komme til at skade naturværdierne	☐

23. Har Deres husstand ...

	Ja	Nej
a) ... Bil?	☐	☐ (sæt ét kryds)
b) ... Båd?	☐	☐ (sæt ét kryds)
c) ... Hund?	☐	☐ (sæt ét kryds)
d) ... Fritidshus/sommerhus?	☐	☐ (sæt ét kryds)
e) ... Kolonihave?	☐	☐ (sæt ét kryds)

24. Er De ...

	Ja	Nej
a) ... Rytter?	☐	☐ (sæt ét kryds)
b) ... Jæger?	☐	☐ (sæt ét kryds)
c) ... Motionsløber?	☐	☐ (sæt ét kryds)
d) ... Ornitolog/botaniker?	☐	☐ (sæt ét kryds)

25. Hvilke foreninger er De medlem af?

	Ja	Nej
Lystfiskerforening	☐	☐ (sæt ét kryds)
Jagtforening	☐	☐ (sæt ét kryds)
Danmarks Naturfredningsforening	☐	☐ (sæt ét kryds)
Andre foreninger med aktiviteter i naturen	☐	☐ (sæt ét kryds)
Hvilke?		

E-Spørgeskemaets side 8:

26. Hvor har De tilbragt størstedelen af Deres barndom (fra 0 til 14 år)?

- (sæt ét kryds)
På landet/i landsby	☐
I mindre by (under 10.000 indb.)	☐
I større by (over 10.000 indb.)	☐
I hovedstadsområdet	☐

27. Angiv venligst Deres køn:

- (sæt kryds)
Mand	☐
Kvinde	☐

28. Hvis De desuden har bemærkninger eller forslag, bedes De venligst skrive dem her:

.....

.....

.....

29. Skriv venligst her, hvilken dato De udfyldte dette spørgeskema:

den / 19

TAK FOR DERES HJÆLP

F-Spørgeskemaets side 1:

Projekt Friluftsliv '95
Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16 - 2800 Lyngby

LØBENUMMER:

F

Spørgeskema

Som nævnt handler de følgende spørgsmål **kun** om besøg i **naturen/landskabet uden for byen**. De skal således se bort fra eventuelle besøg i byparker eller haver.

1. Hvornår var De sidst en tur ude i naturen/landskabet?

(også mindre køreture eller f.eks. ganske korte spadsereture regnes for en »tur ude i naturen/landskabet«, hvis de er foregået helt eller delvist med det formål at komme derud)

- (sæt ét kryds)
I dag	☐
For mindre end 1 uge siden	☐
For 1 til 2 uger siden	☐
For 2 til 4 uger siden	☐
For 1 til 2 måneder siden	☐
For 2 til 4 måneder siden	☐
For 4 til 12 måneder siden	☐
For mere end 1 år siden	☐

2. Hvilken type dag var det?

- (sæt ét kryds)
En hverdag ...	☐	En lørdag eller søndag ...	☐
En fridag	☐	En dag i en ferie	☐

3. Overnattede De uden for hjemmet i forbindelse med Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(f.eks. på campingplads, i sommerhus, på hotel eller lignende)

- (sæt ét kryds)
Ja	☐	hvilken overnatningsform?:
Nej	☐	

4. Hvilke områder besøgte De på Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

Mark	☐
Eng	☐
Hede	☐
Mose	☐
Sø	☐
Vandløb	☐
Fortidsminde (ruin, gravhøj og lignende)	☐
Skov	☐
Strand/Kyst	☐
Hav	☐
Andet	☐
Hvis Andet, skriv da venligst hvad:	

F-Spørgeskemaets side 2:

5. Hvilket af de besøgte områder var det væsentligste mål for Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(skriv det vigtigste af de områder, De har afkrydset i spørgsmål 4)

6. Hvad hedder dette område, og hvor ligger det?

(skriv navnet på området og navnet på den nærmeste by)

7. Hvad beskæftigede De Dem med på Deres seneste tur i naturen/landskabet?

(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

Fotograferede	☐
Var ude at ride	☐
Var på jagt	☐
Var ude at fiske	☐
Var på tur med naturvejleder	☐
Overnattede i naturen	☐
Var ude at bade/tog solbad	☐
Sejlede (motorbåd)	☐
Sejlede (ikke motorbåd)	☐
Var på arbejde	☐
Oplevede naturen/stedet	☐
Studerede naturen/stedet	☐
Gik en tur	☐
Luftede hund	☐
Løb en tur	☐
Cyklede en tur	☐
Cyklede på mountain-bike	☐
Kørte en tur i bil	☐
Sad stille og spiste	☐
Samlede bær, svampe, blomster og lignende	☐
Andet	☐

Hvis Andet, skriv da venligst hvad:

.....

.....

F-Spørgeskemaets side 3:

8. **Fulgte De en afmærket rute på Deres seneste tur i naturen/landskabet?**
(ruten kan f.eks. være afmærket med skilte eller med malede pletter på træer)

(sæt ét kryds) Ja ☐
Nej ☐

– Hvis **Ja**, hvilken type rute fulgte De?
(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

En afmærket vandretur ☐
En afmærket cykelrute ☐
En »Marguerit«-rute (se figuren) ☐
Andet ☐
Hvis Andet, skriv da venligst hvad:

.....

9. **Færdedes De uden for vej og sti på Deres seneste tur i naturen/landskabet?**

(sæt ét kryds) Ja ☐
Nej ☐

– Hvis **Ja**, hvor færdedes De uden for vej og sti?
(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

På mark ☐
Langs hegn/skel ☐
Langs vandløb ☐
I skovbund ☐
På eng, hede, mose, overdrev eller lignende ☐
På strand ☐
Andet ☐
Hvis Andet, skriv da venligst hvad:

.....

10. **Hvor længe varede Deres seneste tur i naturen/landskabet?**

(sæt ét kryds) mindre end 5 minutter ☐
et kvarters tid ☐
 $\frac{1}{2}$ times tid ☐
1 times tid ☐
et par timers tid ☐
3 til 4 timer ☐
5 til 8 timer ☐
mere end 8 timer ☐

11. **Hvor mange kilometer var der fra Deres start-sted og til det område, der var det væsentligste mål for Deres seneste tur i naturen/landskabet?**

(skriv omtrentlige antal) km

F-Spørgeskemaets side 4:

12. Hvor lang tid brugte De på at komme derud?

- (sæt ét kryds)
mindre end 2 minutter	☐
2 til 5 minutter	☐
5 til 10 minutter	☐
et kvarters tid	☐
en halv times tid	☐
tre kvarter til en time	☐
1½ times tid	☐
mere end 1½ time	☐

13. Hvilket transportmiddel brugte De på turen derud?

(sæt ét kryds – brugte De mere end ét transportmiddel, sæt da kryds ved det, der blev benyttet den længste strækning)

Til fods	☐
Hest	☐
Cykel	☐
Knallert	☐
Motorcykel/scooter	☐
Personbil	☐
Bus/rutebil	☐
Tog/S-tog	☐
Båd	☐
Andet	☐

14. Hvor startede De fra?

.....
(skriv postnummer og by)

15. Hvor mange personer var De sammen med på Deres seneste tur i naturen/landskabet – Dem selv medregnet?

(skriv antal)

Antal børn (0-14 år)	:
Antal voksne (15 år og derover)	:

16. Var Deres seneste tur i naturen/landskabet et led i et fælles-arrangement?

Ja ☐ Skriv venligst, hvilken type arrangement (f.eks. sportsarrangement, spejdetur, firmaudflugt eller lignende):
(sæt ét kryds)

Nej ☐

F-Spørgeskemaets side 5:

17A. Strande, der opfylder særlige krav om rent vand, ren strand, toiletter, badesikkerhed og miljøinformation, kan have det »Blå flag«. Hvad synes De om den ide?

- (sæt ét kryds)
Meget god ide	☐
God ide	☐
Ligeglad	☐
Dårlig ide	☐
Meget dårlig ide	☐

17B. Har De været ved stranden i løbet af det sidste år?

- (sæt ét kryds)
Ja	☐
Nej	☐

- Hvis Ja, har De været ved strande med det »Blå flag«?

- (sæt ét kryds)
Ja	☐
Nej	☐
Ved ikke	☐

17C. Havde det »Blå flag« betydning for, hvilken strand De valgte, sidste gang De var ved stranden?

- (sæt ét kryds)
Ja	☐
Nej	☐

18. Hvilke forandringer i naturen/landskabet omkring Deres by/bopæl ville få Dem til at komme hyppigere derud?

(sæt kryds – **gerne mere end ét**)

Flere naturområder	☐
Flere engarealer	☐
Flere skove	☐
Renere strande	☐
Renere søer	☐
Flere snoede vandløb	☐
Bedre oplysning om områdets muligheder	☐
Bedre offentlig transport	☐
Flere parkeringspladser	☐
Flere toiletter	☐
Flere muligheder for at foretage rundture (til fods/på cykel)	☐
Bedre færdselsmuligheder over græsarealer	☐
Bedre færdselsmuligheder langs vandløb	☐
Bedre færdselsmuligheder langs hegn/skel	☐
Flere primitive lejrpladser	☐
Flere områder hvor løse hunde er tilladt	☐
Særlige områder til mountainbike(cykler)	☐
Flere anlæg til sportsaktiviteter	☐
Flere husdyr at se på	☐
Etablering af udsigtspunkter/kælkebakker	☐
Andet	☐
Hvis Andet, skriv da venligst hvad:	

F-Spørgeskemaets side 6:

19. Fremover vil nogle landbrugsarealer blive brugt til andet end landbrugsproduktion. Angiv venligst, i hvor høj grad De er for – eller imod – de nævnte forslag til, hvordan sådanne arealer kan anvendes?

(sæt ét kryds ved **hvert** forslag)

	Meget god ide	God ide	Lige-glad	Dårlig ide	Meget dårlig ide
Arealer dyrkes ikke (braklægges) i en årrække	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer dyrkes ikke (braklægges) for altid	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med juletræer	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med nåleskov (f.eks. gran og fyr)	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med løvskov (f.eks. bøg og eg)	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer tilplantes med løvskov og nåleskov	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer anvendes til anlæg af markveje og stier	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer udnyttes til golfbaner	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer udlægges til naturområder	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer omkring vandløb og søer udlægges til naturområder ..	☐	☐	☐	☐	☐
Arealer bruges til græssende dyr	☐	☐	☐	☐	☐

20. Hvad vil De foretrække i det område af Danmark, hvor De bor?

(sæt ét kryds)

At der plantes mere skov tæt ved byerne	☐
At der plantes mere skov »ude på landet«	☐
At der ikke plantes mere skov	☐
At der fældes mere skov	☐
Ved ikke	☐

21. Hvordan vil De afveje hensynet til beskæftigelsen mod hensynet til naturværdierne? Sæt kryds ved det udsagn (A eller B), som De *bedst* kan stå inde for.

(sæt ét kryds)

A. Der skal skabes flere arbejdspladser, selv om det i nogle tilfælde vil komme til at skade naturværdierne ..	☐
B. Naturværdierne skal bevares, selv om det i nogle tilfælde vil komme til at koste arbejdspladser	☐

22. Har Deres husstand ...

	Ja	Nej
a) ... Bil?	☐	☐ (sæt ét kryds)
b) ... Båd?	☐	☐ (sæt ét kryds)
c) ... Hund?	☐	☐ (sæt ét kryds)
d) ... Fritidshus/sommerhus?	☐	☐ (sæt ét kryds)
e) ... Kolonihave?	☐	☐ (sæt ét kryds)

23. Er De ...

	Ja	Nej
a) ... Rytter?	☐	☐ (sæt ét kryds)
b) ... Jæger?	☐	☐ (sæt ét kryds)
c) ... Motionsløber?	☐	☐ (sæt ét kryds)
d) ... Ornitolog/botaniker?	☐	☐ (sæt ét kryds)

F-Spørgeskemaets side 7:

24. Hvilke foreninger er De medlem af?

	Ja	Nej
Lystfiskerforening	☐	☐ (sæt ét kryds)
Jagtforening	☐	☐ (sæt ét kryds)
Danmarks Naturfredningsforening	☐	☐ (sæt ét kryds)
Andre foreninger med aktiviteter i naturen	☐	☐ (sæt ét kryds)
Hvilke?		

25. Hvor har De tilbragt størstedelen af Deres barndom (fra 0 til 14 år)?

(sæt ét kryds)	På landet/i landsby	☐
	I mindre by (under 10.000 indb.)	☐
	I større by (over 10.000 indb.)	☐
	I hovedstadsområdet	☐

26. Angiv venligst Deres køn:

(sæt kryds)	Mand	☐
	Kvinde	☐

Fritid, Natur og Livskvalitet kan sættes i forbindelse. De næste spørgsmål (27A-27G) handler om dette. Spørgsmålene er formuleret af Forskningscenter for Livskvalitet

27A. Hvordan har De det for tiden?

(sæt ét kryds)	Meget godt	☐
	Godt	☐
	Hverken godt eller dårligt	☐
	Dårligt	☐
	Meget dårligt	☐

27B. Hvor tilfreds er De med Deres liv for tiden?

(sæt ét kryds)	Meget tilfreds	☐
	Tilfreds	☐
	Hverken tilfreds eller utilfreds	☐
	Utilfreds	☐
	Meget utilfreds	☐

27C. Hvor lykkelig er De for tiden?

(sæt ét kryds)	Meget lykkelig	☐
	Lykkelig	☐
	Hverken lykkelig eller ulykkelig	☐
	Ulykkelig	☐
	Meget ulykkelig	☐

F-Spørgeskemaets side 8:

27D. Hvordan er Deres livskvalitet for tiden?*(Dette spørgsmål besvares ud fra, hvad De mener, livskvalitet er)*

- (sæt ét kryds)
Meget god	☐
God	☐
Hverken god eller dårlig	☐
Dårlig	☐
Meget dårlig	☐

27E. Hvordan har De det derhjemme?

- (sæt ét kryds)
Meget godt	☐
Godt	☐
Hverken godt eller dårligt	☐
Dårligt	☐
Meget dårligt	☐

27F. Hvordan har De det på Deres arbejde?*(Hvis De ikke har arbejde, hvordan har De det så i Deres dagligdag?)*

- (sæt ét kryds)
Meget godt	☐
Godt	☐
Hverken godt eller dårligt	☐
Dårligt	☐
Meget dårligt	☐

27G. Hvordan har De det i Deres fritid?

- (sæt ét kryds)
Meget godt	☐
Godt	☐
Hverken godt eller dårligt	☐
Dårligt	☐
Meget dårligt	☐

28. Hvis De desuden har bemærkninger eller forslag, bedes De venligst skrive dem her:

.....

.....

.....

29. Skriv venligst her, hvilken dato De udfyldte dette spørgeskema:

den / 19

TAK FOR DERES HJÆLP

I.3 Første rykkerskrivelse (størrelse: 1:1.6):.....
MILJØ- OG ENERGIMINISTERIET**FORSKNINGSCENTRET FOR
SKOV & LANDSKAB**Interview-personens
navn
adresseLyngby, 30. juni 1994
J.nr:1744
Ref.:FSJ/hej**Projekt Friluftsliv '95**

For ca. 2 uger siden sendte vi Dem et spørgeskema om Deres besøg i naturen/landskabet. **DERES SVAR** skulle bruges som grundlag for en analyse af befolkningens brug af naturen og ønsker til det danske landskabs udvikling.

Vi har nu gennemgået de indsendte skemaer, og så vidt vi kan se, mangler vi desværre svar fra Dem. Vi vil derfor gerne påny opfordre Dem til - helst så hurtigt som muligt - at udfylde skemaet og sende det til os i den kuvert, De modtog sammen med skemaet (porto er betalt).

Derved har De samtidig en chance for at vinde en ferierejse til Grønland eller 10.000 kr. kontant.

Husk på, at kun 2916 tilfældigt udvalgte personer har fået et spørgeskema. Deres svar repræsenterer på den måde ca. 1700 danskere. Derfor er det meget vigtigt for os, at netop De svarer.

Hvis De har problemer med besvarelsen af spørgsmålene, eller hvis der er andet, De ønsker oplysninger om i forbindelse med undersøgelsen, er De velkommen til at ringe til Forskningscentret. - Spørg efter "Projekt Friluftsliv '95".

Med venlig hilsen og
tak for Deres medvirken

Frank Søndergaard Jensen
(Projektleder)

☒ Skovbrynet 16
2800 Lyngby
Tlf. 45 93 12 00
Fax 45 93 48 49
Giro 7 00 77 44

☐ Kontor i Jylland
Kvak Møllevej 31
7100 Vejle
Tlf. 75 88 22 11
Tlf. 75 88 20 85

I.4 Anden rykkerskrivelse (størrelse: 1:1.6):

Projekt Friluftsliv '95

Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16
2800 Lyngby

*den mangler vi kun ganske få besvarelser, og så
vial vi kunne, mangler vi desværre også Deres.
Vi håber du derfor at sende Dem et meget skema
med framtider svarhænd.*

Forskningscentret for Skov & Landskab foretager fra juni 1994 til maj 1995 en spørgeskema-undersøgelse. Undersøgelsen skal danne baggrund for en analyse af befolkningens brug af naturen og ønske til det danske landskabs udvikling.

Vi beder Dem hjælpe os ved at udfylde vedlagte spørgeskema – **også** selv om De ikke har været i naturen for nylig.

Spørgeskemaet indeholder først en række spørgsmål, der handler om Deres seneste **besøg i naturen/landskabet uden for byen**. Derefter kommer nogle mere generelle spørgsmål om naturen. Bemærk: Eventuelle besøg i byparker og haver skal **ikke** medtages her, men vil blive undersøgt i en senere undersøgelse.

Spørgeskemaet er også en lodseddel!

Som tak for Deres ulejlighed deltager De i lodtrækningen om

1 ferierejse for to til Grønland
eller
10.000 kr.

De skal blot indsende det udfyldte skema i kuerten (porto er betalt). Den vedhæftede lodseddel beholder De.

Det er uoverkommeligt for os at spørge hele Danmarks befolkning. Derfor har vi ved forskellige statistiske metoder tilfældigt udvalgt 2.916 svarpersoner til at repræsentere den danske befolkning. **De** er en af de udvalgte svarpersoner, og derfor er det meget vigtigt, at netop De besvarer spørgsmålene. Vi beder Dem om at udfylde skemaet og lægge det i postkassen, helst allerede idag.

Besvarelserne vil blive behandlet fortroligt ved Danmarks Statistik og **kun** blive brugt i statistiske tabeller.

På forhånd tak for hjælpen.

Med venlig hilsen *og*

*gæ' forhånd tak
fordi De vil bruge
tid gæ' at udfylde
skemaet*

Niels Koch
Niels Elers Koch
(Direktør, professor)

Frank Søndergaard Jensen
Frank Søndergaard Jensen
(Projektleder)

Helen Jacobsen
(sekretær)

Projekt Friluftsliv '95
Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16
2800 Lyngby

LØBENUMMER:

Lodseddel

På denne lodseddel kan De vinde en ferierejse for to til Grønland eller 10.000 kr. kontant. Resultatet offentliggøres den 1. juli 1995 i Berlingske Tidende, Morgenavisen Jyllands-Posten og Politiken.

I.5 Tredje rykkerskrivelse (størrelse: 1:1.6):

Projekt Friluftsliv '95

Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16
2800 Lyngby

Vi beder os ad skrive til Dem endnu engang, da vi har konstateret, at vi ikke har fået svar fra Dem. Det er vigtigt for os, at alle svarer. Derfor beder vi Dem venligst udfylde spørgeskemaet - helst allerede i dag.

Forskningscentret for Skov & Landskab foretager fra juni 1994 til maj 1995 en spørgeskema-undersøgelse. Undersøgelsen skal danne baggrund for en analyse af befolkningens brug af naturen og ønsker til det danske landskabs udvikling.

Vi beder Dem hjælpe os ved at udfylde vedlagte spørgeskema - **også** selv om De ikke har været i naturen for nylig.

Spørgeskemaet indeholder først en række spørgsmål, der handler om Deres seneste **besøg i naturen/landskabet uden for byen**. Derefter kommer nogle mere generelle spørgsmål om naturen. Bemærk: Eventuelle besøg i byparker og haver skal **ikke** medtages her, men vil blive undersøgt i en senere undersøgelse.

Spørgeskemaet er også en lodseddel!

Som tak for Deres ulejlighed deltager De i lodtrækningen om

1 ferierejse for to til Grønland
eller
10.000 kr.

De skal blot indsende det udfyldte skema i kuverten (porto er betalt). Den vedhæftede lodseddel beholder De.

Det er uoverkommeligt for os at spørge hele Danmarks befolkning. Derfor har vi ved forskellige statistiske metoder tilfældigt udvalgt 2.916 svarpersoner til at repræsentere den danske befolkning. De er en af de udvalgte svarpersoner, og derfor er det meget vigtigt, at netop De besvarer spørgsmålene. Vi beder Dem om at udfylde skemaet og lægge det i postkassen, helst allerede idag.

Besvarelserne vil blive behandlet fortroligt ved Danmarks Statistik og **kun** blive brugt i statistiske tabeller.

På forhånd tak for hjælpen.

Med venlig hilsen

Helene Jacobsen
(sekretær)

Niels Elers Koch

Niels Elers Koch
(Direktør, professor)

Frank Søndergaard Jensen

Frank Søndergaard Jensen
(Projektleder)

Projekt Friluftsliv '95
Forskningscentret for Skov & Landskab
Skovbrynet 16
2800 Lyngby

LØBENUMMER:

Lodseddel

På denne lodseddel kan De vinde en ferierejse for to til Grønland eller 10.000 kr. kontant. Resultatet offentliggøres den 1. juli 1995 i Berlingske Tidende, Morgenavisen Jyllands-Posten og Politiken.

Udgivelser i **Forskningsserien:**
Publications issued in "The Research Series":

- Nr. 1-1993 Stofkredsløb i sitkagran, rødgran og bøgebevoksninger i Danmark.
Lars Bo Pedersen
ISBN 87-89822-14-5. *Out of print*
- Nr. 2-1993 Provenienser af stilkeg (*Quercus robur* L.) og vintereg (*Quercus petraea* (Matthuschka) Liebl.) i Danmark.
Jan Svejgaard Jensen
ISBN 87-89822-16-1. DKK 150.00
- Nr. 3-1993 Growth and Yield Estimation from Successive Forest Inventories. Proceedings from the IUFRO Conference, held in Copenhagen, 14-17 June 1993.
J.K. Vanclay, J.P. Skovsgaard & G.Z. Gertner (editors)
ISBN 87-89822-19-6. DKK 150.00
- Nr. 4-1993 Vanris på dansk stilkeg (*Quercus robur* L.).
Jan Svejgaard Jensen
ISBN 87-89822-22-6. DKK 100.00
- Nr. 5-1994 The Use of Sludge in Forestry and Agriculture. A Comparison of the Legislation in Different Countries.
Merete Morsing
ISBN 87-89822-24-2. DKK 100.00
- Nr. 6-1994 Marginaljorder og landskabet - marginaliseringsdebatten 10 år efter. Rapport fra et tværfagligt seminar afholdt af Dansk Landskabsøkologisk Forening i samarbejde med Institut for Økonomi, Skov og Landskab, KVL, Fredag den 25. september 1992.
Jesper Brandt & Jørgen Primdahl (red.)
ISBN 87-89822-28-5. DKK 100.00
- Nr. 7-1994 Landskabsøkologiske problemer i kystzonen. Rapport fra et tværfagligt seminar afholdt af Dansk Landskabsøkologisk Forening i samarbejde med Institut for Økonomi, Skov og Landskab, KVL, Fredag den 8. oktober 1993.
Erling Andersen (red.)
ISBN 87-89822-29-3. DKK 75.00
- Nr. 8-1994 Throughfall and Canopy Interactions in Spruce Forest.
Karin Hansen
ISBN 87-89822-30-7. DKK 150.00

- Nr. 9-1994 Genetisk variation i sitkagran (*Picea sitchensis* (Bong.) Carr.) i højdevækst, stammeform og frosthærdighed - vurderet ud fra danske proveniens-, afkoms- og klonforsøg.
Ulrik Bräuner Nielsen
ISBN 87-89822-35-8. DKK 200.00
- Nr. 10-1994 Density Variations and Demarcation of the Juvenile Wood in Norway Spruce.
Frede Danborg
ISBN 87-89822-36-6. DKK 100.00
- Nr. 11-1995 Genetics and Silviculture of Beech. Proceedings from the 5th Beech Symposium of the IUFRO Project Group P1.10-00,19-24 September 1994, Mogenstrup, Denmark.
Søren F. Madsen (editor)
ISBN 87-89822-38-2. DKK 200.00
- Nr. 12-1995 Naturbeskyttelse og det almindelige agerland. Rapport fra det 4. landskabsøkologiske seminar afholdt af Dansk Landskabsøkologisk Forening i samarbejde med Institut for Økonomi, Skov og Landskab, KVL, 11. november 1994.
Jesper Brandt & Jørgen Primdahl (red.)
ISBN 87-89822-43-9. DKK 100.00
- Nr. 13-1996 Bøgeforyngelser i Østjylland.
J.P. Skovsgaard & M. Morsing (red.)
ISBN 87-89822-45-5. DKK 250.00
- Nr. 14-1996 Bynære landbrugsområder i hovedstadsregionen 1994.
Susanne Ogstrup & Jørgen Primdahl
ISBN 87-89822-47-1. *Out of print*
- Nr. 15-1996 Plantevækst i forbindelse med byggeri. Planlægningens og projekterings indflydelse på vedplanters vækstvilkår i utilsigtet komprimerede jorder.
Thomas Barfoed Randrup
ISBN 87-89822-49-8. DKK 300.00
- Nr. 16-1996 Virkning af slamgødskning på det omgivende miljø og på biomassekvantitet og -kvalitet i energiskove af pil.
Keld Hauge Nielsen
ISBN 87-89822-58-7. DKK 150.00
- Nr. 17-1996 Træers forhold til salinitet. En behandling af træers reaktion på salt- og ionstress med vægt på arter fra den tempererede klimazone.
Jens Dragsted
ISBN 87-89822-64-1. DKK 300.00

- Nr. 18-1996 Juvenile Wood in Norway and Sitka Spruce. Anatomy, density, drying properties, visual grading and strength properties.
Frede Danborg
ISBN 87-89822-69-2. DKK 75.00
- Nr. 19-1997 Tyndingsfri drift af sitkagran. En analyse af bevoksningsstruktur og vedmasseproduktion i utyndede bevoksninger af sitkagran (*Picea sitchensis* (Bong.) Carr.) i Danmark.
Jens Peter Skovsgaard
ISBN 87-89822-78-1. DKK 300.00
- Nr. 20-1997 Friluftsliv i skovene 1976/77 - 1993/94.
Frank Søndergaard Jensen & Niels Elers Koch
ISBN 87-89822-89-7. DKK 250.00
- Nr. 21-1997 Decline of mires in four Danish state forests during the 19th and 20th century.
Flemming Rune
ISBN 87-89822-94-3. DKK 100.00
- Nr. 22-1997 Fire artikler om nåletræer.
Ellen Juel Christensen (red.)
ISBN 87-7903-003-3. DKK 125.00
- Nr. 23-1998 Vitalization of mature Norway spruce stands by fertilization and liming.
Morten Ingerslev
ISBN 87-7903-008-4. DKK 250.00
- Nr. 24-1998 Natural forest management among indigenous peoples in Latin America.
Søren Gram
ISBN 87-7903-020-3. DKK 125.00
- Nr. 25-1998 Friluftsliv i det åbne land 1994/95.
Frank Søndergaard Jensen
ISBN 87-7903-021-1. DKK 175.00
-

Publikationerne kan købes ved henvendelse til:
The publications are available from:

Forskningscentret for Skov & Landskab
Danish Forest and Landscape Research Institute
Hørsholm Kongevej 11, DK-2970 Hørsholm, Denmark
Tel.: (+45) 45 76 32 00 Fax: (+45) 45 76 32 33

DSR Boghandel, KVL
Thorvaldsensvej 40, DK-1871 Frederiksberg C, Denmark
Tel.: (+45) 31 35 76 22 Fax: (+45) 31 35 27 90

Forskningsserien
The Research Series

Forskningscentret for Skov & Landskab
Danish Forest and Landscape Research Institute

Hørsholm Kongevej 11
DK-2970 Hørsholm, Danmark

Tlf. (+45) 45 76 32 00
Fax (+45) 45 76 32 33

ISBN 87-7903-021-1
ISSN 1398-3423